



ROK ZAŁOŻENIA 1988

PRZEDSIĘBIORSTWO
GOSPODARKI GRUNTAMI
10 – 512 OLSZTYN, ul. M. Kopernika 17/4
tel./fax. 0 89 527 33 23

E-Mail: pgg@topoz.com.pl <http://www.topoz.com.pl>
konto : Nordea Bank Polska S.A. O/Olsztyn
14 1440 1228 0000 0000 0401 2941
NIP : 739 – 302 – 04 – 62

Załącznik nr 1 do uchwały Nr XXXIV/310/14
Rady Gminy Dźwierzuty
z dnia 4 lipca 2014

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

CZEŚĆ I UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

DŹWIERZUTY, 2014 r.





**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY**

**CZEŚĆ I
UWARUNKOWANIA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO
GMINY DŹWIERZUTY**

SKŁAD ZESPOŁU AUTORSKIEGO

mgr inż. Maciej Wronka

mgr inż. Michał Romański

mgr inż. Świętosław Dembicki

mgr inż. Daria Rólkowska





Spis treści

KLASA PODATNOŚCI

Lp.	52
Sołectwo.....	52
Miejscowości wchodzące w skład sołectwa	52
Liczba ludności w sołectwie	52
Uwagi.....	52
152	
Gisiel	52
Augustowo.....	52
Gisiel	52
Szczepankowo	52
209	52
252	
Łupowo	52
Łupowo.....	52
199	52
352	
Rumy	52
Laurentowo	52
Rumy	52
368.....	52
452	
Sapłaty	52
Julianowo	52
Mycielin	52
Rusek Mały	52
Sapłaty	52
369.....	52
552	
Popowa Wola	52
Popowa Wola	52
Rutkowo	52
306.....	52
652	
Dźwierzuty	52
Budy.....	52
Dźwierzuty	52
Małszewko.....	52
Mirowo	52
1876.....	52
752	
Targowo.....	52
Targowo.....	52
Targowska Wola.....	52
Targowska Wólka	52
Zazdrość	52
579.....	52



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY DŹWIERZUTY



852	
Rańsk	52
Grądy	52
Kałęczyn	52
Przytuły	52
Rańsk	52
Rogale	52
Śledzie	52
Zalesie	52
744	52
952	
Dąbrowa	52
Dąbrowa	52
102	52
10	53
Linowo	53
Linowo	53
267	53
11	53
Jabłonka	53
Jabłonka	53
212	53
12	53
Nowe Kiejkuty	53
Nowe Kiejkuty	53
316	53
13	53
Olszewki	53
Olszewki	53
234	53
14	53
Stankowo	53
Stanowo	53
137	53
15	53
Jeleniowo	53
Babięta	53
Jeleniowo	53
Rów	53
Zimna Woda	53
215	53
16	53
Miętkie	53
Miętkie	53
373	53
17	53
Orzyny	53
Orzyny	53



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY DŹWIERZUTY



Kulka	53
321	53
18	53
Grodziska	53
Grodziska	53
133	53
18 sołectw	53
41 miejscowości.....	53
6960	53
[ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY DŹWIERZUTY, 2012 R.]	80
Wykaz ujęć wody na terenie Gminy Dźwierzuty	87
[ŹRÓDŁO: CENTRALNA BAZA DANYCH HYDROGEOLOGICZNYCH PAŃSTWOWEJ SŁUŻBY HYDROGEOLOGICZNEJ, PAŹDZIERNIK 2012R.].....	88





1. WPROWADZENIE

1.1 RYS HISTORYCZNY

➤ Nazwa gminy

Nazwa miejscowości Dźwierzuty jest polonizacją staropruskiej nazwy Swersutten.

➤ Dzieje Dźwierzut

Przed podbojem krzyżackim gmina Dźwierzuty była częścią Galindii, a następnie prokuratorii szczycieńskiej przeznaczoną do nadań dla rycerstwa w zamian za zasługi dla Zakonu. Dzisiejszy teren gminy zasadniczo pokrywa się z dwoma latyfundiami feudalnymi tzw. dobrami dźwierzuckimi i rańskimi. Obdarowani rycerze głównie z rodów: von Wildenau (Wildenaw), von Tergowitz (Targowski) i von Pfeilsdorf (Pilawski) zakładali na tym terenie nowe wsie czynszowe, dwory i folwarki. Dzięki takim właśnie nadaniom zakonnym powstała większość miejscowości na terenie gminy. Z zapisów komtura elbląskiego Henryka Reuss von Plauen z roku 1438 wiadomo, że Dźwierzuty były główną miejscowością wielkich latyfundiów feudalnych rodziny von Wildenau, W XV wieku pruska nazwa Swersutten została zmieniona na Mentzelsgut, skróconą później do Mensguth. W takiej postaci używano jej do 1945 roku. W 1399 roku na terenie miejscowości istniał już kościół, za czasów proboszcza Herdera, który prócz obowiązków duszpasterskich w Dźwierzutach i Targowie, był także świadkiem przywilejów lokacyjnych dla sąsiednich miejscowości. Po śmierci Niclasa von Tergowitza (Mikołaj Targowski) jego udziały w dobrach dźwierzuckich przejął Zakon. Od 1440 r. rozpoczął się długotrwały podział miejscowości zakończony w 1840 roku, a administracyjne dopiero po II wojnie światowej. Za pozwoleniem prokuratora szczycieńskiego Konrada von Stauchwitza na terenie gminy, w 1483 roku powstał młyn wodny na strudze Dźwierzutna. Wzniesiony przez młynarza Stefana (Steffen Möllner). Najazd Tatarów w roku 1657 spustoszył większość miejscowości gminy. Także epidemia dżumy datowana na rok 1709 zebrała obfite żniwo wśród mieszkańców. W latach 1770 - 1818 Dźwierzuty były siedzibą urzędu dominialnego (skarbowego). Podczas I wojny światowej Dźwierzuty jak i okolice zostały przejściowo zajęte przez wojska rosyjskie pod dowództwem generała Nowosilcowa. 21 stycznia 1945 roku wojska radzieckie całkowicie zajęły Dźwierzuty. Po tym nastąpił częściowy powrót mieszkańców po nieudanej ewakuacji w kierunku zatoki gdańskiej, a także coraz silniejszy napływ ludności polskiej z Mazowsza





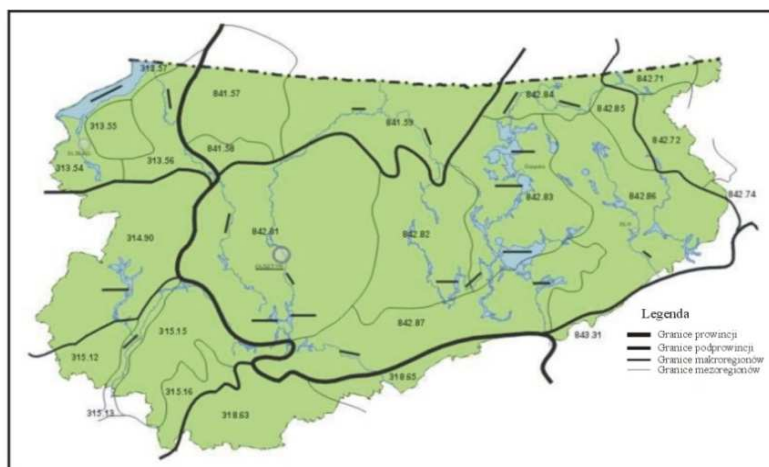
oraz repatriantów z kresów wschodnich. Powstały struktury polskiej administracji państwowej, spółdzielczości oraz zakłady pracy. Dźwierzuty stały się siedzibą Gminy od stycznia 1973 roku w wyniku nowego podziału administracyjnego kraju.

2. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE ROZWOJU GMINY DŹWIERZUTY.

2.1 STRUKTURA ADMINISTRACYJNA, STAN UŻYTKOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW.

2.1.1 POŁOŻENIE GMINY DŹWIERZUTY

Gmina Dźwierzuty znajduje się w północno – wschodniej części Polski w Województwie Warmińsko – Mazurskiego w powiecie Szczycieński. Natomiast zgodnie



PODZIAŁ NA REGIONY WEDŁUG KODRACKIEGO

z podziałem fizyczno – geograficznym (Kondrackiego) położony jest w obrębie Pojezierza Mrągowskiego. Wzdłuż zachodniej granicy gminy przebiega granica z Pojezierzem Olsztyńskim. Mezoregiony te wchodzą w skład makroregionu Pojezierza Mazurskiego. Razem z

Pojezierzami Południowobałtyckimi jest on częścią około bałtyckiej strefy pojeziernej. Gmina Dźwierzuty od wschodu graniczy z gminami Barczewo, Purda i Pasym, od południa z gminą Szczytno, od strony zachodniej z gminami Sorkwity, Piecki i Świętajno a od północy z gminą Biskupiec. Powierzchnia gminy wynosząca 26 334 ha, stanowi 13,62 % powierzchni powiatu szczycieńskiego. W skład gminy wchodzi 18 sołectw i 41 miejscowości wiejskich.

➤ Lokalizacja gminy względem ważnych punktów węzłowych:

- Warszawa - ok. 180 km;
- Gdańsk - ok. 240 km;
- Białystok - ok. 190 km;



- Odległość od Olsztyna - siedziby władz administracyjnych województwa warmińsko - mazurskiego wynosi 46 km.
- Wśród pozostałych miast najbliższej położone są:
 - Szczytno -18 km;
 - Mrągowo - 35 km;
 - Biskupiec-18 km;
 - Pasy-14 km.



PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY POWIATU SZCZYCIEŃSKIEGO

[ŹRÓDŁO: [HTTP://WWW.GMINADZWIERZUTY.PL](http://www.gminadzierzuty.pl)]

- Przez obszar gminy Dźwierzuty przebiegają szlaki komunikacyjne:
 - Droga krajowa nr 57 łącząca Bartoszyce - Biskupiec - Dźwierzuty - Szczytno - Przasnysz - Maków Mazowiecki - Pułtusk;
 - Droga wojewódzka nr 600 łącząca Mrągowo - Kałęczyn - Szczytno;
 - Nieczynna linia kolejowa relacji Biskupiec - Szczytno.



2.1.2 STRUKTURA ADMINISTRACYJNA GMINY DŹWIERZUTY

TABELA 2.1

LICZBA MIESZKAŃCÓW W GMINIE DŹWIERZUTY WEDŁUG MIEJSCOWOŚCI

LP.	MIEJSCOWOŚĆ	LICZBA MIESZKAŃCÓW	LP.	MIEJSCOWOŚĆ	LICZBA MIESZKAŃCÓW
1.	AUGUSTOWO	26	22.	OLSZEWKI	234
2.	BABIĘTY	9	23.	ORZYNY	304
3.	BUDY	32	24.	POPOWA WOLA	201
4.	DĄBROWA	102	25.	PRZYTUŁY	0
5.	DŹWIERZUTY	1690	26.	RAŃSK	220
6.	GISIEL	105	27.	ROGALE	128
7.	GRĄDY	128	28.	RÓW	4
8.	GRODZISKA	133	29.	RUMY	367
9.	JABŁONKA	212	30.	RUSEK MAŁY	114
10.	JELENIOWO	198	31.	RUTKOWO	105
11.	JULIANOWO	140	32.	SĄPLATY	103
12.	KALĘCZYN	89	33.	STANKOWO	137
13.	KULKA	17	34.	SZCZEPANKOWO	78
14.	LAURENTOWO	1	35.	ŚLEDZIE	5
15.	LINOWO	267	36.	TARGOWO	351
16.	ŁUPOWO	199	37.	TARGOWSKA WOLA	126
17.	MAŁSZEWKO	125	38.	TARGOWSKA WÓLKA	102
18.	MIĘTKIE	373	39.	ZALESIE	174
19.	MIROWO	29	40.	ZAZDROŚĆ	0
20.	MYCIELIN	12	41.	ZIMNA WODA	4
21.	NOWE KIEJKUTY	316	RAZEM		6960

[ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY DŹWIERZUTY, 2012 R.]

2.1.3 STAN UŻYTKOWANIA TERENÓW

Struktura użytku gruntowego (wg danych z 2012 roku) zajmują około 93,9 % powierzchni gminy. Przeważają wśród nich grunty orne (41,4 % powierzchni gminy). Znaczny jest udział pastwisk, który stanowi 10,7 % powierzchni gminy.

TABELA 2.2

STRUKTURA UŻYTKOWANIA ZIEMI W GMINIE DŹWIERZUTY

LP.	RODZAJ UŻYTKU GRUNTOWEGO	POWIERZCHNIA [W HA]	
1.	GRUNTY ORNE	10907,00	
2.	ŁĄKI TRWAŁE	1287,00	
3.	PASTWISKA TRWAŁE	2834,00	
4.	SADY	11,00	
5.	GRUNTY ROLNE ZABUDOWANE	338,00	
6.	GRUNTY POD ROWAMI	92,00	
7.	GRUNTY POD WODAMI	1683,00	
8.	GRUNTY ZABUDOWANE I ZURBANIZOWANE	754,00	
9.	GRUNTY ZADRZEWIONE I ZAKRZEWIONE	371,00	
10.	LASY (NADLEŚNICTWA)	W WIEKU DO 40 LAT	1413,27
		PARKI I REZERWATY	1165,34
		POZOSTAŁE	3892,39
RAZEM		24748,00	

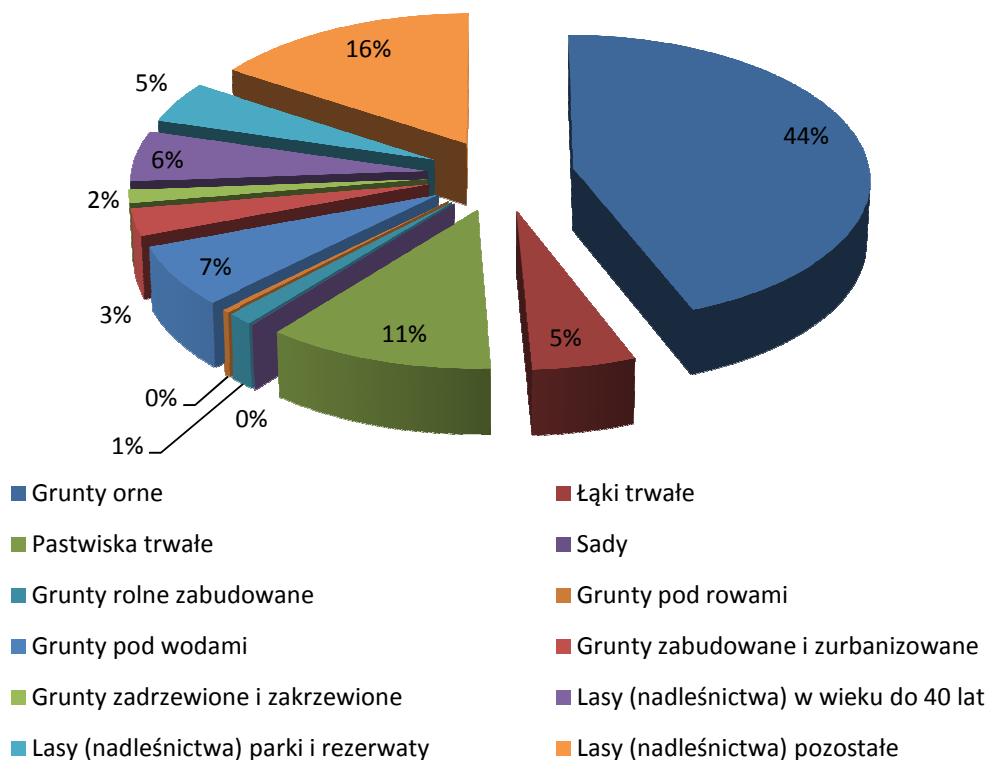
[ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY DŹWIERZUTY, 2012 R.]





WYKRES 2.1

STRUKTURA UŻYTKOWANIA ZIEMI - UŻYTKI ROLNE



[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH URZĘDU GMINY DŹWIERZUTY, 2012 R.]

Użytki rolne stanowią blisko 90% wszystkich gruntów rolnych ogółem, z czego 45,2% stanowią grunty pod zasiewami. Jedynie 3% stanowią grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi. W poniższej tabeli zostały przedstawione wszystkie sposoby użytkowania gruntów rolnych.



TABELA 2.3

*UŻYTKOWANIE GRUNTÓW ROLNYCH NA TERENIE GMINY DŹWIERZUTY Z UWZGLĘDNIENIEM
GOSPODARSTW INDYWIDUALNYCH.*

SPOSÓB UŻYTKOWANIA GRUNTÓW ROLNYCH	GRUNTY ROLNE OGÓŁEM [HA]	%	W TYM GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE [HA]	%
UŻYTKI ROLNE OGÓŁEM	9547,18	89,4	9202,93	89,2
UŻYTKI ROLNE W DOBREJ KULTURZE	9442,29	88,4	9098,04	88,2
POD ZASIEWAMI	4831,25	45,2	4537,62	44,0
GRUNTY UGOROWANE ŁĄCZNIE Z NAWOZAMI ZIELONYMI	319,17	3,0	319,17	3,1
UPRAWY TRWAŁE	4,78	0,0	4,78	0,0
SADY OGÓŁEM	4,50	0,0	4,50	0,0
OGRODY PRZYDOMOWE	5,32	0,0	5,32	0,1
ŁĄKI TRWAŁE	1492,37	14,0	1459,32	14,1
PASTWISKA TRWAŁE	2789,40	26,1	2771,83	26,9
POZOSTAŁE UŻYTKI ROLNE	104,89	1,0	104,89	1,0
LASY I GRUNTY LEŚNE	471,95	4,4	469,70	4,6
POZOSTAŁE GRUNTY	659,74	6,2	642,24	6,2
GRUNTY OGÓŁEM	10678,86	100,0	10314,86	100,0

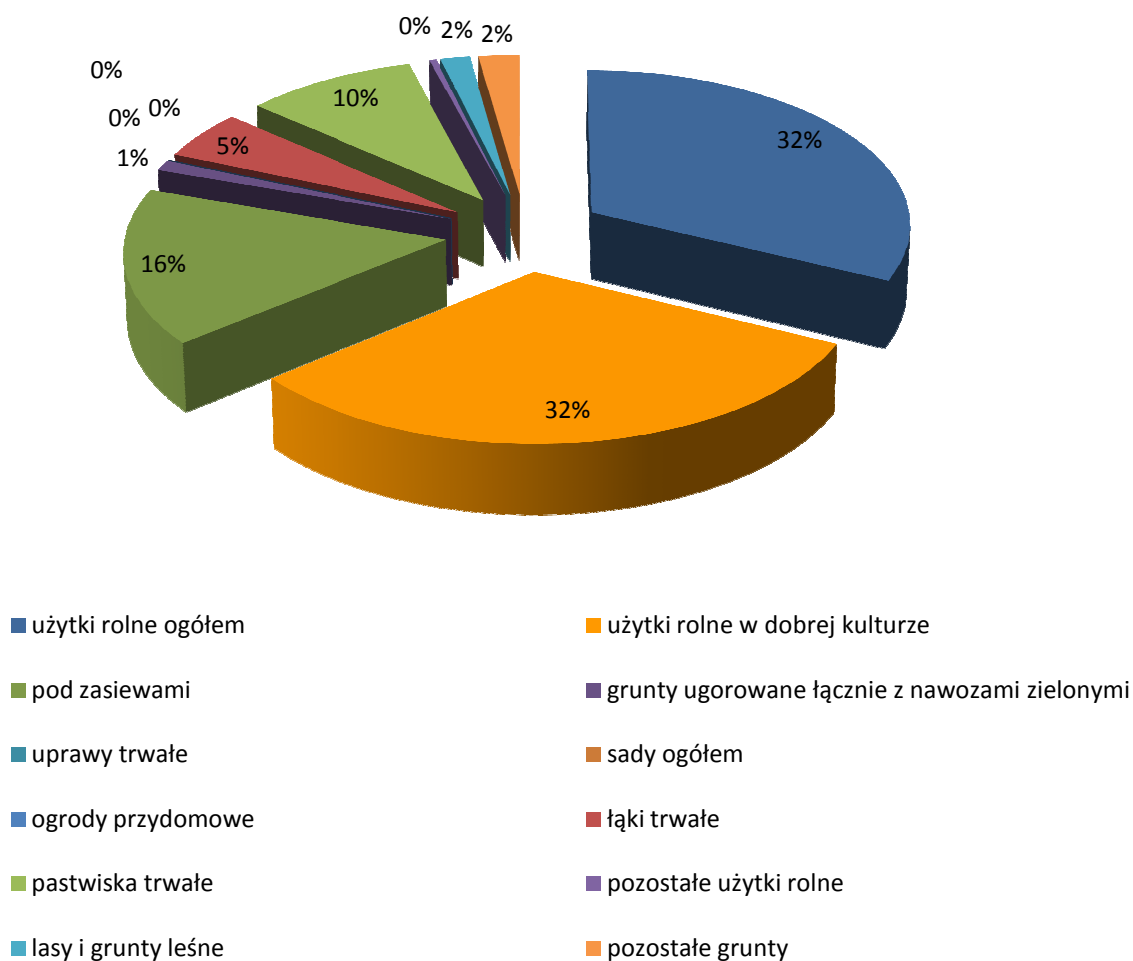
[[HTTP://WWW.STAT.GOV.PL/BDL](http://www.stat.gov.pl/bdl) - GUS POWSZECHNY SPIS ROLNY 2010]

- Aktualnie w Gminie Dźwierzuty znajduje się
 - 514 szt. ogółem gospodarstw rolnych,
 - 512 szt. gospodarstw indywidualnych.



WYKRES 2.2

SPOSÓB UŻYTKOWANIA GRUNTÓW ROLNYCH OGÓŁEM [%]

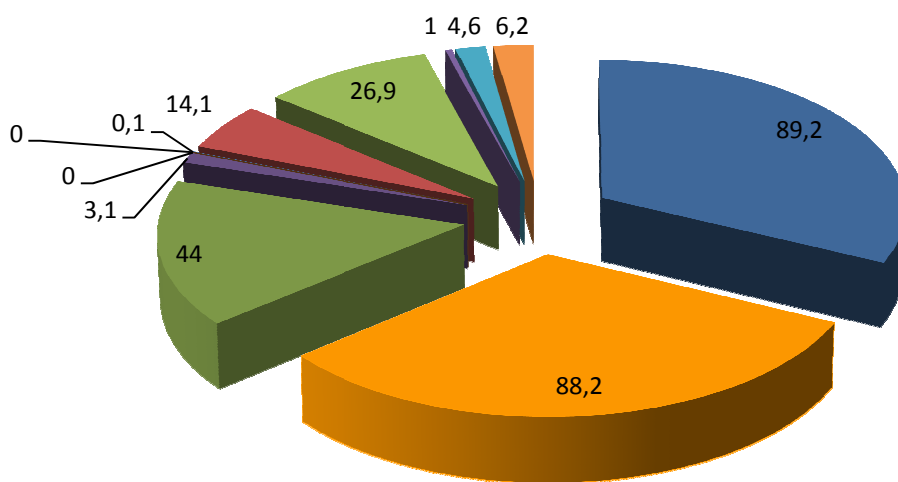


[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE - GUS Powszechny Spis Rolny 2010]



WYKRES 2.3

SPOSOBY UŻYTKOWANIA GRUNTÓW ROLNYCH W GOSPODARSTWACH
INDYWIDUALNYCH [%]



- użytki rolne ogółem
- pod zasiewami
- uprawy trwałe
- ogrody przydomowe
- pastwiska trwałe
- lasy i grunty leśne
- użytki rolne w dobrej kulturze
- grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi
- sady ogółem
- łąki trwałe
- pozostałe użytki rolne
- pozostałe grunty

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE - GUS POWSZECHNY SPIS ROLNY 2010]

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY DŹWIERZUTY



Dominującym typem gleb są gleby brunatne. Kompleksami przeważającymi na terenie gminy, a dominującymi na wysoczyźnie morenowej są głównie: kompleks pszenno-dobry i pszenno-wadliwy o składzie gatunkowym glin lekkich całkowitych lub glin lekkich zalegających na glinie średniej bądź piaskach gliniastych mocnych. Gleby kompleksów pszenno-dobrych są zwarte, o wykształconym profilu orno-próchnicznym i dobrej strukturze. Pod względem przydatności rolniczej są uniwersalne i wydajne: zaliczone do III i IVa klasy bonitacyjnej. Znaczny udział kompleksu trzeciego wadliwego związany jest z intensywnie zróżnicowaną rzeźbą wysoczyzny morenowej. Jego przewaga zaznacza się w rejonie wsi Nowe Kiejkuty, Mały Rusek, Julianowo, Rummy, Stankowo.

TABELA 2.4

UDZIAŁ PROCENTOWY UŻYTKOWANIA ZIEMI W OBRĘBACH GMINY DŹWIERZUTY

LP.	NAZWA OBRĘBU	GRUNTY ORNE				UŻYTKI ZIELONE			
		KLASY RIIIa I RIIIb [HA]	% W STOSUNKU DO CAŁEJ GMINY	KLASY RIVa I RLVB [HA]	% W STOSUNKU DO CAŁEJ GMINY	KLASA III [HA]	% W STOSUNKU DO CAŁEJ GMINY	KLASA IV [HA]	% W STOSUNKU DO CAŁEJ GMINY
1.	DĄBROWA	37,1786	2,39	66,0599	1,53	10,2441	2,04	64,9153	3,77
2.	DŹWIERZUT	295,8380	19,06	565,9789	13,13	56,9633	11,33	211,4652	12,28
3.	GISIEL	9,9700	0,64	156,0000	3,62	0,7700	0,15	95,3012	5,53
4.	JABŁONKA	77,8160	5,01	238,9697	5,55	34,4238	6,85	41,0428	2,38
5.	JELENIOWO	-	0,00	1,2700	0,03	-	0,00	17,2400	1,00
6.	LINOWO	59,2446	3,82	214,9789	4,99	0,7400	0,15	69,8454	4,06
7.	ŁUPOWO	184,6100	11,89	371,8007	8,63	56,9300	11,33	141,5800	8,22
8.	MIĘTKIE	32,2223	2,08	307,2288	7,13	0,8100	0,16	31,3530	1,82
9.	NOWE	16,7578	1,08	260,9581	6,06	1,9200	0,38	97,5550	5,66
10.	OLSZEWKI	154,0109	9,92	424,1677	9,84	41,6756	8,29	72,4558	4,21
11.	ORZYNY	103,7671	6,68	273,2087	6,34	3,0400	0,60	53,1959	3,09
12.	POPOWA	58,8286	3,79	213,7255	4,96	23,4795	4,67	77,2706	4,49
13.	RAŃSK	41,3155	2,66	431,0445	10,00	7,9235	1,58	255,0821	14,81
14.	RUMY	274,4702	17,68	438,1134	10,17	131,2465	26,11	220,9570	12,83
15.	SĄPLATY	59,5165	3,83	233,8899	5,43	40,5044	8,06	94,6504	5,50
16.	TARGOWO	146,8683	9,46	111,9495	2,60	91,9723	18,30	178,1862	10,35
	RAZEM	1552,4144	100,00	4309,3442	100,00	502,6430	100,00	1722,0959	100,00

[ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY DŹWIERZUTY, STAN NA 12.11.2012 R.]

Gleby kompleksów żytnich bardzo dobrego i dobrego skupiają się głównie w części południowo - wschodniej oraz w okolicach Rutkowa, Lupowa, Dźwierzut. W składzie gatunkowym dominują piaski gliniaste mocne i lekkie od powierzchni, zalegające na glinie lekkiej lub piasku słabogliniastym. Zaliczone są do klas bonitacyjnych IIIb i IV. Przepuszczalne piaszczyste gleby kompleksu żytniego słabego i żytnio - łubinowego występują w rejonie wsi Rogale, Gisiel, Babięty, na zachód od wsi Targowe oraz na terenach





przyległych do lasów. Są to słabe gleby, suche, dość ubogie w składniki pokarmowe należące do V i VI klasy bonitacyjnej. Pod względem gatunkowym są to piaski słabogliniaste zalegające na piasku luźnym lub żwirze - okolice wsi Rogale. Trwałe użytki zielone występują na terenie gminy w rozproszeniu, głównie na terenach obniżen wysokości. Są to użytki zielone średnie - III i IV klasy bonitacyjnej, i słabe - V i VI klasy bonitacyjnej. Gleby trwałych użytków zielonych w większości są pochodzenia organicznego (głównie gleby torfowe).

2.1.4 STRUKTURA WŁASNOŚCI TERENÓW W GMINIE DŹWIERZUTY

➤ Struktura własności terenów :

TABELA 2.4

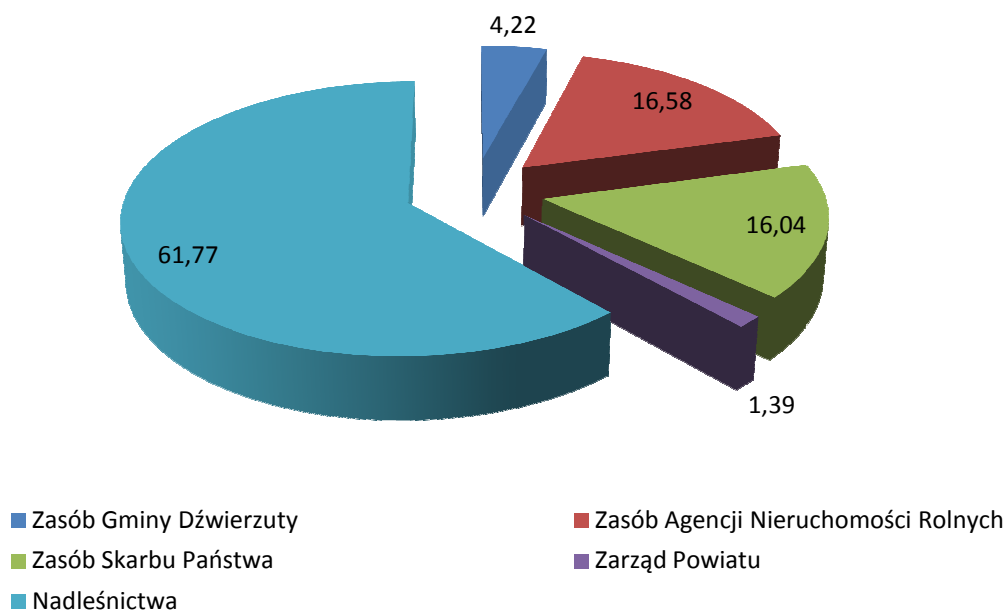
STRUKTURA WŁASNOŚCI TERENÓW W GMINIE DŹWIERZUTY

LP.	RODZAJE ZASOBÓW	POWIERZCHNIA [W HA]
1.	ZASÓB GMINY DŹWIERZUTY	442,0
2.	ZASÓB AGENCJI NIERUCHOMOŚCI ROLNYCH	1737,0
3.	ZASÓB SKARBU PAŃSTWA	1680,0
4.	ZASÓB ZARZĄDU POWIATU	146,0
5.	ZASOBY NADLEŚNICTW	6471,0
	RAZEM	10476,0

[ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY DŹWIERZUTY, 2012 R.]

WYKRES 2.3

STRUKTURA WŁASNOŚCI TERENÓW [%]



[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH URZĘDU GMINY DŹWIERZUTY, 2012 R.]



➤ Lasy:

Nadleśnictwa: Korpele, Strzałowo, Wipsowo, Spychowo

TABELA 2.4

POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH WSZYSTKICH FORM WŁASNOŚCI W GMINIE W ROKU 2011

OGÓLEM GRUNTY LEŚNE [HA]	GRUNTY LEŚNE PUBLICZNE [HA]		GRUNTY LEŚNE PRYWATNE [HA]	LESISTOŚĆ W %
6956,1	6302,6		653,5	25,9
	W TYM:			
	GRUNTY LEŚNE SKARBU PAŃSTWA [HA]	GRUNTY LEŚNE W ZARZĄDZIE LASÓW PAŃSTWOWYCH [HA]		
	6271,6	6195,6		

[ŹRÓDŁO: [HTTP://WWW.STAT.GOV.PL/BDL](http://www.stat.gov.pl/bdl) [GUS DANE ZA 2011 ROK]]

2.2 OPIS ZASOBÓW I STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.2.1 KLIMAT

Gmina Dźwierzuty leży w granicach mazurskiej dzielnicy klimatycznej, uważanej za najchłodniejszą w nizinnej części Polski. Swym zasięgiem obejmuje ona między innymi Wielkie Jeziora Mazurskie, okolice Mrągorowa, Bartoszczyk oraz Ukty. Warunki klimatyczne w niej panujące kształtują bardzo krótki okres wegetacyjny, który dla Szczytna wynosi tylko około 187 dni. Klimat Gminy odznacza się dużą różnorodnością i fluktuacją typów pogody, co wiąże się z częstą zmiennością mas powietrza oraz przemieszczaniem się frontów atmosferycznych. Wspomniana zmienność w dużej mierze uzależniona jest od dużej różnorodności fizjograficznej podłoża, w tym: urozmaiconej rzeźby terenu, bogatej sieci systemu wód powierzchniowych, obecności obszarów podmokłych oraz występowaniem dużych kompleksów leśnych. Obniżenia terenowe przyczyniają się do zalegania chłodnego, wilgotnego powietrza, co sprzyja uczuciu wzmożonego chłodu. Następstwem są spore wahania dobowe temperatury, mniejsze prędkości wiatrów (w wyniku osłonięcia) czy występowanie wczesnojesiennych przymrozków. Klimat terenów wyniesionych jest na ogół bardziej sprzyjający pobytowi ludzi. Cechą ujemną jest narażenie na wzmożone działanie wiatrów w obszarach szczytowych.

Przeważają wiatry z kierunków zachodnich, które różnicują się sezonowo. W okresie jesienno-zimowym wektor wiatru przyjmuje kierunek południowo-zachodni, w okresie



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY DŹWIERZUTY



wiosny północno-zachodni, natomiast latem przeważają wiatry typowo zachodnie. Także średnia prędkość wiatru uwarunkowana jest sezonowo, jednak głównie występują wiatry słabe (w okresie letnim) oraz średnie (jesień, zima, wiosna). Największa średnia prędkość wiatru charakteryzuje okres zimowy – 10,9 ms⁻¹. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi około 7,5 ms⁻¹.

Średnia roczna temperatura powietrza w gminie Dźwierzuty wynosi w ostatnich latach 6-9°C. Przy tym maksymalne temperatury odnotowywane w sezonie letnim to 26-31°C, natomiast najniższe temperatury zimowe osiągały w ostatnim czasie wartość -23°C. Biorąc pod uwagę fizjologicznie odczuwalne temperatury w okresie zimowym panująca aura częściej określana jest jako bardzo zimna lub zimna. W okresie letnim przeważa chłodne i komfortowe odczucie panujących warunków atmosferycznych. Sezony wiosenny oraz jesienny określone są mianem chłodnych.

Roczne sumy opadów wynoszą średnio około 650 - 660 mm. Największe wartości osiągnięte są latem (około 275 mm), a najmniejsze w sezonie jesiennym (70 mm). W ostatnich latach pokrywa śnieżna o maksymalnej średniej grubości 34 cm, utrzymuje się średnio 66 dni w roku. A jej maksymalny nieprzerwany czas zalegania to 46 dni.

Najwięcej dni pochmurnych występuje późną jesienią (w grudniu), a najmniej późnym latem (we wrześniu). Sezonowa suma godzin usłonecznionych waha się od 180 – 700, w zależności od pory roku. W ujęciu rocznym średnie usłonecznienie wynosi około 1700 godzin.

TABELA 2.4

ZESTAWIENIE DANYCH KLIMATYCZNYCH W LATACH 2010-2012 NA TERENIE GMINY DŹWIERZUTY

DANE KLIMATYCZNE		JESIEŃ 2011	ZIMA 2011/2012	WIOSNA 2012	LATO 2012	MINIONY OKRES ROZNY	ROK 2011	ROK 2010
WIATR	GŁÓWNY KIERUNEK WEKTORA WIATRU	ZACH I PD- ZACH	ZACH I PD- ZACH	PN-ZACH	ZACH	ZACH I PD- ZACH	ZACH I PD- ZACH	ZACH I PD- ZACH
	ŚREDNIA PRĘDKOŚĆ WIATRU [MS ⁻¹]	7,4	10,9	7,3	5,0	7,7	7,7	7,5
OPADY	SUMA OPADU ATMOSFERYCZNEGO [MM]	70	125	180	275	650	550-600	700-750
	MAKSYMALNY NIEPRZERWANY CZAS ZALEGANIA POKRYWY ŚNIEŻNEJ [DNI]	x	42	x	x	42	36	60
	ZALEGANIE POKRYWY ŚNIEŻNEJ [DNI]	x	47	2	x	49	68	80



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY DŹWIERZUTY



	MAKSYMALNA GRUBOŚĆ POKRYWY ŚNIEŻNEJ [CM]	x	22	2	x	22	42	37
TEMPERATURA POWIETRZA	ŚREDNIA TEMPERATURA [°C]	OD 8 DO 9	OD -3 DO -2	OD 8 DO 9	OD 17 DO 18	OD 7 DO 8	OD 8 DO 9	OD 6 DO 7
	TEMPERATURA MAKSYMALNA [°C]	23	8	28	31	31	26	30
	TEMPERATURA MINIMALNA [°C]	-3	-23	-6	7	-23	-12	-15
	FIZJOLOGICZNA TEMPERATURA ODCZUWALNA [%]:	x	x	x	x	x	x	x
	BARDZO ZIMNO	POWYŻEJ 70	DO 20	x	x	x	POWYŻEJ 6	POWYŻEJ 20
	ZIMNO		DO 90	DO 60	DO 20	x	x	x
	CHŁODNO	DO 20	x	DO 20	DO 30	x	x	x
	KOMFORTOWO	POWYŻEJ 10	x	DO 20	DO 30	x	POWYŻEJ 10	DO 9
	CIEPŁO	x	x		DO 20	x	x	x
	GORĄCO/B.GORĄCO	x	x	DO 10	DO 20	x	DO 6	DO 10
USŁONECZNIE NIE (SUMA SEZONOWA) [GODZ]	400	190	180	675	1445	1950	1700	

[ŹRÓDŁO: DANE INSTYTUTU MELIORACJI I GOSPODARKI WODNEJ
[HTTP://WWW.IMGW.PL/EXTCONT/BIULETYN_MONITORINGU/](http://www.imgw.pl/extcont/biuletyn_monitoringu/)]

2.2.2 POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Na terenie gminy występuje niewiele zakładów przemysłowy zanieczyszczających powietrze. Największymi emitarami, wprowadzającymi zanieczyszczenia do powietrza są głównie gospodarstwa domowe. Coraz częściej spotyka się gospodarstwa domowe wykorzystujące mniej szkodliwe sposoby ogrzewania domów, takie jak eko groszek, pelet czy też służące do ogrzewania wody, całosezonowe kolektory słoneczne.

Istotne znaczenie dla środowiska ma również niekontrolowana emisja z transportu samochodowego. Zanieczyszczenia komunikacyjne i związana z tym emisja liniowa, wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, może niekorzystnie wpływać na roślinność, zwłaszcza na przyuliczne drzewa oraz na zdrowie przebywających w jej otoczeniu ludzi.

Komunikacyjne zanieczyszczenia atmosfery, w przypadkach dróg o dużym i bardzo dużym natężeniu ruchu mogą powodować niekorzystne zmiany wartości produkcyjnej gleb i wpływać niekorzystnie na przydrożną roślinność (drzewa, krzewy i roślinność zielną) oraz

na zdrowie mieszkających w otoczeniu dróg ludzi. To negatywne oddziaływanie spowodowane jest emisją spalin zawierających m.in. metale ciężkie, dwutlenek siarki i tlenki azotu oraz pył. Zanieczyszczenia te są związkami toksycznymi, powodującymi osłabienie fotosyntezy, degradację chlorofilu, zakłócenia w transpiracji i oddychaniu, przebarwienia, nekrozę i chlorozę liści, szybsze ich starzenie, upośledzenie wzrostu oraz zmniejszenie naturalnej odporności na choroby i szkodniki.



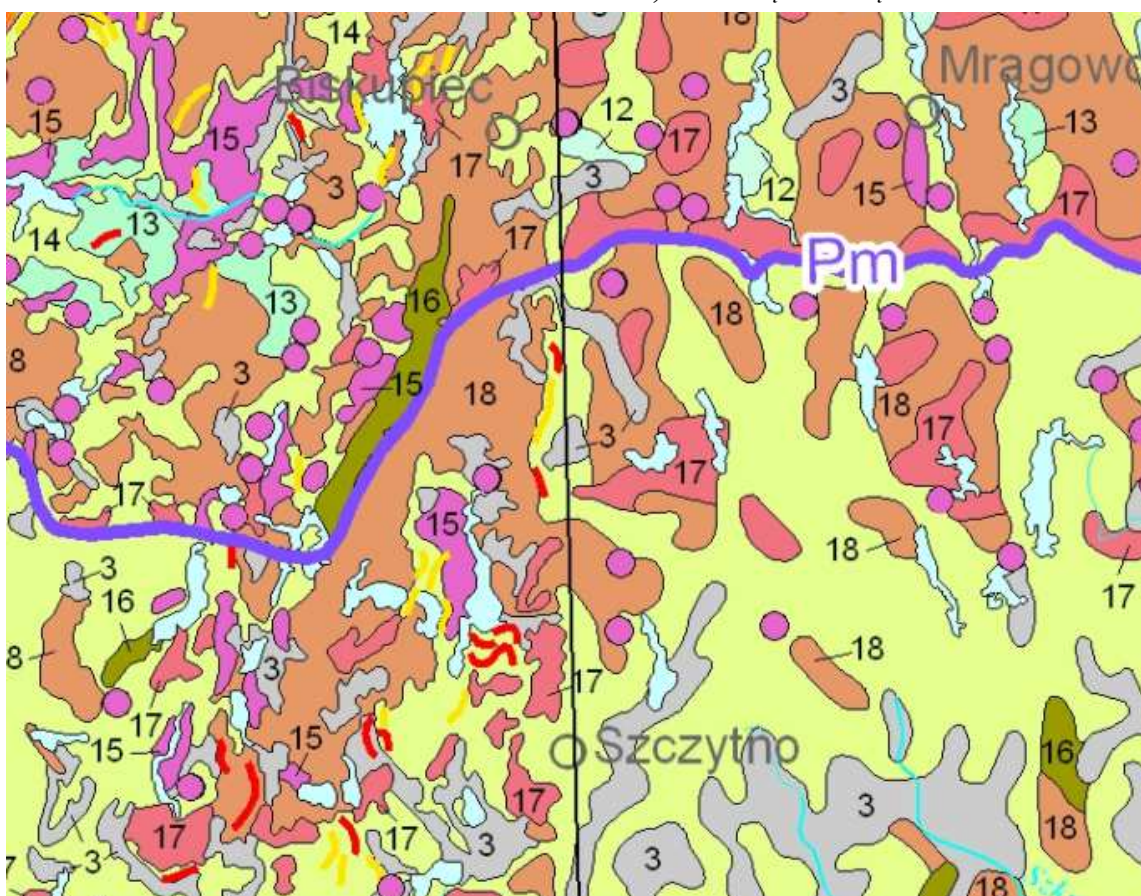


2.2.3 BUDOWA GEOLOGICZNA

Obszar gminy Dźwierzuty leży w zasięgu prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej, w jednostce tektonicznej zwanej wyniesieniem mazursko - suwalskim. Zachodnia część gminy to pagórkowata morena czołowa, o intensywnie zróżnicowanej rzeźbie, której powierzchnia usytuowana jest na wysokościach rzędu 150 - 190 m n.p.m. Jej powstanie datuje się na czas plejstocenijskiego zlodowacenia północnopolskiego. Pasma utworów geologicznych zlokalizowane w zachodniej i wschodniej części gminy zbudowane z glin zwałowych, ich zwietrzelin oraz piasków i żwirów lodowcowych, przedzielone są rozmieszczonym południkowo pasem piasków i żwirów sandrowych. Wśród wspomnianych wyżej utworów wyróżnia się także żwiry, piaski, głązy i gliny moren czołowych oraz żwiry, piaski, mady rzeczne, torfy i namuły o charakterze plamowym. Punktowo na terenie całej gminy pojawiają się piaski i mułki kemów. Wzdłuż pasma granicznego utworów lodowcowych i sandrowych naprzemiennie występują moreny czołowe oraz ozy.

MAPA 2.1





FRAGMENT MAPY GEOLOGICZNEJ POLSKI, OBEJMUJĄCY GMINĘ DŹWIERZUTY





- 3- żwiry, piaski, mady rzeczne, torfy i namuły;
 - 14- piaski i żwiry sandrowe;
 - 15- piaski i mułki kemów;
 - 17- żwiry, piaski, głązy i gliny moren czołowych;
 - 18- gliny zwałowe, ich zwietrzeliny, piaski i żwiry lodowcowe.
- Pm – zasięg fazy pomorskiej zlodowacenia Wisły

Ciągi drobnych form rzeźby:
Minor glacial landforms:

-  ozy
eskers
-  drumliny
drumlins
-  moreny czołowe
end moraines
-  kemy
kames

[ŹRÓDŁO: PAŃSTWOWY INSTYTUT GEOLOGICZNY - PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY]

2.2.4 UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI

Ukształtowanie powierzchni terenu ściśle związane jest z działalnością łądolodu na danym obszarze. Wyróżnia się następujące przeważające formy morfologiczne:

- Wzgórza moren czołowych, kształtujące się w paśmie południkowym;
- Doliny sandrowe, przedzielające pasma wzgórz moren czołowych;
- Ozy;
- Pagórki kemowe;
- Rynny jezior: Sasek Wielki, Babięty Wielkie, Babięty Małe, Łęsk.

Krajobraz gminy Dźwierzuty ukształtowany został przez cztery zlodowacenia czwartorzędowe na przestrzeni milionów lat, a głównie przez ostatnie – bałtyckie. Obszar charakteryzuje zatem bogate ukształtowanie powierzchni. Występują faliste i pagórkowate wzgórza w strefie moren czołowych, płaskie i faliste obszary moren dennych, płaskie doliny rzeczne oraz równinne obszary sandrowe. Ukształtowanie powierzchni, będące głównie wynikiem ostatniego zlodowacenia, wytworzyło na omawianym obszarze zbliżone do siebie typy krajobrazu składającego się z mono pofałdowanych obszarów, wysoczyzn oraz dolin i kotlin morenowych, wypełnionych najczęściej wodami jezior. Wysoczyzny najczęściej mają charakter łagodnych wzgórz. Charakterystycznym elementem krajobrazu gminy oprócz licznych zbiorników wodnych są rozległe, zwarte kompleksy leśne.

➤ Różnica poziomów:

- Jabłońskie Góry (zachodni brzeg J. Łęsk, w pobliżu miejscowości Nowe Kiejkuty) – 207 m n.p.m;
- Zachodni brzeg J. Sasek Wielki - 137,3 m n.p.m;



Przeważają faliste formy ukształtowania terenu w postaci pagórków i dolin o wysokościach wahających się od 150 – 190 m n.p.m.

2.2.5 GLEBY

Gleby na obszarze gminy zalicza się do gleb lekkich, słabo zbielicowanych, wytworzonych na glinach i piaskach. Do gleb najlepszych, a zarazem dominujących, z punktu widzenia rolnictwa – należą gleby brunatne, wykazujące III i IV klasę bonitacyjną, co świadczy o ich wydajności i uniwersalności. Kompleksami przeważającymi na terenie gminy, a dominującymi na wysoczyźnie morenowej są: kompleks pszenno-dobry i pszenno-wadliwy o składzie gatunkowym glin lekkich całkowitych lub glin lekkich zalegających na glinie średniej bądź piaskach gliniastych mocnych. Gleby kompleksów pszenno-dobrych są zwarte, o wykształconym profilu orno-próchnicznym i dobrej strukturze. Pod względem przydatności rolniczej są uniwersalne i wydajne: zaliczone do III i IVa klasy bonitacyjnej. Znaczny udział kompleksu trzeciego wadliwego związany jest z intensywnie zróżnicowaną rzeźbą wysoczyzny morenowej. Jego przewaga zaznacza się w rejonie wsi Nowe Kiejkuty, Mały Rusek, Julianowo, Rummy, Stankowo.

Gleby kompleksów żyznych bardzo dobrego i dobrego skupiają się głównie w części południowo - wschodniej oraz w okolicach Rutkowa, Lupowa, Dźwierzut. W składzie gatunkowym dominują piaski gliniaste mocne i lekkie od powierzchni, zalegające na glinie lekkiej lub piasku słabogliniastym. Zaliczone są do klas bonitacyjnych IIIb i IV. Przepuszczalne piaszczyste gleby kompleksu żytniego słabego i żytnio - łubinowego występują w rejonie wsi Rogale, Gisiel, Babięty, na zachód od wsi Targowe oraz na terenach przyległych do lasów. Są to słabe gleby, suche, dość ubogie w składniki pokarmowe należące do V i VI klasy bonitacyjnej. Pod względem gatunkowym są to piaski słabogliniaste zalegające na piasku luźnym lub żwirze - okolice wsi Rogale. Trwałe użytki zielone występują na terenie gminy w rozproszeniu, głównie na terenach obniżenia wysoczyzny. Są to użytki zielone średnie - III i IV klasy bonitacyjnej, i słabe - V i VI klasy bonitacyjnej. Gleby trwałych użytków zielonych w większości są pochodzenia organicznego (głównie gleby torfowe). [Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Dźwierzuty, 2004]



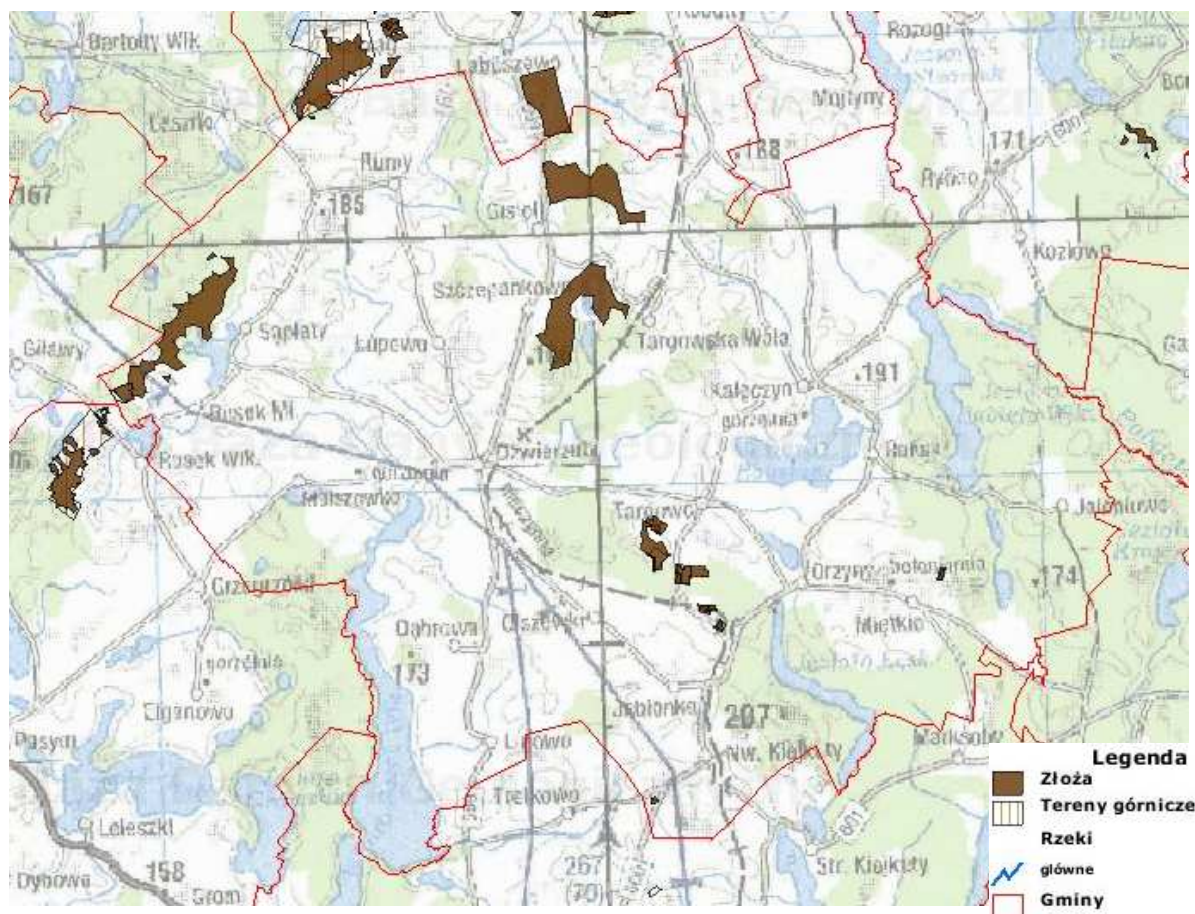
2.2.6 KOPALINY

Występujące zasoby kopalin są w miarę dobrze rozpoznane i udokumentowane. Największe są zasoby kruszywa naturalnego. Część występujących na obszarze gminy złóż kopaliny ma charakter ponadlokalny. Znaczna część ma jednak znaczenie lokalne, a ze względu na udział terenów prawnie chronionych, możliwości udokumentowania, a tym bardziej eksploatacji tych złóż są ograniczone. Problem więc, może być pozyskiwanie kruszywa, które powoduje istotne zmiany w krajobrazie oraz wpływa na negatywne oddziaływanie na środowisko. Ważne jest zwrócenie uwagi podczas procesu eksploatacji na ograniczenie oddziaływania oraz konieczność rekultywacji terenu do stanu pierwotnego.

Zachowanie ukształtowania krajobrazu, jego cennych form polodowcowych, powinno być uwzględnione zarówno w procesie planistycznym, jak i podczas procesów inwestycyjnych.

MAPA 2.2

UMIEJSCOWIENIE ZŁÓŻ KOPALIN NA TERENIE GMINY DŹWIERZUTY



[ŹRÓDŁO: SERWIS MIDAS PAŃSTWOWEGO INSTYTUTU GEOLOGICZNEGO - PAŃSTWOWEGO INSTYTUTU
BADAWCZEGO, 2011 R.]



STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



TABELA 2.5

WYKAZ ZŁÓŻ KOPALIN NA TERENIE GMINY DŹWIERZUTY WRAZ Z CHARAKTERYSTYKĄ STANU ICH ZAGOSPODAROWANIA

LP.	NAZWA ZŁOŻA	RODZAJ SUROWCA	ROK OPRACOWANIA	ORGAN ZATWIERDZAJĄCY /PRZYJMUJĄCY DOKUMENTACJĘ	ZNAK DECYZJI ZATWIERDZAJĄCEJ /PISMA PRZYJMUJĄCEGO DOKUMENTACJĘ	DATA DECYZJI ZATWIERDZAJĄCEJ /PISMA PRZYJMUJĄCEGO DOKUMENTACJĘ	ZASOBY BILANSOWE ZŁOŻA [TYS. TON]	POWIERZCHNIA ZŁOŻA [HA]
1	TARGOWO	KRUSZYWO NATURALNE	2011	MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO	OŚ-GW.7427.43.2011	22.07.2011	1299,28	9,45
2	RUMY	KRUSZYWO NATURALNE	2010	STAROSTA SZCZYCIEŃSKI	Roś.7520-5/10	15.09.2010	130,73	0,566
3	TARGOWO III	KRUSZYWO NATURALNE	2010	MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO	OŚ.GW.7514-56/10	09.08.2010	713,1	8,18
4	TARGOWO I	KRUSZYWO NATURALNE	2010	MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO	OŚ.GW.7514-45/10	14.07.2010	515,13	9,3
5	TARGOWO II	KRUSZYWO NATURALNE	2010	STAROSTA SZCZYCIEŃSKI	Roś.7520-56/09-39/10	07.07.2010	444,83	1,98
6	TARGOWO I/1	KRUSZYWO NATURALNE	2010	STAROSTA SZCZYCIEŃSKI	Roś.7520-23/38/10	07.07.2010	100,79	1,76
7	JABŁONKA II	KRUSZYWO NATURALNE	2010	MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO	OŚ.GW.7514-17/10	05.05.2010	337,71	3,44
8	JABŁONKA II/1	KRUSZYWO NATURALNE	2010	STAROSTA SZCZYCIEŃSKI	Roś.7520-13/10	28.03.2010	362,77	1,98
9	JABŁONKA III	KRUSZYWO NATURALNE	2009	STAROSTA SZCZYCIEŃSKI	Roś.7650-27/09	28.09.2009	163,63	1,34





STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

10	GĄSIOROWO	KRUSZYWO NATURALNE	1999	WOJEWODA WARMIŃSKO- MAZURSKI	OŚR/O.II.7514/22-19/99	29.06.1999	25226	171,2
11	JABŁONKA I	KRUSZYWO NATURALNE	2008	MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO- MAZURSKIEGO	OŚ.GW.7514-20/08	20.06.2008	705,2	5,43
12	MIĘTKIE	KRUSZYWO NATURALNE	2006	STAROSTA SZCZYCIENSKI	Roś.6520-23/06	12.09.2006	301,261	1,99
13	NOWE KIEJKUTY	KRUSZYWO NATURALNE	2004	STAROSTA SZCZYCIENSKI	Roś.7650-11/04	04.05.2004	181,58	1,13
14	GĄSIOROWO II	KRUSZYWO NATURALNE	1999	WOJEWODA WARMIŃSKO- MAZURSKI	OŚR/O.II.7514/22-20-99	30.06.1999	1726	11,4
15	SZCZEPANKOWO	KRUSZYWO NATURALNE	1981	PREZES CENTRALNEGO URZĘDU GEOLOGII	KZK/012/K/4256/80/81	11.06.1981	13142	112,9
16	ROGALE	KRUSZYWO NATURALNE	1975	PREZES CENTRALNEGO URZĘDU GEOLOGII	KZK/012/K/3206/75	15.10.1975	1483,6	19,95
17	GISIEL	KRUSZYWO NATURALNE	2013	MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO- MAZURSKIEGO	GW.7427.67.2013	21.01.2014	24944,25	164,7
18	TARGOWO IV	KRUSZYWO NATURALNE	2013	MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO- MAZURSKIEGO	GW.7427.73.2013	14.01.2014	213,68	3,12
19	GISIEL 1	KRUSZYWO NATURALNE	2013	STAROSTA SZCZYCIENSKI	Roś.7528.07.2013	23.12.2013	393,59	1,98
20	TARGOWO IV/1	KRUSZYWO NATURALNE	2013	STAROSTA SZCZYCIENSKI	Roś.7528.17.2013	11.12.2013	334,32	1,99
21	JABŁONKA	KRUSZYWO NATURALNE	2014	MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO- MAZURSKIEGO	GW.7427.8.2014	12.02.2014	3677,53	38,85

[ŹRÓDŁO: WARMIŃSKO-MAZURSKI URZĄD MARSZAŁKOWSKI, 2014 R.]





2.2.7 WODY PODZIEMNE

Ze względu na niewielkie zainwestowanie na terenie gminy wody podziemne narażone są na zanieczyszczenia w stopniu małym i średnim.

Charakterystyka położenia Gminy Dźwierzuty względem:

- Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: 213 – Zbiornik Międzymorenowy Olsztyn – utwory czwartorzędu w utworach międzymorenowych (obejmuje powierzchnię prawie $\frac{3}{4}$ gminy od południowego zachodu do centrum);
- Jednolitych części wód podziemnych (JCWPd - rozumie się przez to określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych): zbiornik 20 (mały fragment w części północnej Gminy – zasięg na linii miejscowości Rusek Wlk, Łupowo, Szczepankowo, Rutkowo, Popowa Wola), zbiornik 33 (obejmujący wschodni fragment Gminy – Popowa Wola, Targowo, Miętkie), zbiornik 50 (o największym powierzchniowym zasięgu, obejmującym pozostałą część Gminy Dźwierzuty);
- Jednostek hydrogeologicznych (fragment litosfery stanowiący przestrzennie i dynamicznie zdefiniowany system krążenia wód podziemnych, dający się opisać parametrami hydrogeologicznymi poziomów wodonośnych i rozdzielających je utworów półprzepuszczalnych): Obszar Gminy położony jest w Regionie mazurskim (III), w południowo-wschodniej części Gminy, przebiega granica z Regionem Mazowieckim (I).

2.2.8 WODY POWIERZCHNIOWE

Przeważająca część obszaru gminy znajduje się w zlewni rzeki Omulwi, Rozogi i Krutyni, które należą do zlewiska Wisły, jedynie część północno-zachodnia należy do dorzecza Łyny, co stanowi zlewisko Zalewu Wiślanego.

Położenie hydrograficzne obszaru gminy przy głównym wododziale jest spowodowane brakiem istnienia większych rzek. Natomiast teren gminy obfituje w liczne strugi. Największa z nich to Babant w dorzeczu Krutyni, której przepływ średni przy ujściu z terenu gminy wynosi około 820 l/sek. Drugim co do wielkości jest Kanał Dźwierzucki w dorzeczu rzeki Omulew, którego przepływ średni przy ujściu do jeziora Sasek Wielki wynosi około 300 l/sek. Ponadto znaczący przepływ ma też struga uchodząca z jez. Rańskiego (196 l/sek) i ciek





w rejonie Łupowa (3 km powyżej ujścia do jeziora Sasek Wielki (112 l/sek). W dorzeczu Łyny największym ciekim jest Kanał Dymerski o średnim przepływie 104 l/sek.

Cały obszar gminy znajduje się w zlewni pojeziernej. Jeziora są istotnym elementem sieci hydrograficznej gminy. Większych jezior jest 14. Największe to Sasek Wielki, Rańskie i Babięty Wielkie. Jezioro Babięty Wielkie odznacza się dużą głębokością, która maksymalnie dochodzi do 65 m głębokości. [Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Dźwierzuty, wrzesień 2004]

- Charakterystyka położenia Gminy Dźwierzuty względem:
 - Regionów wodnych (część obszaru dorzecza wyodrębnioną na podstawie kryterium hydrograficznego na potrzeby zarządzania zasobami wodnymi lub całość obszaru dorzecza): Region Wodny Środkowej Wisły, Region Wodny Łyny i Węgorapy;

2.2.8.1 CHARAKTERYSTYKA WIĘKSZYCH JEZIOR GMINY DŹWIERZUTY

Istotnym elementem krajobrazu gminy Dźwierzuty są jeziora. Różnią się one między sobą kształtem, konfiguracją brzegów, budową dna, głębokością czy wielkością. Większość zbiorników występujących w gminie znajduje się w jej wschodniej części. Na terenie gminy jest 14 jezior o łącznej powierzchni 1 811 ha według IRS.

Zestawienie największych jezior na terenie gminy, przedstawia poniższa tabela.



TABELA 2.6

WYKAZ NAJWIĘKSZYCH JEZIOR WRAZ Z ICH CHARAKTERYSTYCZNYMI PARAMETRAMI

LP.	NAZWA JEZIORA	DORZECZE	POWIERZCHNIA WG IRS [HA]	GŁĘBOKOŚĆ ŚREDNIA [M]	GŁĘBOKOŚĆ MAX [M]	OBJĘTOŚĆ [TYS. M ³]	OSTATNI ROK BADAŃ	KLASA CZYSTOŚCI	KLASA PODATNOŚCI
1.	SASEK WIELKI	SAWICA-OMULEW	869,3	8,1	38,0	71194,8	2004	II	II
2.	RAŃSKIE	KRUTYNIA-PISA- NAREW	291,3	3,8	7,8	11208,7	2011	III	-
3.	BABIĘTY WIELKIE	KRUTYNIA-PISA- NAREW	250,4	23,9	65,0	59971,3	2009	II	I
4.	ŁĘSK	OMULEW-NAREW	116,9	11,0	39,5	12879,4	1993	II	I

[ŹRÓDŁO: PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY DŹWIERZUTY, WRZESIEŃ 2004; RAPORT O STANIE ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO LATA 2008-2010, ZARZĄD MELIORACJI I URZĄDZEŃ WODNYCH W OLSZTYNIE, REJONOWY ODDZIAŁ W SZCZYTNIE, STAN NA 31.12.2011 R.]

TABELA 2.7

WYKAZ POZOSTAŁYCH JEZIOR NA TERENIE GMINY DŹWIERZUTY

LP.	NAZWA JEZIORA	POWIERZCHNIA WG IRS [HA]	GŁĘBOKOŚĆ ŚREDNIA [M]	GŁĘBOKOŚĆ MAX [M]
5.	SĄPLATY (BUCZEK)	81,4	5,0	16,0
6.	ŁĘCZEK	39,5	5,4	16,8
7.	MAŁSZEWECKIE	35,2	3,6	6,0
8.	ARWINY	33,9	4,2	14,0
9.	DŹWIERZUTY	25,4	B.D.	1,9
10.	MIĘTKIE	23,0	2,6	3,0
11.	SŁUPEK	17,1	3,7	3,8
12.	LINOWSKIE	12,7	3,0	4,0
13.	BORÓWKO	9,9	B.D.	12,0
14.	ZALEŚNO	5,0	2,2	B.D.

[ŹRÓDŁO: PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY DŹWIERZUTY, WRZESIEŃ 2004; RAPORT O STANIE ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO LATA 2008-2010, ZARZĄD MELIORACJI I URZĄDZEŃ WODNYCH W OLSZTYNIE, REJONOWY ODDZIAŁ W SZCZYTNIE, STAN NA 31.12.2011 R.]

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY DŹWIERZUTY

2.2.8.2 RZEKI

TABELA 2.8

WYKAZ CIEKÓW WODNYCH NA TERENIE GMINY WRAZ Z ICH CHARAKTERYSTYCZNYMI PARAMETRAMI

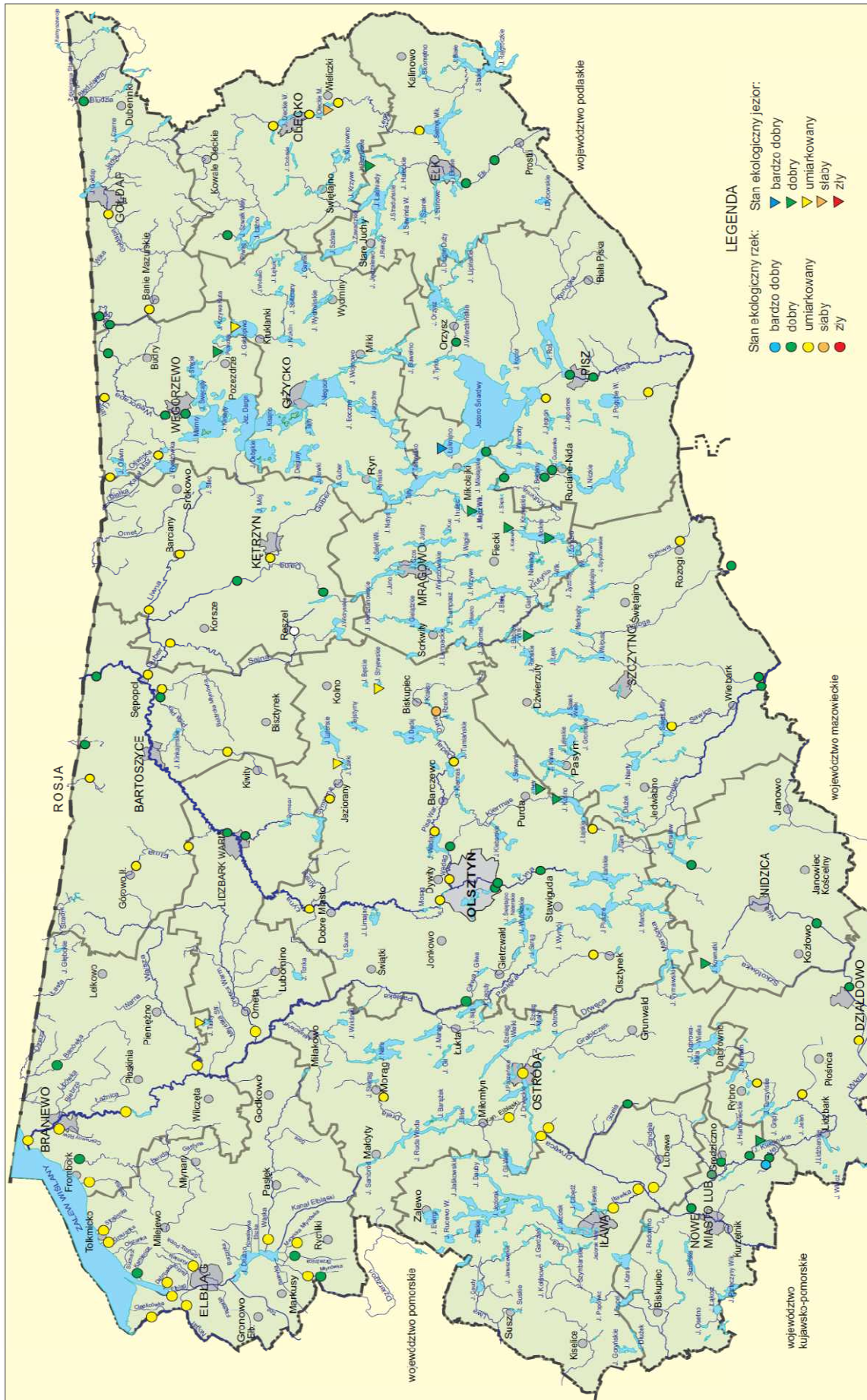
LP.	NAZWA CIEKU WODNEGO	DŁUGOŚĆ CIEKU [MB], W TYM:	
		UREGULOWANA	NIEUREGULOWANA
1.	RZEKA RAŃSK	1890	X
2.	RZEKA BABANT	X	12680
3.	RZEKA DYMER	4100	X
4.	STRUGA DŹWIERZUCKA	8860	X
5.	CIEK MIĘTKIE	X	4860
RAZEM		14850	17540
RAZEM		32390	

[ŹRÓDŁO: ZARZĄD MELIORACJI I URZĄDZEŃ WODNYCH W OLSZTYNIE, REJONOWY ODDZIAŁ W SZCZYTNIE, STAN NA 31.12.2011 R.]

Na terenie Gminy Dźwierzuty zlokalizowane są dwie budowle piętrzące wodę w ciekach, służące regulacji stosunków wodnych na terenach im przyległych. Pierwsza z nich zlokalizowana jest w miejscowości Dźwierzuty, na Strudze Dźwierzuckiej, kolejna w miejscowości Targowo. Obie budowle umożliwiają piętrzenie wody na wysokość 0,8 m. Ich budowę datuje się odpowiednio na 1983 i 1984 rok.



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



Mapa 3.2

Ocena wstępna stanu ekologicznego wód rzek i jezior w województwie warmińsko – mazurskim.

Źródło: raport o stanie środowiska województwa warmińsko – mazurskiego 2009r



2.2.9 FAUNA I FLORA

2.2.9.3 FLORA

Główną formą, która kształtuje klimat, wpływa na skład atmosfery, ma udział w regulacji obiegu wody w przyrodzie, przeciwdziałaniu powodziom, osuwiskom, ochronie gleb przed erozją i stepowieniem, zachowaniu potencjału biologicznego wielu gatunków i ekosystemów, a także różnorodności krajobrazu i lepszych warunków produkcji rolniczej są lasy.

Spełniają one również funkcje produkcyjne czy też gospodarcze, pozwalając na trwałe użytkowanie drewna i surowców nieдрzewnych pozyskiwanych z lasu.

Szczegółowe zasady ochrony lasów określa ustawa z dnia 28 września 1991r. o lasach.

- Gospodarkę leśną prowadzi się w oparciu o następujące zasady:
 - powszechnej ochrony lasów,
 - trwałości utrzymania lasów,
 - ciągłości i zrównoważonego wykorzystania wszystkich funkcji lasów,
 - powiększania zasobów leśnych

2.2.10 FORMY OCHRONY PRZYRODY

Na terenie gminy Dźwierzuty wyróżnia się łącznie kilka form ochrony przyrody :

- REZERWATY PRZYRODY
 - „Kulka” – powołany zarządzeniem Ministra Leśnictwa opublikowanym w Monitorze Polskim z 1955 r. Nr 40, poz. 395. Rezerwat typu stepowego o powierzchni 12,15 ha, gdzie przedmiotem ochrony jest roślinność stepowa oraz kserotermiczna, należąca do elementu pontyjskiego i subpontyjskiego. Zlokalizowany około 1,2 km od miejscowości Orzyny, gmina Dźwierzuty – ciągnie się wąskim pasem szerokości 20-30 m, na długości około 2500 m wzdłuż wschodniego, wysokiego brzegu Jeziora Łęsk. Rezerwat porośnięty jest grądem, o charakterze lasu dębowo-grabowego oraz borem mieszanym.



➤ OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

- OCHK Pojezierza Olsztyńskiego - powołany rozporządzeniem Nr 153 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Pojezierza Olsztyńskiego (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 198, poz. 3104). Obszar ten o powierzchni 40 997,4 ha objęty prawną formą ochrony przyrody, położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie olsztyńskim na terenie gmin: Purda, Barczewo, Biskupiec oraz w powiecie szczycieńskim na terenie gmin: Pasy, Dźwierzuty, Szczytno. Granica OCHK Pojezierza Olsztyńskiego na terenie Gminy Dźwierzuty przebiega następująco: z Linowa szosą w kierunku północnym do Dźwierzut. Z tej drogi ok. 1000 m za rozwidleniem do Stankowa skręca na m. Mirowo i na przedmieścia Dźwierzut, dochodząc do drogi asfaltowej w kier. zachodnim. Tą drogą przez Małszewko dociera do granicy gminy i zgodnie z nią na południowy - wschód do drogi leśnej (w pobliżu jez. Leśnego), gdzie wzdłuż tej drogi skręca na południowy - zachód dochodząc do drogi asfaltowej w odległości ok. 900 m od centrum wsi Grzegorzówki. [źródło: Rozporządzenie Nr 153 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Pojezierza Olsztyńskiego (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 198, poz. 3104)].
- Spychowski OCHK – powołany rozporządzeniem Nr 133 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008 r. w sprawie Spychowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 178, poz. 2615). Obszar ten o powierzchni 12 101,8 ha objęty prawną formą ochrony przyrody położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie szczycieńskim na terenie gmin: Dźwierzuty, Szczytno i Świątajno oraz w powiecie piskim na terenie gminy Ruciane-Nida. Granica Spychowskiego OCHK na terenie Gminy Dźwierzuty przebiega następująco: od granicy miasta Szczytno na północ granicą miasta do linii kolejowej Szczytno – Biskupiec Reszelski, następnie granica biegnie tą linią kolejową na północ; (na odcinku od przecięcia drogi gruntowej z Leman z ww. linią kolejową do skrzyżowania drogi Zielonka – Nowe Kiejkuty jest to wspólna granica z OChK Pojezierza Olsztyńskiego); dalej biegnie przez wieś Nowe Kiejkuty i dochodzi do wiaduktu położonego 1 km na południowy-zachód od wsi Orzyny, następnie granica biegnie szosą na północny-wschód do wsi Orzyny, a dalej szosą na północny-zachód





do wsi Targowo, po czym szosą na północny-wschód przez Targowską Wólkę do skrzyżowania dróg w Kałużynie z kierunków Kobyły, Rybno i Rańsk, stąd granica biegnie na południowy-wschód do wsi Rańsk, a następnie na południe do wsi Orzyny w punkcie dojścia drogi ze Świętajna, stąd na południowy wschód drogą gminną do wsi Marksoby, gdzie dochodzi do szosy Szczytno-Babięta i dalej tą szosą na wschód do skrzyżowania z drogą Miętkie – Piasutno, po czym granica biegnie na południe tą drogą około 2 km, a następnie na wschód drogą leśną między oddziałami 342 i 368 oraz wzdłuż linii wysokiego napięcia do drogi Piasutno – Powalczyn, następnie granica biegnie drogą leśną w kierunku wschodnim i południowo-wschodnim nieopodal jez. Nożyce. [źródło: Rozporządzenie Nr 133 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008 r. w sprawie Spychowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 178, poz. 2615)].

➤ **OBSZARY NATURA 2000:**

- OSO Puszcza Napiwodzko-Ramucka – kod obszaru PLB280007. Obszar o powierzchni 116 604,7 ha obejmuje znaczną część dużego kompleksu leśnego na północny - wschód od Nidzicy, obejmując fragment powierzchni morenowej o bardzo urozmaiconej rzeźbie (oraz sandru o łagodniejszej lecz również pagórkowatej rzeźbie. Występuje wiele bezodpływowych jezior, oczek wodnych i torfowisk. Największą część terenu odwadnia rzeka Omulew (dopływ Narwi), zbierając wody szeregu wpadających do niej rzeczek i strumieni. Północną i południowo-zachodnią część terenu odwadnia Łyna (dopływ Pregoty). Na terenie ostoi leży ponad 50 jezior, w większości niewielkich. Największe z nich to: jez. Łańskie (1070 ha), jez. Kośno (552 ha) i jez. Omulew (549 ha). Przeważają zbiorniki mezo- i eutroficzne, nieliczne są jeziora dystroficzne. W ostoi występują duże powierzchnie torfowisk niskich i przejściowych; torfowiska wysokie występują znacznie rzadziej. Powierzchnia leśna zajęta jest przede wszystkim przez zbiorowiska borowe, głównie boru sosnowego świeżego. Na niżej położonych terenach występują bory mieszane, na torfowiskach bór bagienny i sosnowy bór wilgotny. Na najsuchszych wzniesieniach występuje bór chrobotkowy. Zbiorowiska lasów liściastych to nieliczne występujące grądy oraz olsy i zarośla łożowe. Wahania poziomu terenu wynoszą od 50 do 229 m n.p.m. Na



Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej odnotowuje się co najmniej 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 14 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). [źródło: Standardowy Formularz Danych NATURA 2000 dla OSO Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej].

- OSO Puszcza Piska – kod obszaru PLB280008. Obszar o powierzchni 172 802,2 ha leży na granicy pomiędzy krainą Wielkich Jezior Mazurskich a Niziną Mazurską. Główne rzeki to Krutynia i Pisa. Zawiera wiele jezior, w tym obejmuje swym zasięgiem największe w Polsce - Jez. Śniardwy (1 097 km²). W jego granicach występują głównie lasy iglaste z dominującym gatunkiem sosny. W nasadzeniach liściastych przeważają lipa i wiąz. Wokół zbiorników wodnych na terenach podmokłych występują zarośla olchowe i różnego rodzaju zabagnienia. Wahania poziomu terenu wynoszą od 175 do 200 m n.p.m. Na Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków Puszczy Piskiej odnotowuje się co najmniej 37 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 12 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Ponadto stanowi on bardzo ważną ostoję cietrzewia. [źródło: Standardowy Formularz Danych NATURA 2000 dla OSO Puszczy Piskiej].

➤ ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY:

- „Rzeka Babant i Jezioro Białe” – powołany rozporządzeniem Nr 11 Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 11 stycznia 2000 r. w sprawie uznania zespołu przyrodniczo – krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 2, poz. 20 z 2000 r.) oraz rozporządzeniem Nr 26 Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 9 sierpnia 2007 r. w sprawie zespołu przyrodniczo - krajobrazowego "Rzeka Babant i Jezioro Białe" (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 122, poz. 1700 z 2007 r.). Zlokalizowany na terenie gmin Piecki, Sorkwity, Dźwierzuty, Świętajno i Biskupiec o powierzchni 12458 ha. Obejmuje środkową część dorzecza Krutyni w tym zlewnię rzeki Babant wraz z jeziorami: Białe, Gant, Tejsowo, Krawno, Krawienko, Kały, Babięty Wielkie, Babięty Małe, Słupek, Miętkie i Stromek. [źródło: Rozporządzenie Nr 26 Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 9 sierpnia 2007 r. w sprawie zespołu przyrodniczo - krajobrazowego "Rzeka Babant i Jezioro Białe" (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 122, poz. 1700 z 2007 r.)].

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY**



2.2.11 OCHRONA INDYWIDUALNA

➤ Pomniki przyrody

Zgodnie z art. 40 ustawy o ochronie przyrody z 2004 r, pomnikiem przyrody można nazywać pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

TABELA 2.9

WYKAZ POMNIKÓW PRZYRODY WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE GMINY DŹWIERZUTY

LP.	NR EWID.	OBIEKT	OBWÓD CM	WYSOKOŚĆ M	GMINA	LOKALIZACJA	ROK UZNANIA
1.	143	GLĄZ-GRANITOGNEJS SZARY	1150	1,4	DŹWIERZUTY	N-CTWO SZCZYTNO, L-CTWO KULKA ODDZ. 74 (1970)	RLB-1 6/143/52 29. 12. 1952 R.
2.	402	DĄB SZYPULKOWY QUERCUS ROBUR	410	28	DŹWIERZUTY	M. MAŁKSZEWO, PARK PODWORSKI	RGŻL-OP-402/84 11.06. 1984 R.
3.	403	GLĄZ- GRANIT SZARY	1000	2,4	DŹWIERZUTY	NIECZYNNY CMENTARZ NA WZGÓRZU K. ZALESIA	RGŻL-OP-403/84 11.06. 1984 R.
4.	441	LIPA DROBNOLISTNA TILIA CORDATA „LIPA BARTNA”	700	23	DŹWIERZUTY	L-CTWO RAŃSK ODDZ. 7G, DZIUPLE W 3 KONARACH NA WYS. 7 M, W PNIE WBITE HAKI-WŁĄZY	Dz. URZ. WOJ. OLSZTYŃSKIEGO NR 12 PÓZ. 236 Z 31.12.1986R.
5.	497	JAŁOWIEC POSPOLITY JUNIPERUS COMMUNIS	90	7	DŹWIERZUTY	N-CTWO STRZAŁOWE, M. RAŃSK, PRZY DRODZE POLNEJ 1 50 M OD SZOSY OD JELENIEWA	Dz. URZ. WOJ. OLSZTYŃSKIEGO NR 4 PÓZ. 88 Z 15.03.1989 R.
6.	871	JAŁOWIEC POSPOLITY JUNIPERUS COMMUNIS	56	6	DŹWIERZUTY	N-CTWO STRZAŁOWO, PRZY DRODZE POLNEJ MIĘTKIE-RAŃSK	Dz. URZ. WOJ. OLSZTYŃSKIEGO NR 35 PÓZ. 493 Z 18.12.1997 R.
7.	872	DĄB BEZSZYPULKOWY QUERCUS PETRAEA	470	28	DŹWIERZUTY	N-CTWO STRZAŁOWE, L-CTWO RAŃSK, ODDZ. IB, M. ROGALE, OK. 25 M OD SKRAJU ŁĄKI	Dz. URZ. WOJ. OLSZTYŃSKIEGO NR 35 PÓZ. 493 Z 18.12.1997 R.

[ŹRÓDŁO: [HTTP://OLSZTYN.RDOS.GOV.PL/IMAGES/POMNIKI/POMNIKI_PRZYRODY_D.PDF](http://olsztyn.rdos.gov.pl/images/pomniki/pomniki_przyrody_d.pdf), STAN NA LISTOPAD 2012 R.]





2.3 UWARUNKOWANIA KULTUROWE

Na uwarunkowania kulturowe składają się wszelkie elementy stanowiące dziedzictwo kulturowe danego regionu. Do takich elementów zaliczyć można przed wszystkim zabytki. Według przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 23 lipca 2003 r. za zabytek uznaje się – „nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich część lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową”. Ponadto na uwarunkowania kulturowe składają się także takie elementy przestrzenne jak środowisko kulturowe czy krajobraz kulturowy.

Środowisko kulturowe definiuje się jako przekształcone przez człowieka twory przyrody ożywionej i nieożywionej (komponenty przyrodnicze, naturalne) oraz wytworzone wartości materialne (np. dobra kultury zabytki) i duchowe (np. normy społeczne i zasady postępowania, wierzenia religijne, obyczaje i zwyczaje). Środowisko to jest istotnym składnikiem jakości życia człowieka, na które składa się poziom życia oraz jego warunki, a także otoczenie, tworzące łącznie pojęcie dobrobytu. A więc środowisko kulturowe człowieka obejmuje przekształcone przez niego otoczenie oraz dzieła rąk (kultura materialna) i umysłu (kultura niematerialna)” [MAŁACHOWICZ 1988]

Natomiast definicję krajobrazu kulturowego można znaleźć w przytoczonej powyżej ustawie z 23 lipca 2003 r. – krajobraz kulturowy to przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, zawierająca wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze;

W celu ochrony zabytków w Polsce zgodnie z art. 7 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. wyróżnia się następujące instrumenty:

Wpis do rejestru zabytków – rejestr prowadzony jest na terenie województwa przez wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Uznanie za pomnik historii – Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek ministra kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w drodze rozporządzenia, może uznać za pomnik historii zabytek nieruchomy wpisany do rejestru lub park kulturowy o szczególnej wartości dla kultury, określając jego granice. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego może złożyć taki wniosek po uzyskaniu opinii Rady Ochrony Zabytków.



Utworzenie parku kulturowego – Rada gminy, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, na podstawie uchwały, może utworzyć park kulturowy w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej. Uchwała określa nazwę parku kulturowego, jego granice, sposób ochrony, a także zakazy i ograniczenia. Wójt (burmistrz, prezydent miasta), w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, sporządza plan ochrony parku kulturowego, który wymaga zatwierdzenia przez radę gminy.

Ponadto zgodnie z art. 7. w/w ustawy przewiduje ochronę zabytków na podstawie niżej wymienionych dokumentów tj.: ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

2.3.1 HISTORYCZNY ROZWÓJ OSADNICTWA

Obszar gminy pokryty jest latyfundiami dźwierzuckimi i rańskimi, na których zakładane były nowe wsie czynszowe. Głównymi założycielami byli rycerze z rodów von Wildenau (Wildenaw), von Tergowitz (Targowski) i von Pfeilsdorf (Pilawski), tworzyli oni także nowe dwory i folwarki. W ten sposób powstało większość miejscowości na terenie gminy. Za pozwoleniem prokuratora szczycieńskiego Konrada von Stauchwitza na terenie gminy, w 1483 roku powstał młyn wodny na strudze Dźwierzutna. Wzniesiony przez młynarza Stefana (Steffen Möllner). Najazd Tatarów w roku 1657 spustoszył większość miejscowości gminy. W XV wieku pruska nazwa Swersutten została zmieniona na Mentzelsgut, skróconą później do Mensguth. W takiej postaci używano jej do 1945 roku. W 1399 roku na terenie miejscowości istniał już kościół, za czasów proboszcza Herdera, który prócz obowiązków duszpasterskich w Dźwierzutach i Targowie, był także świadkiem przywilejów lokacyjnych dla sąsiednich miejscowości. Po śmierci Niclasa von Tergowitza (Mikołaj Targowski) jego udziały w dobrach dźwierzuckich przejął Zakon. Od 1440 r. rozpoczął się długotrwały podział miejscowości zakończony w 1840 roku, a administracyjne dopiero po II wojnie światowej. Dźwierzuty stały się siedzibą Gminy od stycznia 1973 roku w wyniku nowego podziału administracyjnego kraju.



**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY**



2.3.2 OBIEKTY ZABYTKOWE

➤ Ewidencja zabytków gminy Dźwierzuty

W tabeli poniżej przedstawiono wykaz obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy, a wpisanych do ewidencji zabytków:

TABELA 2.10

EWIDENCJA ZABYTKÓW GMINY DŹWIERZUTY

MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	ADRES	LOKALIZACJA
AUGUSTOWO	KAPLICZKA PRZYDROŻNA	k/3	
BUDY	PARK	-	
DĄBROWA	BUDYNEK MIESZKALNY	DĄBROWA 1	
DĄBROWA	BUDYNEK MIESZKALNY	DĄBROWA 6	
DĄBROWA	BUDYNEK MIESZKALNY	DĄBROWA 5	
DĄBROWA	CMENTARZ/NIECZYNNY		600M NA ZACH. OD WSI, PRZY DRODZE POLNEJ DO KOLONII DĄBROWA
DŹWIERZUTY	BUDYNEK POLICJI	SZCZYCIEŃSKA 15	
DŹWIERZUTY	DWORZEC KOLEJOWY	SZCZYCIEŃSKA 41	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	35	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK GOSPODARCZY	PASYMSKA 22	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	PASYMSKA 7	
DŹWIERZUTY	SZKOŁA	PASYMSKA 26	
DŹWIERZUTY	PASTORÓWKA	PASYMSKA 22	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	PASYMSKA 18	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	PASYMSKA 28	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	PASYMSKA 4	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	SZCZYCIEŃSKA 25	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	SZCZYCIEŃSKA 26	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	SZCZYCIEŃSKA 28	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	SZCZYCIEŃSKA 10	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	SIENKIEWICZA 6	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK GOSPODARCZY	SIENKIEWICZA 1	
DŹWIERZUTY	SZKOŁA	SIENKIEWICZA 1	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY DLA	SZCZYCIEŃSKA 7	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	NIEPODLEGŁOŚCI 3	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	NIEPODLEGŁOŚCI 9	
DŹWIERZUTY	POCZTA	NIEPODLEGŁOŚCI 13	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	NIEPODLEGŁOŚCI 10	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK GOSPODARCZY	NIEPODLEGŁOŚCI 20	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK GOSPODARCZY	NIEPODLEGŁOŚCI 20	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	NIEPODLEGŁOŚCI 20	



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	GRUNWALDZKA 5	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	GRUNWALDZKA 8	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	GRUNWALDZKA 9	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	GRUNWALDZKA 12	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK GOSPODARCZY	GRUNWALDZKA 13	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	NIEPODLEGŁOŚCI 7	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	NIEPODLEGŁOŚCI 11	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	NIEPODLEGŁOŚCI 18	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	NIEPODLEGŁOŚCI 25	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	PASYMSKA 9	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	PIASKOWA 1	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	PIASKOWA 3	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	POLNA 2	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	SIENKIEWICZA 4	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	SIENKIEWICZA 7	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	STRAŻACKA 3-5	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	SZCZYCIEŃSKA 8	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY/SKLEP	SZCZYCIEŃSKA 33	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	SZCZYCIEŃSKA 37	
DŹWIERZUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	SZCZYCIEŃSKA 45	
DŹWIERZUTY	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		W CENTRUM WSI, OBOK KOŚCIOŁA EWANGELICKIEGO
DŹWIERZUTY	CMENTARZ RZYMSKOKATOlicki- PARAFIALNY		W POŁUDNIOWEJ CZĘŚCI WSI, OBOK KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO
GISIEL	BUDYNEK MIESZKALNY	19	
GISIEL	BUDYNEK MIESZKALNY	20	
GISIEL	BUDYNEK GOSPODARCZY	16	
GISIEL	BUDYNEK GOSPODARCZY	15	
GISIEL	BUDYNEK GOSPODARCZY	11	
GISIEL	BUDYNEK MIESZKALNY	11	
GISIEL	BUDYNEK MIESZKALNO-	4	
GISIEL	BUDYNEK MIESZKALNY	5	
GISIEL	BUDYNEK MIESZKALNY	8	
GISIEL	BUDYNEK MIESZKALNY	10	
GISIEL	BUDYNEK MIESZKALNY	12	
GISIEL	BUDYNEK MIESZKALNY	14	
GISIEL	BUDYNEK MIESZKALNY	25	
GISIEL	BUDYNEK GOSPODARCZY	25	
GRĄDY	BUDYNEK MIESZKALNY	4	
GRODZISKA	BUDYNEK GOSPODARCZY	1	



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



GRODZISKA	BUDYNEK GOSPODARCZY	1	
GRODZISKA	BUDYNEK MIESZKALNY	3	
GRODZISKA	BUDYNEK MIESZKALNY	2	
GRODZISKA	BUDYNEK MIESZKALNY	6	
GRODZISKA	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		NA ZACH.OD PGR, 0,5 KM.ZA PRZEJAZDEM KOLEJOWYM, NA ZACH.SKRAJU WSI.
JABŁONKA	DAWNE OGRODZENIE ZAŁOŻENIA PARKOWO-PALACOWEGO		PRZY DRODZE JABŁONKA-OT SZFWKI- DŹWIERZUTY
JABŁONKA	BUDYNEK MIESZKALNY	14	
JABŁONKA	BUDYNEK MIESZKALNY	25	
JABŁONKA	BUDYNEK MIESZKALNY	15	
JABŁONKA	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		PO LEWEJ STRONIE SZOSY NOWE KIEJKUTY- DŹWIERZUTY.
JELENIOWO	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		150M ZA WSIĄ, PO LEWEJ STRONIE DROGI DO WSI MIĘTKIE
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	11	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	5	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	9	
JELENIOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	9	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	13	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	15	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	17	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	19	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	20	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	25	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	32	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	34	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	35	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	37	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	38	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	43	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	6	
JELENIOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	43	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	2	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	29	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	30	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	31	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	39	



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	40	
JELENIOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	40	
JELENIOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	40	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	41	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	42	
JELENIOWO	POMNIK PAMIĘCI OFIAR 1 WOJNY	-	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	31	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	39	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	40	
JELENIOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	40	
JELENIOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	40	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	41	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	42	
JELENIOWO	POMNIK PAMIĘCI OFIAR 1 WOJNY ŚWIATOWEJ	-	
JELENIOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	10	
JULKOWO	PARK	-	
KALECZYN	BUDYNEK MIESZKALNY	27	
KALECZYN	BUDYNEK MIESZKALNY	1	
KALECZYN	BUDYNEK MIESZKALNY	2	
KALECZYN	BUDYNEK MIESZKALNY	15	
KALECZYN	BUDYNEK MIESZKALNY	16	
KALECZYN	SZKOŁA	18	
KALECZYN	SZKOŁA	19	
KALECZYN	BUDYNEK MIESZKALNY	20	
KALECZYN	BUDYNEK MIESZKALNY	21	
KALECZYN	BUDYNEK GOSPODARCZY -	21	
KALECZYN	BUDYNEK MIESZKALNY	22	
KALECZYN	BUDYNEK MIESZKALNY	23	
KALECZYN	BUDYNEK MIESZKALNY	24	
KALECZYN	SZKOŁA	17	
KALECZYN	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		500M NA PŁN-WSCH.OD WSI, PRZY SZOSIE KALECZYN- RAŃSK
LINOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	40	
LINOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	17	
LINOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	17A	
LINOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	18	
LINOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	25	
LINOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	19	
LINOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	47	



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



LINOWO	SZKOŁA	40	
LINOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	2	
LINOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	3	
LINOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	6	
LINOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	LINOWO 17	
LINOWO	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		OK.400M NA POŁUDNIE OD WSI, PRZY DRODZE, NAD JEZIOREM
KALĘCZYN	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		500M NA PŁN-WSCH.OD WSI, PRZY SZOSIE KALĘCZYN- Dąbów
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	16	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	53	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	58	
ŁUPOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	50	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	41	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	42	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	12	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	11	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	15	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	4	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	7	
ŁUPOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	16	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	48	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	55	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY (DAWNA SZKOŁA)	60	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	61	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	64	
ŁUPOWO	BUDYNEK MIESZKALNO-	54	
ŁUPOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	7	
ŁUPOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	55	
MAŁSZEWKO	BUDYNEK MIESZKALNY	6	
MAŁSZEWKO	BUDYNEK MIESZKALNY	2	
MIĘTKIE	DOM MIESZKALNY	63	
MIĘTKIE	DOM MIESZKALNY	62	
MIĘTKIE	DWÓR	58	
MIĘTKIE	DOM MIESZKALNY	34	
MIĘTKIE	DOM MIESZKALNY	29	
MIĘTKIE	DAWNA SZKOŁA	22	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	10	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	6-6A	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	7	



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	9	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	17	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	19	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	20	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	30	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	31	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	32	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	40	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	41	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	43	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	44	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	45	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	46	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	47	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	48	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	49	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	50	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	51	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	54	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	56	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	57	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	73	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	74	
MIĘTKIE	BUDYNEK MIESZKALNY	75	
MIĘTKIE	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		OK. 1,5 KM NA PŁN. OD WSI, W KIERUNKU NA RAŃSK
MYCIELIN	BUDYNEK MIESZKALNY	1	
MYCIELIN	DWÓR	4	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	29	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	23	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	18	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	12	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	9	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	6	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	46	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	52	
NOWE KIEJKUTY	DWORZEC KOLEJOWY	57	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	47	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	61	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	60	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK GOSPODARCZY	63	



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK GOSPODARCZY	26	
NOWE KIEJKUTY	BUDYNEK MIESZKALNY	26	
NOWE KIEJKUTY	WIADUKT	-	
NOWE KIEJKUTY	CEMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		W ZACHODNIEJ CZĘŚCI WSI, PO PRAWEJ STRONIE SZOSY NOWE KIEJKUTY-SZCZYTNO.
OLSZEWKI	DWÓR-OR BUDYNEK	85	
OLSZEWKI	BUDYNEK MIESZKALNY	47	
OLSZEWKI	BUDYNEK MIESZKALNY	5	
OLSZEWKI	BUDYNEK MIESZKALNY	6	
OLSZEWKI	SZKOŁA	-	
OLSZEWKI	BUDYNEK GOSPODARCZY	65	
OLSZEWKI	BUDYNEK GOSPODARCZY	65	
OLSZEWKI	BUDYNEK MIESZKALNY	65	
OLSZEWKI	BUDYNEK MIESZKALNY	57	
OLSZEWKI	BUDYNEK MIESZKALNY	26	
OLSZEWKI	CEMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		OK. 1 KM NA PŁN-ZACH.OD WSI I 300M OD SZOSY OLSZEWKI MAZURSKIE- DŹWIERZUTY, ZA PRZELAZEM KOLEJOWYM
ORŻYNY	CEMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		W PŁN.CZ.WSI, PO PRAWEJ STRONIE SZOSY ORŻYNY-
ORŻYNY	PAŁAC	67	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	5-5A	
ORŻYNY	BUDYNEK GOSPODARCZY	6	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	6	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	8	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	9	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	31	
ORŻYNY	SZKOŁA	34	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	48	
ORŻYNY	BUDYNEK GOSPODARCZY	60	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	64	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	66	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	15	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	86	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	4	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	2	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	25	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	24	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	38	



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



ORŻYNY	PRZEDSZKOLE	47	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	58	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	57	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	56	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	55	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	39	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	62	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	74	
ORŻYNY	BUDYNEK MIESZKALNY	75	
POPOWA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	11	
POPOWA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	23	
POPOWA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	24	
POPOWA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	29	
POPOWA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	25	
POPOWA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	27	
POPOWA WOLA	BUDYNEK GOSPODARCZY	2	
POPOWA WOLA	BUDYNEK GOSPODARCZY	2	
POPOWA WOLA	BUDYNEK GOSPODARCZY	8	
POPOWA WOLA	BUDYNEK GOSPODARCZY	8	
POPOWA WOLA	BUDYNEK GOSPODARCZY	8	
POPOWA WOLA	SZKOŁA	13	
POPOWA WOLA	BUDYNEK GOSPODARCZY	13	
POPOWA WOLA	PARK	-	
POPOWA WOLA	EWANGELICKI/NIECZYNNY		1 KM NA PŁN-WSCH. OD WSI, PO LEWEJ STRONIE DROGI POPOWA WOLA-KAŁĘCZYN.
POPOWA WOLA	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		1 KM OD WSI, PO LEWEJ STRONIE DROGI POPOWA WOLA - STACJA KOLEJOWA
RAŃSK	BUDYNEK GOSPODARCZY	22	
RAŃSK	BUDYNEK MIESZKALNY	22	
RAŃSK	BUDYNEK GOSPODARCZY -	17	
RAŃSK	DAWNY MŁYN	17	
RAŃSK	BUDYNEK GOSPODARCZY	16	
RAŃSK	BUDYNEK MIESZKALNY	15	
RAŃSK	BUDYNEK MIESZKALNY	13	
RAŃSK	DOM MIESZKALNY, PIEKARNIA	5A	
RAŃSK	BUDYNEK GOSPODARCZY	2	
RAŃSK	BUDYNEK MIESZKALNY	1	
RAŃSK	BUDYNEK MIESZKALNY	4	
RAŃSK	BUDYNEK MIESZKALNY	5	



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



RAŃSK	BUDYNEK MIESZKALNY	7	
RAŃSK	BUDYNEK MIESZKALNY	18	
RAŃSK	BUDYNEK MIESZKALNY	23	
RAŃSK	BUDYNEK MIESZKALNY	24	
RAŃSK	BUDYNEK MIESZKALNY	28	
RAŃSK	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		0,5 KM NA POŁUDNIOWY WSCHYD OD WSI, PRZY DRODZE POLNEJ DO SZOSY RAŃSK-JELENIOWO.
ROGALE	SPICHLERZ	1/2	
ROGALE	OBORA	1/2	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	14	
RUMY	SZKOŁA	19	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	21	
RUMY	BUDYNEK GOSPODARCZY	22	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	22	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	23	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	24	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	26	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	27	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	30	
RUMY	BUDYNEK GOSPODARCZY	31	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	31	
RUMY	MŁYN	32	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	33	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	34	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	37	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	39	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	40	
RUMY	BUDYNEK GOSPODARCZY	43	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	57	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	76	
RUMY	BUDYNEK GOSPODARCZY	84	
RUMY	BUDYNEK GOSPODARCZY -	79	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	88	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	96	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	103	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	107	
RUMY	BUDYNEK MIESZKALNY	112	
RUMY	CMENTARZ EWANGELICKI		PRZY DRODZE WYLOTOWEJ Z RUM NA DŹWIERZUTY



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



RUMY	COMENTARZ BAPTYSTÓW/NIECZYNNY		750M NA POŁUDNIE OD WSI, PO PRAWEJ STRONIE SZOSY RUMY-DŹWIERZUTY.
RUMY	COMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		800M NA POŁUDNIE OD WSI, PO LEWEJ STRONIE DROGI POLNEJ ZE WSI RUMY DO
RUSEK MAŁY	BUDYNEK MIESZKALNY	5	
RUSEK MATY	BUDYNEK MIESZKALNY	7	
RUSEK MAŁY	BUDYNEK MIESZKALNY	9	
RUSEK MAŁY	BUDYNEK MIESZKALNY	10	
RUSEK MAŁY	BUDYNEK MIESZKALNY	11	
RUSEK MAŁY	BUDYNEK MIESZKALNY	13	
RUSEK MAŁY	BUDYNEK MIESZKALNY	14	
RUSEK MAŁY	BUDYNEK MIESZKALNY	17	
RUSEK MAŁY	BUDYNEK GOSPODARCZY	14	
RUSEK MAŁY	BUDYNEK GOSPODARCZY	12	
RUSEK MAŁY	BUDYNEK MIESZKALNY	2	
RUSEK MAŁY	COMENTARZ WOJENNY/ZAMKNIĘTY		OK. 1 KM NA ZACH. OD PGR, ZA JEZIOREM, W LESIE
RUTKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	2	
RUTKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	15	
RUTKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	18	
RUTKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	24	
RUTKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	25	
RUTKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	26	
RUTKOWO	DWORZEC KOLEJOWY	3	
RUTKOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	4	
RUTKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	11	
RUTKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	16	
SĄPLATY	BUDYNEK MIESZKALNY	63	
SĄPLATY	BUDYNEK MIESZKALNY	9	
SĄPLATY	BUDYNEK MIESZKALNY	14	
SĄPLATY	BUDYNEK MIESZKALNY	16	
SĄPLATY	BUDYNEK MIESZKALNO- GOSPODARCZY	23	
SĄPLATY	BUDYNEK MIESZKALNY	25	
SĄPLATY	BUDYNEK MIESZKALNY	26	
SĄPLATY	BUDYNEK MIESZKALNY	27	
SĄPLATY	BUDYNEK GOSPODARCZY	27	
SĄPLATY	BUDYNEK MIESZKALNY	62	
SĄPLATY	BUDYNEK MIESZKALNY	89	



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



SĄPLATY	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		W PŁN-ZACH.CZ.WSI, PO PRAWEJ STRONIE DROGI ZE WSI DO OŚRODKA
SZCZEPANKOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	29	
SZCZEPANKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	2	
SZCZEPANKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	3	
SZCZEPANKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	10	
SZCZEPANKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	12	
SZCZEPANKOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	26	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	79	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY II	79	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	37	
TARGOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	37	
TARGOWO	SZKOŁA	36	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	45	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	81	
TARGOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	81	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	82	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	87	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	40	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	41	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	72	
TARGOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	74	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	75	
TARGOWO	BUDYNEK MIESZKALNY	76	
TARGOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	76	
TARGOWO	BUDYNEK GOSPODARCZY	79	
TARGOWO	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		PRZY PÓŁNOCNYM SKRAJU WSI, PO LEWEJ STRONIE SZOSY TARGOWO-
TARGOWSKA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	8	
TARGOWSKA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	13	
TARGOWSKA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	18	
TARGOWSKA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	20	
TARGOWSKA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	21	
TARGOWSKA WOLA	BUDYNEK MIESZKALNY	9	
TARGOWSKA WOLA	CMENTARZ EWANGELICKI/NIECZYNNY		OK. 200M NA POŁUDNIOWY ZACHÓD STACJI KOLEJOWEJ
TARGOWSKA WÓLKA	BUDYNEK GOSPODARCZY	2	
TARGOWSKA WÓLKA	BUDYNEK MIESZKALNY	2	
TARGOWSKA WÓLKA	BUDYNEK MIESZKALNY	3	



**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY**



TARGOWSKA WÓLKA	BUDYNEK GOSPODARCZY	-	
TARGOWSKA WÓLKA	BUDYNEK GOSPODARCZY	B.N.	

➤ **OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW**

TABELA 2.11

OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW

MIEJSCOWOŚĆ	ULICA	OBIEKT	NR REJESTRU	DATA WPISU	DZIAŁKA
BUDY		DWÓR	A-1513	6 STYCZNIA 1984	463/2
DŹWIERZUTY	KOŚCIELNA	KOŚCIÓŁ P.W. ŚW. TRÓJCY	A-4155	16 MARCA 2000	934
DŹWIERZUTY		KOŚCIÓŁ EWANGELICKI Z WYPOSAŻENIE WNEŹRZA I CMENTARZEM PRZYKOŚCIELNYM	A-27	1 WRZEŚNIA 1949	
DŹWIERZUTY	KAJKI	BIURO I SKŁADNICA HANDLOWA, OBECNIE MAGAZYN I SKLEP	A-4128	27 GRUDNIA 1999	595,594/3,596
DŹWIERZUTY		CMENTARZ PARAFIALNY/ RZYMSKO-KATOLICKI/	A-2363	29 STYCZNIA 1988	943
DŹWIERZUTY		DOM PARAFIALNY	A-868	10 KWIETNIA 1968	564/2
DŹWIERZUTY		KOŚCIÓŁ EWANGELICKI Z CMENTARZEM PRZYKOŚCIELNYM	A-1107	10 KWIETNIA 1968	
GRĄDY		DWÓR	A-3946	8 STYCZNIA 1997	40/23
GRODZISKA		DWÓR	A-3949	8 STYCZNIA 1997	-
JABŁONKA		PARK	A-1410	1 GRUDNIA 1982	1, 2, 5, 6



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



MAŁSZEWKO		PARKDWORSKI	A-1406	1 GRUDNIA 1982	4/8
MAŁSZEWKO	SKREŚLONY Z REJESTRU	DWÓR	A-892	19 KWIECIEŃ 1968	
MAŁSZEWKO		SPICHLERZ	A-4399	30 MARCA 2006	4/11
POPOWA WOLA	UWAGA: ZMIANA DECYZJI	DWÓR	A-3948	8 STYCZNIA 1997	114/36
RAŃSK		KOŚCIÓŁ EWANGELICKI Z CMENTARZEM PRZYKOŚCIELNYM	A-856	28 MARCA 1968	162
ROGALE		PARK	A-1302	17 STYCZNIA 1980	20/4
ROGALE	ZMIANA DEC!	DWÓR	A-3950	8 STYCZNIA 1997	20/8
TARGOWO		PARK	A-1342	27 LISTOPADA 1981	342/4
TARGOWO		KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. JANA CHRZCIECLA	A-4156	16 MARCA 2000	388
ZALESIE		PAŁAC	A-3947	8 STYCZNIA 1997	82/81
ZALESIE		PARK	A-1301	11 STYCZNIA 1980	82/81



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



TABELA 2.12

STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

Miejscowość	Obiekt	Nr. Rejestru	Data Wpisu	Stanowisko w miejscowości	Nazwa Własna	Obszar AZP
DĄBROWA	OSIEDLE WYSOCZYŹNOWE Z WCZESNEJ EPOKI ŻELAZA	C-277	6 marca 2008	st. VII		26-65/37
ŁUPOWO	GRODZISKO CYPLOWE, STAROŻYTNE	C-268	15 stycznia 2004	st. VII	Okop	25-65/30

2.3.3 DROGI WOJEWÓDZKIE

Lp.	Numer	Przebieg drogi	Droga lub odcinek drogi typowany do ochrony
1	600 N	Mrągowo – Kałęczyn - Szczytno	1. Odcinek Rybno - Rańsk 2. Odcinek wjazdowy do Szczytna

2.3.4 DROGI POWIATOWE

Lp.	Numer drogi	Przebieg drogi	Droga lub odcinek drogi typowany do ochrony
1	1490N	droga nr 1509N - droga nr 1507N (Rogale)	Na całej długości
2	1653 N	Miętkie - Marksewo	Wjazd do wsi Marksewo
3	1462N	Droga nr 1471N – Leszno – Rummy – Sapłaty – Mycielina – Rusek Mały – Rusek Wlk. (droga nr 1464N)	
4	1464N	Olsztyn - Prejłowo - Grzegorzówki - Grom - Dzierzki (droga kraj. nr 58)	Na całej długości
5	1469N	Purda - Pasym	Na całej długości
6	1474N	droga kraj. nr 53 - Krzywonoża - Tylkowo - Burdąg - Nowy Dwór (droga nr 1464N)	Na całej długości
7	1476N	Pasym - Grzegorzówki - Małszewko - Dźwierzuty	Odcinek Pasym - Małszewko



**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY**



8	1496N	Dźwierzuty -Orzyny - droga kraj. nr 58 - Świątajno	Odcinek Dźwierzuty-droga kraj. nr 58, z wyłączeniem odcinka leśnego
9	1509N	Mtynowo - Mrągowo - Gązwa - Zyndaki - Choszczewo - Borki Wielkie - Kobyły - Popowa Wola - Kałużyn	Na całej długości
10	1633N	(droga kraj nr 53) Pasym - Jedwabno	Na całej długości, poza odcinkami leśnymi
11	1647N	droga kraj nr 57 (Dźwierzuty) - Olszewki -Jabłonka - Nowe Kiejkuty	Na całej długości
12	1649 N	Rutkowo- Grodziska - Kałużyn - Jabłonka - droga woj. nr 600	Odcinki: 1. Grodziska - granica lasu 2: Kałużyn -Targowo
13	1653 N	Miętkie - Marksewo	Na całej długości, poza odcinkami leśnymi
14	1663 N	Szczytno - Zabiele - Lejkowo	Odcinek Zabiele - Lejkowo

3. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE, WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

3.1 LUDNOŚĆ I DEMOGRAFIA (W TYM PROGNOZA DEMOGRAFICZNA)

W Gminie Dźwierzuty na dzień 30.06.2012 roku mieszkało 6960, z czego liczebność kobiet i mężczyzn była bardzo zbliżona i wynosiła na każdą z płci po około 50 %. Liczba kobiet na 100 mężczyzn w 2010 roku wynosiła 102 osoby.

TABELA 3.1

LICZBA LUDNOŚCI WEDŁUG MIEJSCOWOŚCI

MIEJSCOWOŚĆ	LICZBA LUDNOŚCI	MIEJSCOWOŚĆ	LICZBA LUDNOŚCI
Augustowo	26	Olszewki	234
Babięta	9	Orzyny	304
Budy	32	Popowa Wola	201
Dąbrowa	102	Przytuły	0
Dźwierzuty	1690	Rańsk	220
Gisiel	105	Rogale	128
Grądy	128	Rów	4
Grodziska	133	Rumy	367



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



Jabłonka	212	Rusek Mały	114
Jeleniowo	198	Rutkowo	105
Julianowo	140	Sąpłaty	103
Kałęczyn	89	Stankowo	137
Kulka	17	Szczepankowo	78
Laurentowo	1	Śledzie	5
Linowo	267	Targowo	351
Łupowo	199	Targowska Wola	126
Małszewko	125	Targowska Wólka	102
Miętkie	373	Zalesie	174
Mirowo	29	Zazdrość	0
Mycielin	12	Zimna Woda	4
Nowe Kiejkuty	316	RAZEM	6960

TABELA 3.2

SOŁECTWA I LUDNOŚĆ GMINY DŹWIERZUTY (STAN NA 30.06.2012)

Lp.	Sołectwo	Miejscowości wchodzące w skład sołectwa	Liczba ludności w sołectwie	Uwagi
1	Gisiel	Augustowo Gisiel Szczepankowo	209	
2	Łupowo	Łupowo	199	
3	Rumy	Laurentowo Rumy	368	
4	Sąpłaty	Julianowo Mycielin Rusek Mały Sąpłaty	369	
5	Popowa Wola	Popowa Wola Rutkowo	306	
6	Dźwierzuty	Budy Dźwierzuty Małszewko Mirowo	1876	
7	Targowo	Targowo Targowska Wola Targowska Wólka Zazdrość	579	
8	Rańsk	Grądy Kałęczyn Przytuły Rańsk Rogale Śledzie Zalesie	744	
9	Dąbrowa	Dąbrowa	102	



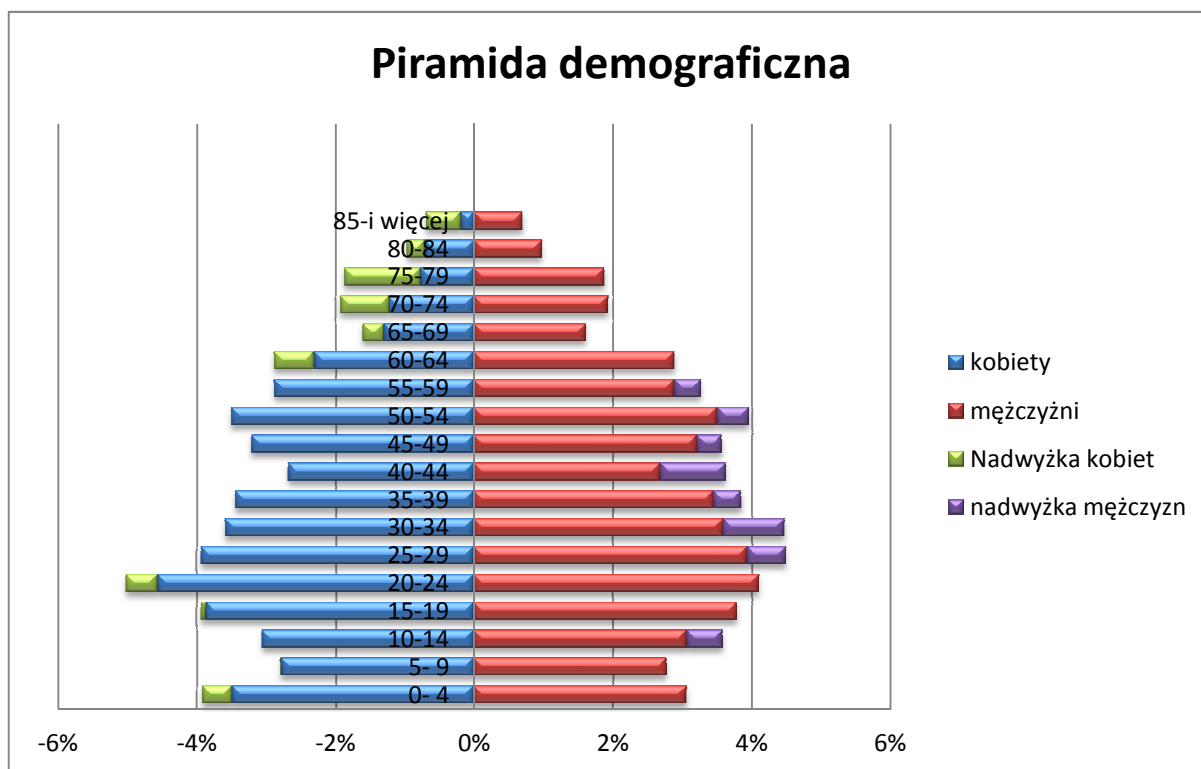
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



10	Linowo	Linowo	267	
11	Jabłonka	Jabłonka	212	
12	Nowe Kiejkuty	Nowe Kiejkuty	316	
13	Olszewki	Olszewki	234	
14	Stankowo	Stanowo	137	
15	Jeleniowo	Babięta Jeleniowo Rów Zimna Woda	215	
16	Miętkie	Miętkie	373	
17	Orzyny	Orzyny Kulka	321	
18	Grodziska	Grodziska	133	
	18 sołectw	41 miejscowości	6960	

Gęstość zaludnienia w Gminie wynosi 25 osoby/km². Analizując, gęstość zaludnienia dla obszaru całej Gminy Dźwierzuty należy podkreślić, iż otrzymany wskaźnik jest wyższy tylko w gminie Pasym i Szczytno (gmina miejska i wiejska), spośród wszystkich gmin Powiatu Szczygieńskiego. Porównywalną pod względem powierzchni gminę Świętajno zamieszkuje 21 osób/km². Taki stan wynika przede wszystkim z faktu występowania w granicach administracyjnych gminy rozległych obszarów niezamieszkałych, tj. terenów wodnych i leśnych. Dla porównania średnia gęstość zaludnienia dla całego Powiatu Szczygieńskiego wynosi 24 osoby/km², a dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego 59 osób/km². Gmina Dźwierzuty zajmuje 80 miejsce w Województwie Warmińsko – Mazurskim pod względem gęstości zaludnienia.





[Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS
Stan na 2011 r.]

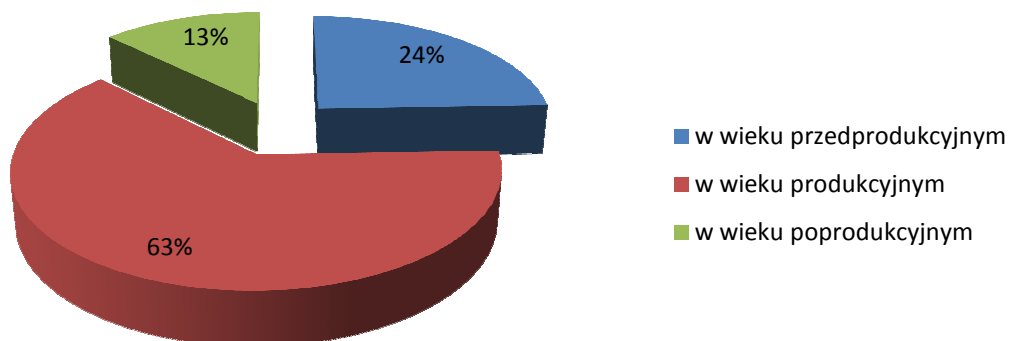
Na podstawie wykresu powyżej przedstawiającego piramidę demograficzną – udział ludności gminy w poszczególnych grupach wiekowych. W wieku produkcyjnym większą grupę stanowią mężczyźni, w przedziale wiekowym 40-44 lata odsetek ten stanowi blisko 1%. Odmienną sytuację można zauważyć w grupie poprodukcyjnej, gdzie nadwyżka kobiet nad liczbą mężczyzn powiększa się i w przedziale wiekowym 70-74 różnica ta wynosi 1,1%.

3.1.1 LUDNOŚĆ GMINY DŹWIERZUTY WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU

Dominującą grupą jest ludność w wieku produkcyjnym, która stanowi 63 % ogólnej liczby ludności. W grupie osób w wieku przedprodukcyjnym odsetek wynosi 24 %, natomiast w wieku poprodukcyjnym odsetek jest najniższy i wynosi 13 %.



Ludność Gminy Dźwierzuty według ekonomicznych grup wieku



[Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS
Stan na 2009 r.]

Analizując dynamikę zmian liczby ludności w poszczególnych grupach wieku zauważa się stały spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost liczby osób wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

ROK	wiek przedprodukcyjny	wiek produkcyjny	wiek poprodukcyjny
	(0 - 17 lat)	(18 - 59/64 lat)	(60/65 lat i więcej)
2002	1916	3961	870
2003	1865	4024	874
2004	1803	4028	879
2005	1735	4053	879
2006	1685	4051	904
2007	1615	4061	893
2008	1570	4046	919
2009	1549	4080	919
2010	1576	4333	949
2011	1524	4310	962

[Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS]

Rosnący odsetek liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w przyszłości może stanowić zagrożenie zarówno dla potencjału ludnościowego, jak i gospodarczego gminy.



3.1.2 PRZYROST NATURALNY

Ważnym czynnikiem mającym wpływ na liczbę ludności gminy ma poziom przyrostu naturalnego. Na koniec roku 2010 wskaźnik przyrostu naturalnego w Gminie Dźwierzuty wynosił 0,4 i jest wyższy od wskaźnika przyrostu naturalnego dla powiatu szczycieńskiego, który w 2010 roku wyniósł jedynie 0,28

Wskaźnik przyrostu naturalnego jest tylko nieznacznie większy od liczby zgonów. W roku 2010 wynosił on jedynie 1,32 w stosunku do liczby zgonów, gdzie wartość ta wynosiła 0,9. Przyczyną spadku przyrostu naturalnego jest spadek liczby urodzeń żywych w 2010 r. wynosił on 13,6 na 1000 ludzi oraz wzrost zgonów w 2010 r. wynosił 9,0 na 1000. [DANE Z GUS 2010].

3.1.3 MIGRACJE

Innym ważnym czynnikiem wpływającym na zmiany w liczbie i strukturze ludności jest migracja. Wśród migracji wyróżnia się migrację wewnętrzną i zewnętrzną. Migracja wewnętrzna to forma przemieszczania się ludności w obrębie granic Gminy, najczęściej jest to migracja ze wsi do Miasta. Natomiast migracja zewnętrzna obejmuje napływ i odpływ poza granice Gminy.

W ostatnich latach w Gminie Dźwierzuty zauważa się znaczny spadek liczby ludności spowodowany migracją zewnętrzną. Najczęstszym powodem migracji jest możliwość zdobycia pracy w innym miejscu zamieszkania. Wysokie bezrobocie w Gminie coraz częściej jest również przyczyną migracji zagranicznych. Saldo migracji w gminie Dźwierzuty w roku 2010 wyniosło -40 osób, co plasuje gminę na 6 miejscu w powiecie szczycieńskim. Rekordowym był rok 2006, w którym Gminę opuścił dwa razy więcej osób niż w 2007 roku. Oznacza to że więcej osób wyjeżdża z gminy niż do niej napływa.

	LATA									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	SALDO MIGRACJI OGÓŁEM									
OGÓŁEM	-61	-46	-58	-60	-113	-58	-69	-5	-40	-63

[Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS]





Sytuacja ujemnego salda migracji jest charakterystyczna dla całego Powiatu Szczycieńskiego, gdzie jego wartość na koniec 2010 roku wynosiła – 110 osób.

Ze statystyk prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny dla województwa Warmińsko – Mazurskiego wynika, iż największą liczbę osób migrujących stanowią osoby w przedziale wiekowym 20 – 30 lat z wykształceniem średnim, na drugiej pozycji znalazły się osoby w przedziale wiekowym 25 – 30 z wykształceniem wyższym.

3.1.4 PROGNOZA DEMOGRAFICZNA LICZBY LUDNOŚCI

Nie opisywałem jej z tych materiałów gminnych, bo nie wiem czy nie chcesz policzyć prognozy swoją metodą.

3.1.5 OCHRONA ZDROWIA

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie zdrowia i polityki społecznej należy do zadań własnych gminy. Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym gmina zajmuje się ochroną zdrowia, pomocą społeczną i polityką prorodzinną.

Zapewnienie dostępu do podstawowych usług medycznych, a także wsparcie osób o najniższym statusie finansowym stanowi jeden z priorytetów działania gminy.

Zadania w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej realizowane są za pośrednictwem Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej oraz Przychodni Lekarskiej w Dźwierzutach. Ponadto w Dźwierzutach znajduje się jedyna apteka w gminie.

W sprawach wymagających hospitalizacji mieszkańcy Gminy korzystają z usług Powiatowego Szpitala lub Pogotowia Ratunkowego w Szczytnie obsługującego pacjentów z całego Powiatu Szczycieńskiego.

Podczas całego roku wykorzystanie ośrodków zdrowia jest zróżnicowane. Szczególnie dużą ilość zabiegów ambulatoryjnych oraz doraźnej pomocy udziela się w okresie letnim, kiedy Gminę odwiedzają turyści, a także zimą, kiedy zauważa się zwiększoną zachorowalność.

3.1.6 POMOC SPOŁECZNA

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej pełni w gminie funkcję dyspozytora środków publicznych skierowanych na pomoc najuboższym rodzinom z terenu Gminy. Zajmuje się także organizacją zbiórek darów materialnych dla ubogich – żywności, ubrań, podstawowych



elementów wyposażenia mieszkań. Realizuje także programy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach, przeciwdziałania alkoholizmowi oraz inne.

W ostatnich latach liczba osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dźwierzutach wzrasta. Jest to zjawisko niepokojące w głównej mierze związane z istniejącą sytuacją na rynku pracy.

➤ Główne powody wspierania osób pomocą społeczną to:

- ubóstwo;
- sieroctwo;
- bezdomność;
- ochrona macierzyństwa i wielodzietności;
- bezrobocie;
- niepełnosprawność;
- długotrwała choroba;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- alkoholizm, narkomania – uzależnienia;
- trudność w przystosowaniu się do normalnego życia po opuszczeniu zakładu karnego.

W 2010 r. na pomoc społeczną i pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej zostało wydane 17,6% budżetu Gminy Dźwierzuty.

Udział beneficjentów pomocy społecznej w ogóle ludności Gminy Dźwierzuty wynosił 20%, natomiast w Powiecie Szczycieńskim 19% społeczności.

3.1.7 OŚWIATA

Na podstawie danych uzyskanych z GUS, stopień wykształcenia, a co za tym idzie poziom kwalifikacji zawodowych mieszkańców gminy można określić jako niezadowalający. Dominującą grupę stanowią osoby z wykształceniem podstawowym (ukończonym i nie) oraz zasadniczym zawodowym, stanowiąc ok. 68% ogółu ludności. Wykształceniem średnim i policealnym legitymuje się ok. 13% mieszkańców gminy, natomiast wykształceniem wyższym ok. 2,6%.

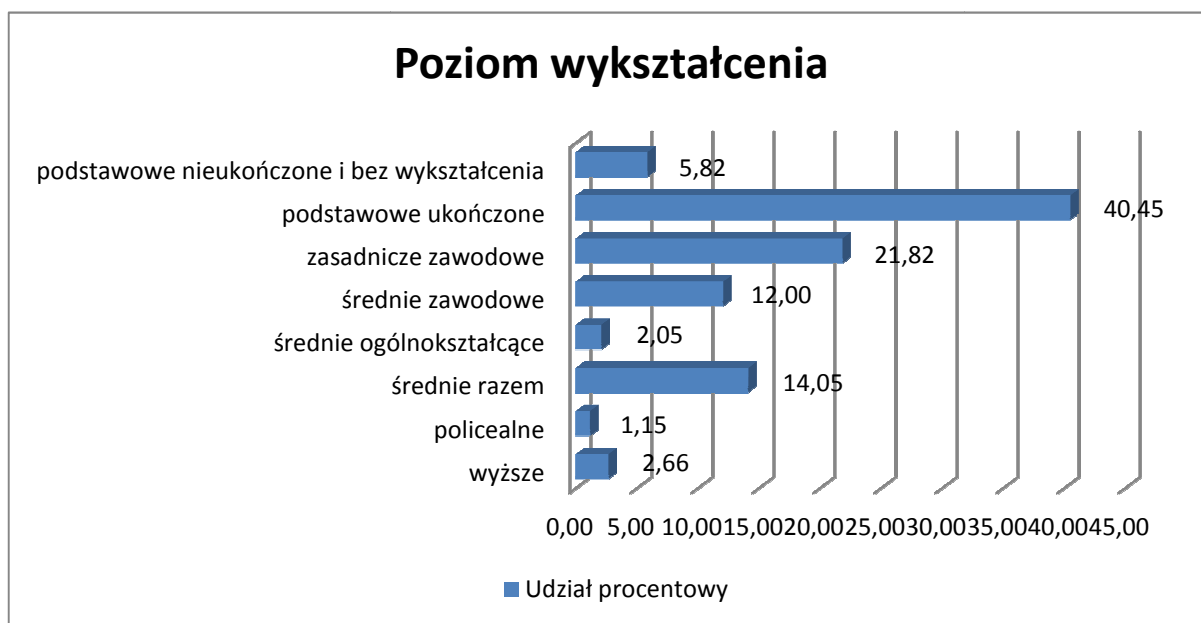
Największą zatem grupą społeczną w gminie są osoby posiadające najniższe wykształcenie, często także nie posiadający dodatkowych kwalifikacji. Niezbędnym jest





zatem uruchomienie narzędzi w postaci kursów i szkoleń umożliwiających zdobycie nowych umiejętności i kwalifikacji zawodowych.

Charakterystykę struktury ludności gminy w wieku 15 lat i więcej wg poziomu wykształcenia przedstawia wykres poniżej:



[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH Z GUS]

➤ Przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja

- Na terenie Gminy Dźwierzuty funkcjonują 3 szkoły podstawowe oraz jedno gimnazjum. Ponadto funkcjonują dwa Zespoły Szkolno – Przedszkolne na terenie Dźwierzut i Orzyn.

➤ Wykaz szkół na terenie Gminy Dźwierzuty

- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Dźwierzutach;
- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Orzynach;
- Szkoła Podstawowa w Linowie;
- Szkoła Podstawowa w Rumach;
- Szkoła Podstawowa w Kałęczynie;
- Publiczne Gimnazjum im. Krzysztofa Klenczona w Dźwierzutach;

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



Lp.	Rodzaj i nazwa placówki szkolnej	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli	Stan techniczny	Konieczne naprawy i remonty	Sale komputerowe	Sale gimnastyczne i boiska sportowe
1.	Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Bogumiła Linki w Dźwierzutach	274	25	dobry	Adaptacja Sali nr 1 jako sekretariat i gabinet dyrektora; Wymiana schodów i drzwi wejściowych do budynku szkoły podstawowej; Remont schodów wejściowych do budynku szkoły; Budowa drugiego wjazdu na teren szkolny dla autobusów dowożących uczniów szkoły	Jedna sala komputerowa (10 stanowisk)	Korzystanie z sali gimnastycznej szkoły gimnazjalnej w wymiarze godzinowym 13 godz.; Zastępcza sala gimnastyczna w szkole podstawowej z przeznaczeniem dla klas I-III
2.	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Orzynach	136	17	dobry	Wymiana stolarki okiennej i drzwi wejściowych; Modernizacja centralnego ogrzewania	Jedna sala komputerowa (13 stanowisk)	Boisko sportowe
3.	Szkoła Podstawowa w Linowie	66	10	ogólnie dobry	Naprawa instalacji elektrycznej w kotłowni szkolnej; Chodnik przed budynkiem szkoły	Jedna sala komputerowa (11 stanowisk)	Zastępcza sala gimnastyczna, boisko sportowe
4.	Szkoła Podstawowa w Rumach	74	9	średni	Wymiana stolarki okiennej; Wymiana instalacji elektrycznej; Termomodernizacja budynku szkoły; Wyłożenie placu szkolnego polbrukiem; Plantowanie i odwodnienie boiska szkolnego; Wymiana wiatrownic i naprawy połączeń dachowych	Jedna sala komputerowa (10 stanowisk)	Zastępcza sala gimnastyczna, boisko sportowe
5.	Szkoła Podstawowa w Kałęczynie	62	11	dobry	Wykonanie nowej elewacji budynku nr 2 szkoły podstawowej; Wyłożenie dojścia do budynku szkolnego polbrukiem; Remont schodów wejściowych do budynku nr 2 szkoły podstawowej; Modernizacja boiska szkolnego	Jedna sala komputerowa (10 stanowisk)	Brak sali gimnastycznej, salka do gimnastyki korekcyjnej
6.	Publiczne Gimnazjum im. Krzysztofa Klenczona w Dźwierzutach	235	28	dobry	Naprawy rynien; Położenie terakoty na korytarzach szkolnych	Dwie sale komputerowe (14 i 10 stanowisk)	Sala gimnastyczna, boisko "Orlik 2012"



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY

Jak pokazuje prognoza demograficzna oraz tab. 6.3 – (przyrost naturalny) w kolejnych latach będzie utrzymywać się stały spadek liczby uczniów.

Poza problemem z malejącą liczbą uczniów szkoły zmagają się także z bieżącym utrzymaniem placówek i pozyskiwaniem środków na remonty i modernizacje, takie jak np.:

- Naprawa instalacji elektrycznej w kotłowni szkolnej - Szkoła Podstawowa w Linowie
- Modernizacja centralnego ogrzewania - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Orzynach
- Wymiana wiatrownic i naprawy połączeń dachowych - Szkoła Podstawowa w Rumach

Wskazane jest aby remonty i modernizacje bazy szkolnej wiązać z termomodernizacją i działaniami podnoszącymi standard budynków. Oprócz prac remontowych ważnym aspektem jest także systematyczna poprawa wyposażenia placówek w pomoce dydaktyczne oraz sale komputerowe.

EDUKACJA	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Placówki wychowania przedszkolnego (w tym przedszkola)	6 (2)	6 (2)	6 (2)
Miejsca w przedszkolach	85	85	90
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego (w tym w przedszkolach)	146 (75)	142 (82)	155 (78)
Szkoły podstawowe	5	5	5
Uczniowie szkół podstawowych	504	484	469
Szkoły gimnazjalne	1	1	1
Uczniowie szkół gimnazjalnych	294	290	267
Uczniowie przypadający na 1 komputer przeznaczony do użytku uczniów z dostępem do Internetu w szkołach:			
- podstawowych	7	7	7
- gimnazjalnych	13	13	12
Komputery z dostępem do Internetu przeznaczone do użytku uczniów w szkołach:			
- podstawowych	68	65	65
- gimnazjalnych	23	23	23

3.1.8 KULTURA

Obcowanie z kulturą odgrywa ogromną rolę w życiu każdego człowieka. Wpływa na kształtowanie właściwych postaw, rozwój intelektualny, stanowi alternatywę do spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży i dorosłych.





Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Dźwierzutach prowadzi swą działalność na terenie gminy Dźwierzuty. Jego głównym zamierzeniem jest propagowanie oraz dbanie o kulturę i rekreację. Wszelkie zadania podejmowane przez GOKSiR mają na celu kultywowanie tradycji ludowych, integrowanie poszczególnych środowisk oraz działanie na rzecz społeczności lokalnej. GOKSiR jest organizatorem oraz współorganizatorem wielu imprez o charakterze gminnym m.in. "Majówka z GOKSiR", Gminne Dni Rodziny, "Noc Świętojańska", Noc pod Gwiazdami, Gminny Przegląd Kolęd i Pastorałek oraz "Dożynki Gminne".

➤ Przy GOKSiR w Dźwierzutach działają amatorskie zespoły artystyczne:

- Zespół śpiewaczy WRZOSY – 10 osób
- Zespół YANKO KAPELA – 3 osoby
- Zespół BEZ KITU – 4 osoby
- Zespół IKONA – 5 osób
- Zespół SLAYD – 3 osoby
- Zespół dziecięcy STOKROPKI – 8 osób

➤ Zespoły działające na terenie Gminy Dźwierzuty:

- FULL SERWIS – 3 osoby – Dźwierzuty
- ROMAN – 3 osoby – Dąbrowa

➤ Kluby sportowe:

- Gminny Klub Sportowy – Dźwierzuty – 40 osób
- Ludowy Zespół Sportowy „Perkun” – Orzyny – 20 osób

➤ Koła zainteresowań:

- Klub Seniora w Dźwierzutach – GOKSiR Dźwierzuty – 30 osób
- Klub Honorowych Dawców Krwi – GOKSiR Dźwierzuty – 20 osób
- Stowarzyszenie WIOSKA ŻURAWI (rękodzieło) – Rutkowo – 10 osób

➤ Gminna Bibliotek Publiczna w Dźwierzutach

Działanie GOKSiR w Dźwierzutach jest niezbędna do integrowania społeczności Gminy Dźwierzuty w każdej grupie wiekowej. Opieka społeczna, edukacja, wychowanie oraz

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



aktywizacja osób pozostających bez pracy bezpośrednio przekłada się na dobro kulturowe całej gminy.

W tabeli poniżej przedstawiono koła zainteresowań, kluby działające na terenie gminy Dźwierzuty.

Zajęcia dodatkowe:

Zajęcia, koła zainteresowań, kluby funkcjonujące na terenie Gminy Dźwierzuty

Lp.	Rodzaj zajęć, kół zainteresowań, klubów, zespołów, stowarzyszeń	Liczba trenerów / instruktorów / opiekunów / prowadzących [osoby]	Liczba członków [osoby]
1.	Zajęcia świetlicowe - Dźwierzuty	-/1/-/-	
2.	Zajęcia taneczno-teatralne- Dźwierzuty	-/1/-/-	
3.	Zajęcia nauki gry na instrumentach - Fundacja KREOLIA -Dźwierzuty		
4.	Zajęcia socjoterapeutyczne - Dźwierzuty	-/-/-/1	
5.	Zajęcia sportowe - Dźwierzuty	-/-/-/1	
6.	Kawiarenka Internetowa - Dźwierzuty		
7.	Klub Honorowych Dawców Krwi - Dźwierzuty		20
8.	Klub Seniora - Dźwierzuty	-/-/1/-	30
9.	Zespół "FULL SERWIS" - Dźwierzuty		3
10.	Zespół "ROMAN" - Dąbrowa		3
11.	Zespół "YANKO KAPELA"- Dźwierzuty		3
12.	Zespół "SLAYD" - Dźwierzuty		3
13.	Zespół "IKONA" - Dźwierzuty		5
14.	Zespół Śpiewaczy "WRZOSY" - Dźwierzuty	-/1/-/-	10
15.	Zespół "Kapela Dźwierzucka" - Dźwierzuty	-/-/-/-	3
16.	Zespół dziecięcy "STO...KROPKI" - Dźwierzuty		8
17.	Zespół Młodzieżowy "BEZ KITU"- Dźwierzuty	-/-/-/1	4
18.	"Moje Boisko Orlik 2012" w Dźwierzutach	-/-/1/-	
19.	Ludowy Zespół Sportowy "Perkun" - Orzyny		20
20.	Gminny Klub Sportowy GKS Dźwierzuty	1/-/-/-	40
21.	Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi w Linowie		
22.	Stowarzyszenie "WIOSKA ŻURAWI" - Rutkowo		10
23.	Stowarzyszenie "Otoczeni Jeziorami"		
24.	Stowarzyszenie Ekologiczne "Okoń"		
25.	Stowarzyszenie Wsi Rańsk		
26.	Stowarzyszenie "INTEGRACJA POPRZEZ SZTUKĘ - spotkajmy się..." w Dźwierzutach		



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



27.	Koło Gospodyń Wiejskich Jeleniowo		
28.	Koło Gospodyń Wiejskich Nowe Kiejkuty		
29.	Koło Gospodyń Wiejskich Targowo		
30.	Koło Gospodyń Wiejskich Popowa Wola		

[ŹRÓDŁO: [HTTP://WWW.GOKSIRDZWIERZUTY.PL/](http://www.goksirdzwierzuty.pl/), [HTTP://GKSDZWIERZUTY.FUTBOLOWO.PL/](http://gksdzwierzuty.futbolowo.pl/)]

3.1.9 MIESZKALNICTWO

Sieć osadnicza gminy odznacza się nieznacznym rozproszeniem zabudowy. W Dźwierzutach zabudowa koncentruje się przy głównych szlakach komunikacyjnych. Należy przy tym podkreślić, że zjawisko koncentracji zabudowy jest zjawiskiem korzystnym dla realizacji zadań z zakresu infrastruktury technicznej i społecznej. W związku z powyższym, gmina posiada dość niekorzystne uwarunkowania w tej kwestii.

Jednym z ważniejszych czynników warunkujących lokalizację zabudowy mieszkaniowej jest sąsiedztwo szlaków komunikacyjnych. Chociaż przy drodze o najwyższej randze, tj. drodze krajowej nr 57, znajduje się kilka miejscowości, to przy drogach gminnych znajduje się szereg innych miejscowości. Na trasie drogi wojewódzkiej nr 600 znajdują się miejscowości Orzyny, Rańsk, Kałączyn.

Większość zabudowań gminy ma charakter wolnostojący, budynki mieszkalne usytuowane są bezpośrednio przy drogach. Występują zarówno domy jednorodzinne i tzw. bliźniaki, posadowione zgodnie z nowoczesnymi technologiami, jak i budynki dość zaawansowane wiekowo. Budynki wielorodzinne stanowią niewielki odsetek wszystkich zabudowań, a ich główne skupienie znajduje się w dzielnicy Nida.

Panująca na terenie gminy Dźwierzuty struktura mieszkaniowa jest korzystna pod względem potrzeb środowiska naturalnego. Nie da się jednak ukryć, że stan techniczny dużej części budynków (głównie wybudowanych w latach międzywojennych) nie jest zadowalający, a zacofanie części wiejskiej gminy potęgowane jest przez brak dostępu do kanalizacji sanitarnej. Jedynie 33,6% ludności obsługiwana jest przez oczyszczalnię ścieków. Obecny stan rzeczy wymaga przeprowadzenia niezbędnych zmian na tym polu.

➤ Zasób mieszkaniowy

Gmina jako jednostka samorządu terytorialnego podlega przepisom ustawy o samorządzie gminnym. W zakresie sfery mieszkaniowej zadaniem własnym Gminy jest rozwój gminnego budownictwa mieszkaniowego adekwatnie do istniejących lokalnych potrzeb.



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



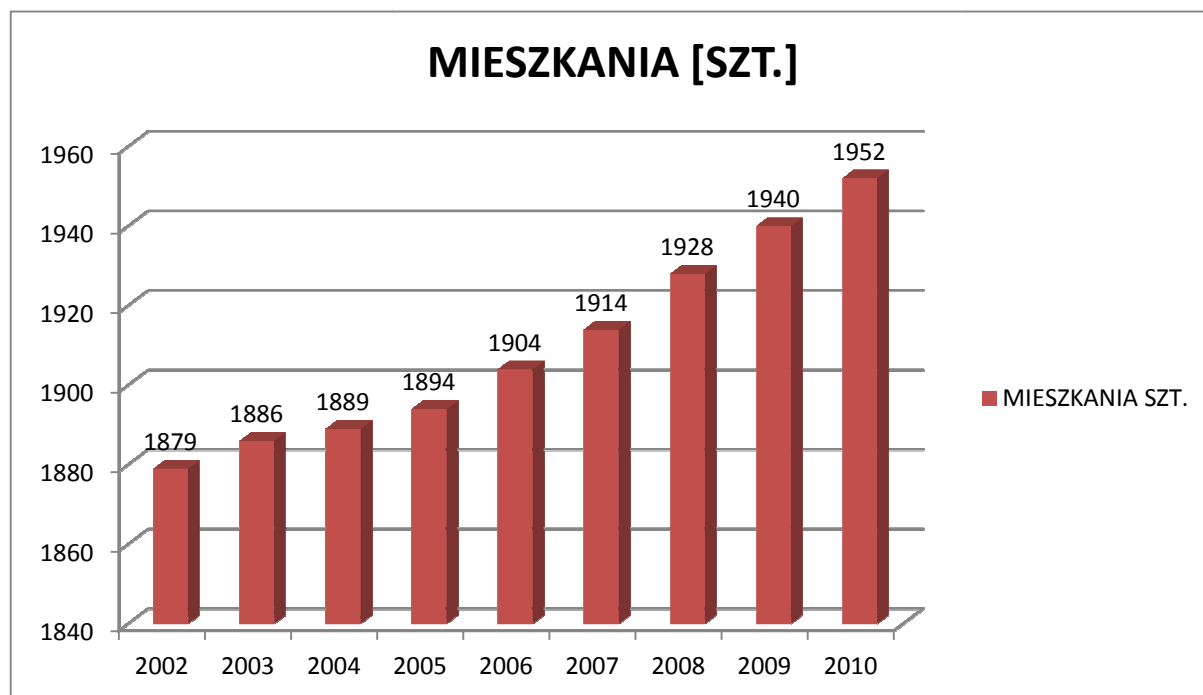
Gmina może tworzyć i posiadać gminny zasób mieszkaniowy, w skład którego wchodzi lokale stanowiące własność Gminy lub spółek prawa handlowego utworzonych z udziałem Gminy.

Zasoby mieszkaniowe gminy ogółem na koniec 2010 roku wg GUS obejmowały 1 952 mieszkania, w których znajdowało się 7 662 izb o łącznej powierzchni użytkowej 137, 16 tys. m².

Zasoby mieszkaniowe w Gminie Dźwierzuty

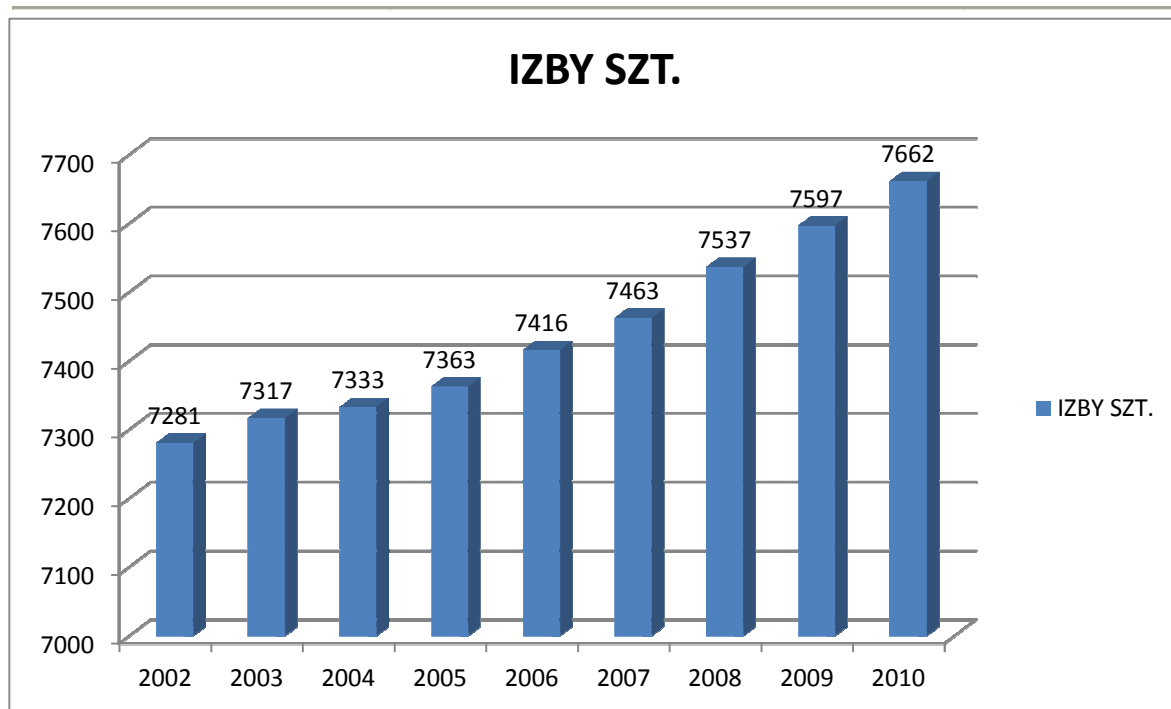
		ROK								
		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
mieszkania	mieszkania	1879	1886	1889	1894	1904	1914	1928	1940	1952
izby	izba	7281	7317	7333	7363	7416	7463	7537	7597	7662
powierzchnia	m2	129418	130133	130500	131053	132063	133008	134598	135869	137160

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH Z GUS]

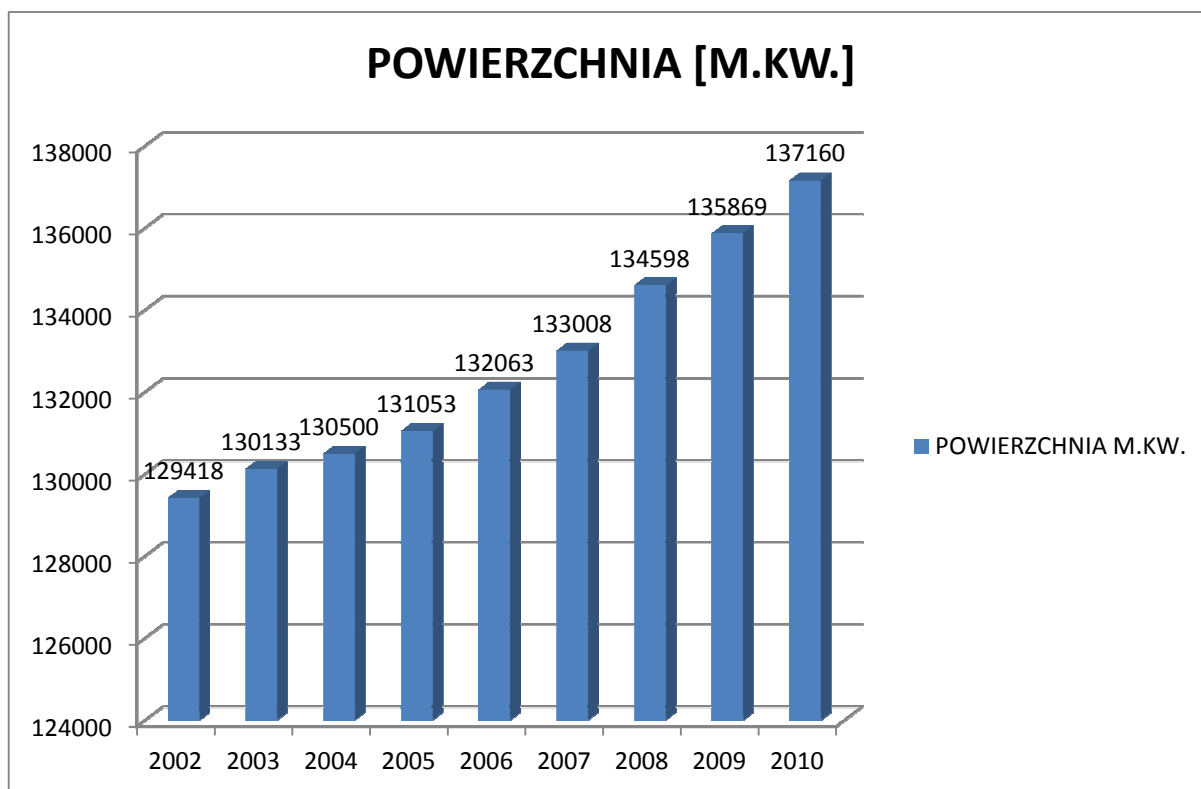


[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH Z GUS]





[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH Z GUS]



[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH Z GUS]

Zasób mieszkaniowy na 1000 ludności w 2010 roku wynosił 299 mieszkań i wartość ta zwiększa się z każdym rokiem, tak jak średnia powierzchnia mieszkania, która w 2010 roku



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



wyniosła 70,3 m², a na terenie Województwa Warmińsko – Mazurskiego wartość ta wyniosła 77,7 m².

Wydatki na gospodarkę mieszkaniową w Gminie Dźwierzuty stanowiły w 2010 roku 4% ogółu wydatków budżetu gminy. [GUS 2010r]

W ostatnich latach zmniejsza się ilość budynków oddanych do użytku na cele mieszkalne, letniskowe i gospodarcze.

Liczba budynków położonych na terenie gminy Dźwierzuty, których budowę zakończono w latach 2005-2012

ROK \ Funkcja	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Mieszkalna	8	12	10	9	10	9	15	5
Letniskowa	10	6	5	10	19	28	13	2
Gospodarcza	2	2	0	3	3	1	1	1
SUMA	20	20	15	22	32	38	29	8

*[ŹRÓDŁO: DANE SPORZĄDZONE NA PODSTAWIE ZAWIADOMIEŃ Z POWIATOWEGO
INSPEKTORATU NADZORU BUDOWLANEGO W SZCZYTNIEM.]*

Poza zasobem mieszkaniowym na terenie Gminy Dźwierzuty zlokalizowanych jest kilka obiektów użyteczności publicznej.

Wykaz obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Dźwierzuty:

Lp.	Rodzaj obiektu użyteczności publicznej	Nazwa	Lokalizacja
1.	Urząd Pocztowy w Dźwierzutach		ul. Niepodległości 13, 12-120 Dźwierzuty
2.	Bank Spółdzielczy w Szczycinie, Oddział w Dźwierzutach		ul. Kajki 1, 12-120 Dźwierzuty
3.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Przychodnia Lekarska	"Medical"	ul. Szczycieńska 16, 12-120 Dźwierzuty
4.	Przychodnia Lekarska	"Medix"	Orzyny 67a, 12-120 Dźwierzuty
5.	Apteka Prywatna		ul. Szczycieńska 16a, 12-120 Dźwierzuty

➤ Gminny Zasób Mieszkaniowy





- Stan techniczny gminnych budynków mieszkalnych:

3.1.10 ZAOPATRZENIE W MEDIA

Wszystkie budynki komunalne i socjalne na terenie gminy posiadają instalację elektryczną, wodną oraz w 33,6% podłączone są do sieci kanalizacji sanitarnej. Jednocześnie trzeba zauważyć, że nadal 41 dm³ ścieków nieoczyszczonych odprowadzanych jest do wód i ziemi [GUS 2010r.]. Na obszarze Gminy Dźwierzuty brak jest sieci gazu ziemnego.

Większość mieszkań w gminie posiada ogrzewanie indywidualne, w wielu przypadkach wymagające remontu i modernizacji.

Brak kompletnego wyposażenia budynków i mieszkań w media ma wiele negatywnych skutków:

- obniża jakość życia mieszkańców
- powoduje zagrożenia dla środowiska (brak sieci kanalizacji sanitarnej, nieszczelne zbiorniki bezodpływowe)

3.1.11 BEZPIECZEŃSTWO

3.1.11.1 POLICJA

Bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy Dźwierzuty zabezpiecza Komenda Powiatowa Policji w Szczytnie. W budynku Urzędu Gminy Dźwierzuty funkcjonuje punkt przyjęć interesantów przez dzielnicowego.

Wykaz zdarzeń odnotowanych na terenie Gminy Dźwierzuty w okresie 01.01.2012 – 30.09.2012 r.

Rodzaj zdarzenia	Wyszczególnienie	Liczba [szt.]		
Zdarzenia zakwalifikowane jako przestępstwa	Kradzież mienia	33		
	Kradzież z włamaniem	23		
	Uszkodzenia mienia	4		
	Znęcanie się nad rodziną	8		
	Pobicia	3		
	Przestępstwa narkotykowe	3		
	Inne	19		
RAZEM		93		
Zdarzenia drogowe	Wypadki drogowe	6	ofiary śmiertelne	2



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



			osoby ranne	4
	Kolizje drogowe	42		
	Zatrzymani kierowcy w stanie nietrzeźwym	21		
RAZEM		69		

[ŹRÓDŁO: KOMENDA POWIATOWA POLICJI W SZCZYTNIE, STAN NA 30.09.2012 R.]

➤ Główne potrzeby Policji:

- poprawa warunków funkcjonowania Policji;
- wsparcie dla wszelkich inicjatyw służących poprawie bezpieczeństwa (akcje, patrole, edukacja młodzieży, szkolenia).

3.1.11.2 STRAŻ POŻARNA

Ochotnicza Straż Pożarna w Dźwierzutach to jednostka z ponad 60 letnim doświadczeniem (powstała w 1946 roku). W jej szeregach wchodzi blisko 70 druhow, którzy czynnie działają na rzecz oraz poprawę wizerunku naszej jednostki biorąc czynny udział w zawodach, konkursach oraz w imprezach organizowanych przez nasze OSP oraz gminę. Nasza jednostka zajmuje również czołowe miejsce pod względem ilości wyjazdów do akcji gaśniczo ratunkowych w powiecie Szczytno. Organizujemy również dyskoteki w strażnicy. Dochód z dyskotek przeznaczony jest na zakup umundurowania i sprzętu ratowniczo gaśniczego, dzięki czemu możemy poszczycić się tym, iż nasza jednostka jest jedną z najlepiej wyposażonych jednostek w naszym powiecie.

OSP Dźwierzuty należy również do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego (KSRG) który został powołany w 1995 roku. System ten został założony w celu ochrony życia, zdrowia, mienia oraz środowiska poprzez walkę z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi, ratownictwo techniczne, chemiczne i od 1997 roku również poprzez ratownictwo ekologiczne i medyczne.

Krajowy System Ratowniczo- Gaśniczy (KSRG) stanowi integralną część bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, obejmującą ratowanie życia, zdrowia, mienia, środowiska, prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, klęsk żywiołowych lub innych miejscowych zagrożeń.



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



Wykaz jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy Dźwierzuty wraz z wyposażeniem.

Lp.	Nazwa Jednostki	Wyposażenie w samochody	Wyposażenie w sprzęt specjalny
1.	OSP Dźwierzuty	Mercedes 1329 GBA2.5/16	Narzędzia hydrauliczne (combi - 1 kpl.)
		Ford Transit SLRt	Aparat ODO (4 kpl.)
			Agregat prądotwórczy (2 kpl.)
			Zestaw PSP-R1 (1 kpl.)
			Wentylator oddymiający (1 szt.)
			Motopompa pływająca (1 szt.)
			Motopompa szlamowa (1 szt.)
			Motopompa szlamowa zanurzeniowa (1 szt.)
			Pilarka do drewna (2 szt.)
			Piła do betonu i stali (1 szt.)
2.	OSP Rańsk	Star GBA2.5/16	Aparat ODO (2 kpl.)
			Motopompa pływająca (1 szt.)
			Pilarka do drewna (1 szt.)
3.	OSP Targowo	Star GBA2.5/16	Aparat ODO (2 kpl.)
		Volkswagen T4 GLBA 0,4/0,5	Agregat prądotwórczy (1 kpl.)
			Motopompa pływająca (1 szt.)
			Motopompa szlamowa (1 szt.)
			Pilarka do drewna (2 szt.)
Piła do betonu i stali (1 szt.)			
4.	OSP Rumy	Volkswagen T4 GLBA 0,4/0,5	Agregat prądotwórczy (1 kpl.)
			Motopompa pływająca (1 szt.)
			Pilarka do drewna (1 szt.)
			Wysokociśnieniowy agregat gaśniczy (1 szt.)
5.	OSP Nowe Kiejkuty	Jelcz GCBA 5/32	Aparat ODO (2 kpl.)
			Agregat prądotwórczy (1 kpl.)
			Motopompa pływająca (1 kpl.)
			Motopompa szlamowa (1 szt.)
			Pilarka do drewna (1 szt.)
6.	OSP Miętkie	Volkswagen T4 GLBA 0,4/0,5	
7.	OSP Linowo	Iveco GLBA1/16	

[ŹRÓDŁO: KOMENDA POWIATOWA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ W SZCZYTNIEM, STAN NA 31.10.2012 R.]

Statystyki interwencji jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu Gminy
Dźwierzuty w latach 2006-2012

Lp.	Nazwa Jednostki	Liczba interwencji jednostek OSP w latach:						
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1.	OSP Dźwierzuty	47	46	78	77	96	62	57
2.	OSP Nowe Kiejkuty	11	11	11	13	17	7	10
3.	OSP Rańsk	16	15	8	9	17	20	14
4.	OSP Linowo	2	1	2	3	0	0	0
5.	OSP Miętkie	0	0	0	0	2	1	2
6.	OSP Rumy	0	0	1	3	2	4	8
7.	OSP Targowo	0	0	0	4	6	14	4
RAZEM		76	73	100	109	140	108	95



**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY**



[ŹRÓDŁO: KOMENDA POWIATOWA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ W SZCZYTNIE, STAN NA 31.10.2012 R.]

Wybrane miejscowe zagrożenia odnotowane na terenie Gminy Dźwierzuty w latach
2006-2012

Lp.	Rodzaj zagrożenia	Wyszczególnienie	Liczba zagrożeń w latach:						
			2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1.	Pożary	Małe	20	20	23	35	45	30	30
		Średnie	7	4	6	6	6	1	4
		Duże	0	0	0	0	0	0	0
Razem Pożary			27	24	29	41	51	31	34
2.	Inne Zagrożenia	Drogowe	4	12	3	8	12	8	11
		Opady, silne wiatry	15	11	7	13	36	22	14
		Niebezpieczne zachowanie się owadów	4	5	42	21	9	18	14
		Inne przyczyny, nieustalone	23	12	10	8	17	21	12
Razem Inne Zagrożenia			46	40	62	50	74	69	51
RAZEM			73	64	91	91	125	100	85

[ŹRÓDŁO: KOMENDA POWIATOWA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ W SZCZYTNIE, STAN NA
31.10.2012 R.]

3.2 SPORT

Z ramienia gminy działalnością sportową na terenie Gminy Dźwierzuty zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Dźwierzutach.

Na terenie gminy funkcjonuje kilka zespołów sportowych:

- "Moje Boisko Orlik 2012" w Dźwierzutach;
- Ludowy Zespół Sportowy "Perkun" – Orzyny;
- Gminny Klub Sportowy GKS Dźwierzuty.

Analizując sferę sportu w Gminie należy również podjąć temat sportów, wykorzystujących naturalne uwarunkowania, tj. liczne akwenty wodne, szlaki rowerowe, lasy.

Głównym problemem w dziedzinie sportu jest niedostatek gminnej infrastruktury sportowej na terenach wiejskich.

Brak możliwości uprawiania sportu przez dzieci i młodzież ma wiele negatywnych skutków: przyczynia się do nabierania nawyku biernego stylu życia, rozwoju chorób otyłości i wad postawy, rozwoju patologii i przestępczości, ogranicza horyzonty i umiejętność współpracy w grupie.



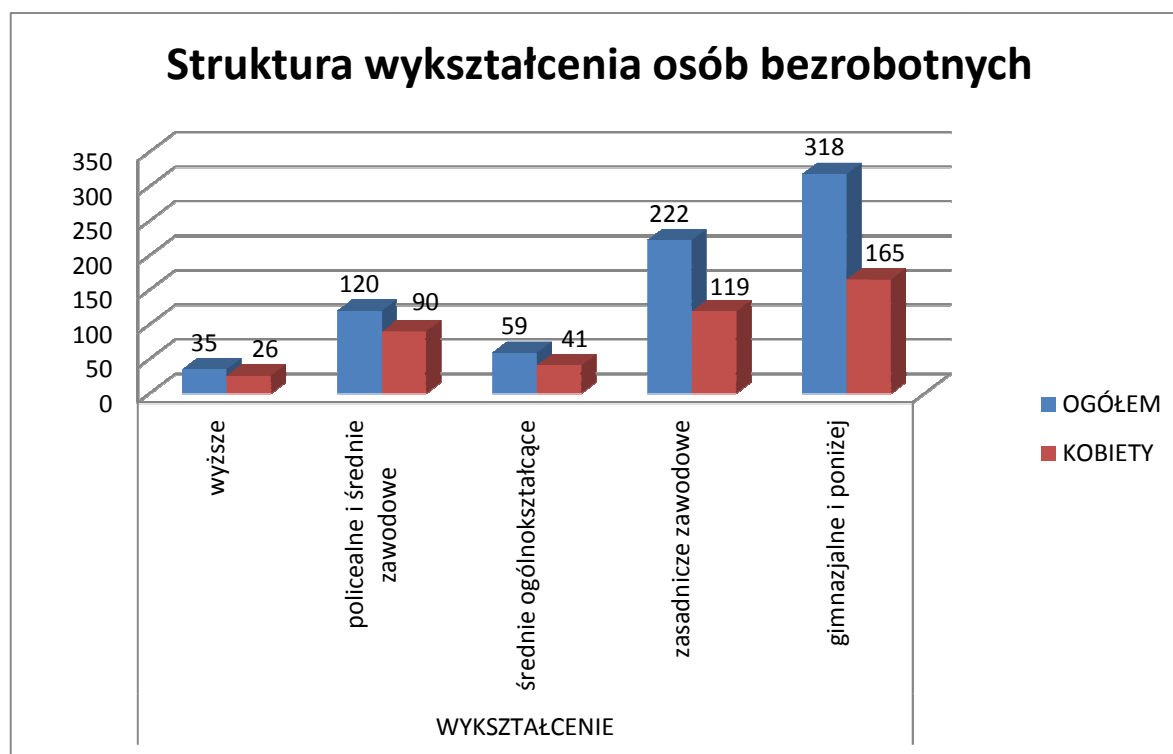


3.2.1 UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE

3.2.1.3 RYNEK PRACY I ZATRUDNIENIE

Bezrobocie jest najczęstszą przyczyną ubóstwa rodzin, które rozumiane jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia - na przestrzeni ostatnich lat stało się w Polsce jednym z głównych problemów społecznych. Bezrobocie w Gminie Dźwierzuty jest zjawiskiem, które dotyka szerokie kręgi społeczne. Straty i skutki społeczne, które powoduje, są trudne do oszacowania. Pojawia się na niepokojącą skalę degradacja dużych grup społecznych i to nie tylko bezrobotnych, ale także ich rodzin. Straty pracy, przejście na zasiłek, z kolei jego utrata i potrzeba korzystania z pomocy społecznej - prowadzi do ubóstwa ze wszystkimi tego konsekwencjami. Liczba osób bezrobotnych w gminie na dzień 30.09.2012 r. to 754 osoby, z czego 441 kobiet (58,5%) / 313 mężczyzn (41,5%).

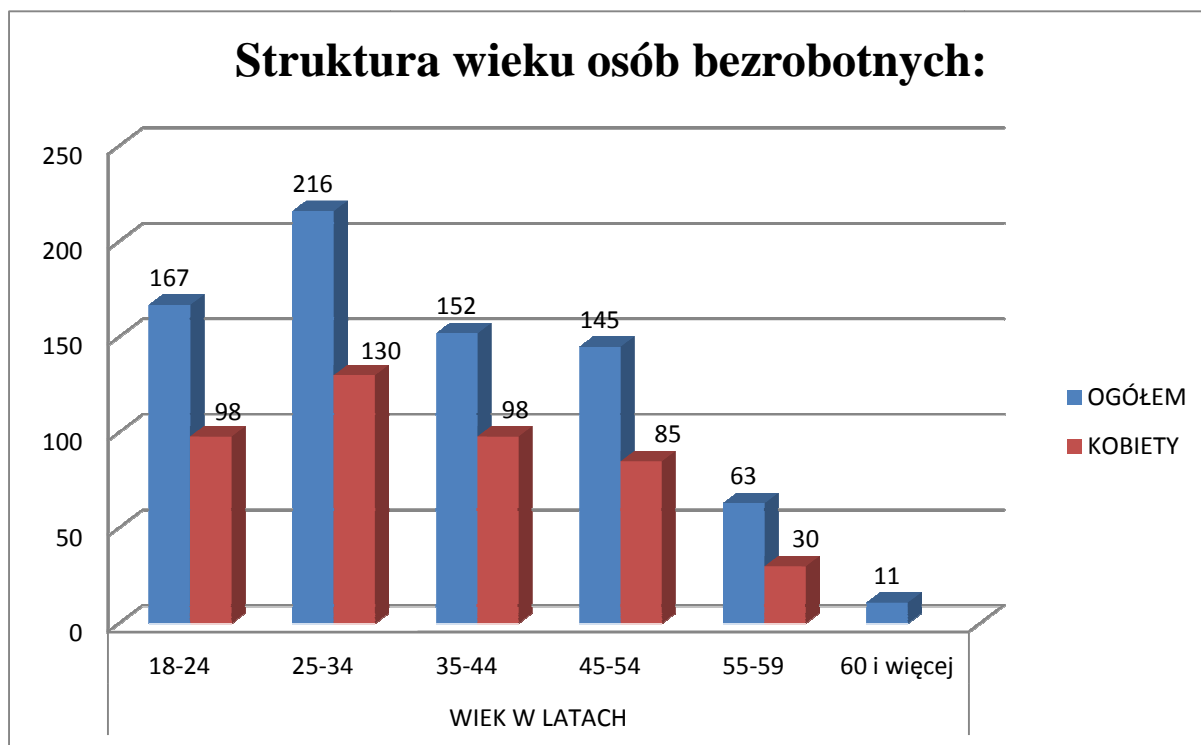
Prawo do zasiłku ma 112 osób w tym 50 kobiet. Znaczna część osób bezrobotnych to osoby długotrwale bezrobotne (bez prawa do zasiłku), najczęściej z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i niższym. Jest to cecha charakterystyczna dla bezrobocia strukturalnego. Na rynku pracy duże znaczenie mają kwalifikacje zawodowe i wykształcenie. Umiejętności zawodowe oraz czynniki osobowościowe są głównym kryterium stosowanym przy rekrutacji pracowników.





[Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Dźwierzuty, 30.09.2012 r.]

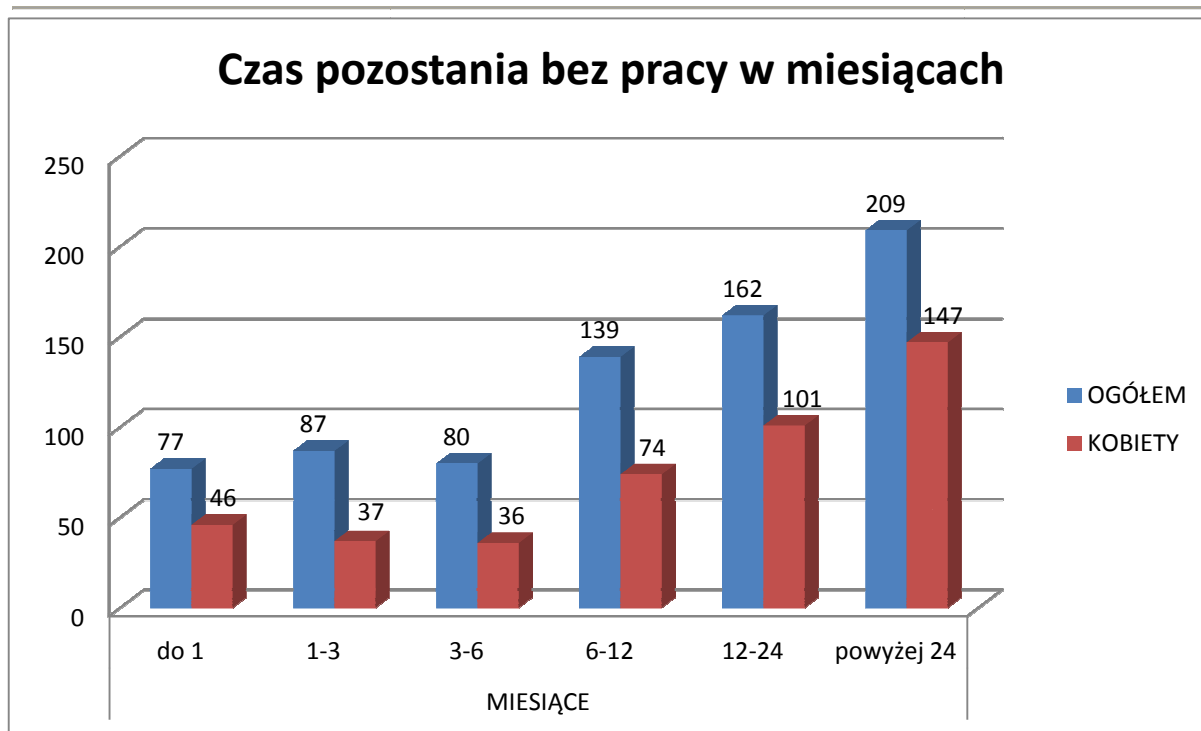
Bezrobocie dotyka przede wszystkim osób młodych w wieku 18-34 lata, które ukończyły szkoły policealne i zawodowe, ale nawet po odbytych stażach i praktykach nie mają szans na znalezienie zatrudnienia w gminie. Jest to zjawisko bardzo niepokojące w dłuższej perspektywie czasu, gdyż osoby młode warunkują szybszy rozwój gospodarczy i społeczny.



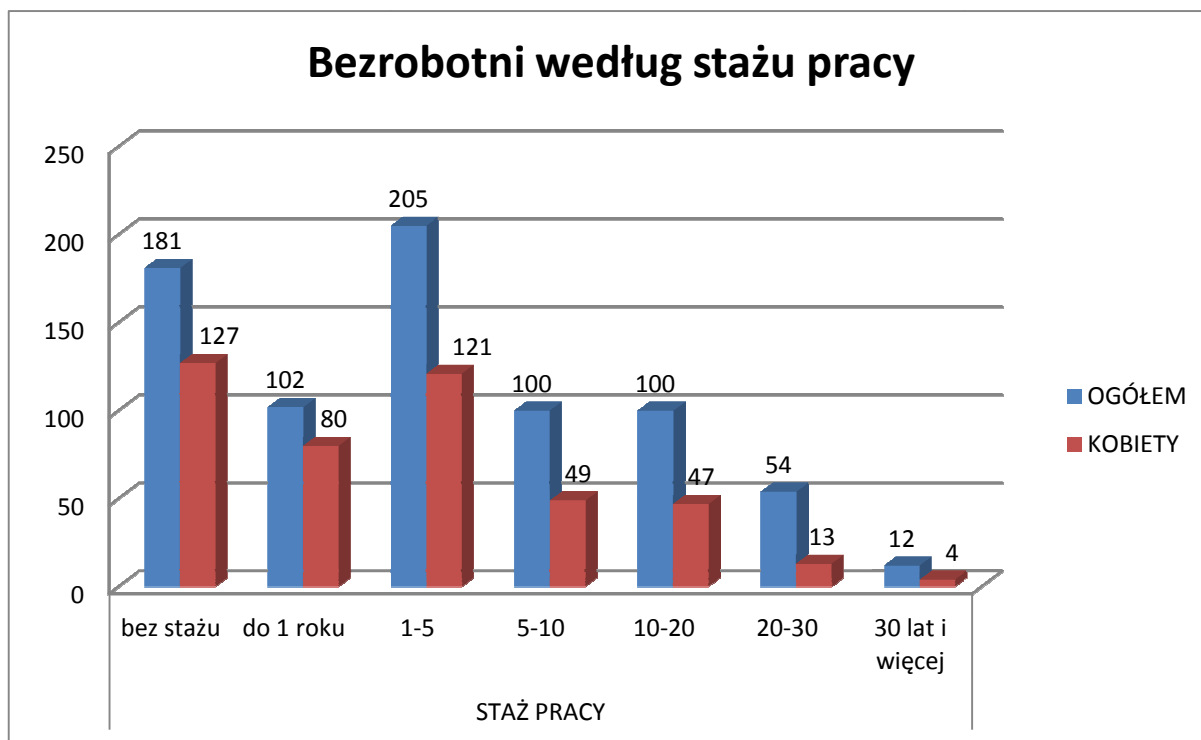
[Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Dźwierzuty, 30.09.2012 r.]

Bardzo niepokojącym zjawiskiem jest czas pozostawania bez pracy. Osoby szukające zatrudnienia pozostają bez pracy najczęściej na okres roku lub ponad dwóch lat. Jest ich ponad dwa razy więcej niż osób, które czekają na pracę od 3 do 6 miesięcy.

Osoby bezrobotne zazwyczaj nie mają dużego doświadczenia zawodowego, a ich staż pracy zazwyczaj wynosi od roku do pięciu lat. W ostatnim okresie bardzo dużo osób nie ma żadnego stażu pracy. Związane jest to z niewielką liczbą miejsc pracy na terenie gminy oraz brakiem większych inwestycji z udziałem inwestorów spoza Gminy Dźwierzuty.



[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH URZĘDU GMINY DŹWIERZUTY,
30.09.2012 R.]



[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH URZĘDU GMINY DŹWIERZUTY,
30.09.2012 R.]



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



Na podstawie powyższych danych można określić przypuszczalny profil osoby bezrobotnej – bezrobotny w gminie Dźwierzuty statystycznie najczęściej to kobieta w wieku 25 – 34 lat z wykształceniem podstawowym, bardzo często długotrwale bezrobotny bez prawa do zasiłku.

Wyszczególnienie		Liczba osób bezrobotnych według stanu na dzień 30 września 2012 r.	
		OGÓŁEM	KOBIETY
Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku		112	50
WIEK W LATACH	18-24	167	98
	25-34	216	130
	35-44	152	98
	45-54	145	85
	55-59	63	30
	60 i więcej	11	
WYKSZTAŁCENIE	wyższe	35	26
	policealne i średnie zawodowe	120	90
	średnie ogólnokształcące	59	41
	zasadnicze zawodowe	222	119
	gimnazjalne i poniżej	318	165
MIESIĄCE	do 1	77	46
	1-3	87	37
	3-6	80	36
	6-12	139	74
	12-24	162	101
	powyżej 24	209	147
STAŻ PRACY	bez stażu	181	127
	do 1 roku	102	80
	1-5	205	121
	5-10	100	49
	10-20	100	47
	20-30	54	13
	30 lat i więcej	12	4

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH URZĘDU GMINY DŹWIERZUTY, 30.09.2012 R.]

- Skutki bezrobocia



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



Bezpośrednią konsekwencją bezrobocia w dłuższym okresie czasu jest obniżenie standardu materialnego rodziny, a w następstwie ubóstwo bardzo często zmuszające do konieczności korzystania z pomocy społecznej.

Jednymi z ważniejszych choć często bagatelizowanych następstw bezrobocia są także skutki psychologiczne. Bezrobocie powoduje bowiem zmianę sytuacji społecznej i emocjonalnej całej rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci. Często spotykanym zjawiskiem jest izolacja społeczna - ograniczone zostają kontakty interpersonalne wszystkich członków rodziny bezrobotnego zarówno ze znajomymi, jak i z dalszą rodziną. Głębokość zmian w rodzinie spowodowanych bezrobociem zależy w dużej mierze od struktury rodziny, jej fazy rozwoju, statusu społecznego, stanu zagospodarowania materialnego, kondycji zdrowotnej członków rodziny oraz środowiska lokalnego. Bezrobocie rodziców ma wpływ na ich dzieci, na ich rozwój, dostęp do materiałów do nauki, pomocy szkolnych, a w późniejszych latach wpływa na ograniczenie planów dalszego kształcenia, obniżanie ich aspiracji edukacyjnych.

Tabela.

Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy.

Wyszczególnienie	Liczba osób bezrobotnych ogółem (według stanu na dzień 30 października 2012 r.)
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	77
Górnictwo i wydobywanie	3
Przetwórstwo przemysłowe	104
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3
Budownictwo	82
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	123
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	19
Transport i gospodarka magazynowa	25
Informacja i komunikacja	2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	7
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	9



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	26
Edukacja	21
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	14
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	6
Pozostała działalność usługowa	10
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	4
Działalność niezidentyfikowana	19
Dotychczas niepracujący	177

➤ Podsumowanie

Zjawisko bezrobocia w Powiecie Szczycieńskim, a tym samym w przynależnych do niego gminach, w tym w Gminie Dźwierzuty jest jednym z najważniejszych problemów społecznych i ekonomicznych. Jest to problem skutkujący wieloma negatywnymi konsekwencjami dla gospodarki regionu i osób bezrobotnych. Nie tylko oznacza ono niewykorzystanie części siły roboczej i niższą produkcję w gospodarce, ale także pogorszenie poziomu życia osób bezrobotnych, frustrację, niezadowolenie społeczne oraz rozwój niekorzystnych zjawisk społecznych.

Specyfiką rynku pracy w całym Powiecie Szczycieńskim, a także w gminie Dźwierzuty jest zjawisko długotrwałego bezrobocia. Powoduje ono wykluczenie społeczno – zawodowe dużej grupy mieszkańców.

Gmina powinna wdrażać działania aktywizujące, skupiające się w głównej mierze na podnoszeniu kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych, gdyż jak pokazują wyniki badań większość bezrobotnych w gminie charakteryzuje się niskim poziomem wykształcenia, a w skrajnych wypadkach nawet jego brakiem.

3.3 TURYSTYKA

Teren Gminy Dźwierzuty położony jest w południowo-wschodniej części Pojezierza Olsztyńskiego. Teren ten charakteryzuje się morenową polodowcową rzeźbą i występowaniem znacznej ilości jezior. Wody powierzchniowe stanowią istotny walor rekreacyjny. Wskaźnik powierzchni jezior w stosunku do powierzchni ogólnej gminy





kształtuje się na poziomie 7,1 %, natomiast średnia dla województwa wynosi zaledwie 3,8 %. Na obszarze gminy znajduje się bowiem 14 jezior w tym cztery o powierzchni przekraczającej 100 ha (jez. Sasek Wielki, jez. Rańskie, jez. Babięty Wielkie oraz jez. Łęsk).

Warto również nadmienić, iż na terenie gminy Dźwierzuty znajduje się rezerwat Kulka o łącznej powierzchni 13 ha. Jest to obszar, na którym pod ochroną znajduje się fragment lasu mieszanego wraz ze stanowiskami flory reliktywnej oraz innych gatunków roślin.

O atrakcyjności turystycznej gminy Dźwierzuty świadczy fakt, iż 47 % jej powierzchni stanowią obszary sklasyfikowane w kategoriach turystycznych, z czego obszary kategorii I i II zajmują 33 %.

Przez obszar gminy przebiega szereg szlaków turystycznych. Dominujący udział mają szlaki wodne, które umożliwiają realizację wodnej turystyki krajoznawczej.

Do najbardziej znanych szlaków wodnych należą:

- szlak kajakowy prowadzący z jeziora Sasek Mały poprzez jezioro Sendańskie, rzekę Saskę do jeziora Sasek Wielki
- szlak kajakowy Babięta – Dźwierzuty łączący się na wschodzie ze szlakiem jeziorno – rzeczonym Sorkwity – jezioro Beldany

Szlaki rowerowe międzyregionalne:

- trasa Gołdap – Stare Juchy – Orzysz – Mikołajki – Mrągowo – Biskupiec – Olsztyn trasa ta umożliwi powiązanie Suwałk z Olsztynem, a poprzez trasę międzynarodową Olsztyn Hawa i Olecko - Świętajno umożliwi przejazd z zachodu na wschód i środkową część województwa.
- trasa Myszyniec – Szczytno – Biskupiec – Lidzbark Warmiński wiąże rejon Kurpi z przejściem granicznym w Bezledach oraz terenami nadmorskimi

Szlaki rowerowe lokalne:

- Szlak „Babska Chata” o przebiegu: Pasym – Grzegorzółki - Rusek Wielki – Sąpłaty – Dźwierzuty – Małszewko – Grzegorzółki – Pasym, długość szlaku wynosi ok. 35 km.

Ruch turystyczny na obszarze gminy jest maksymalny w okresie letnim i koncentruje się przede wszystkim na obszarach przyjeziernych. Zagospodarowanie turystyczne w pełni zaspokaja potrzeby przybywających na te tereny turystów. Wśród bazy noclegowej dominują ośrodki wypoczynkowe, pola namiotowe zlokalizowane nad jeziorami. Ostatnio dużą popularnością cieszą się również kwatery agroturystyczne i pensjonaty. Oprócz tego należy



zaznaczyć również występowanie indywidualnych domków letniskowych, których liczba w ostatnim czasie wzrosła. Położone są one głównie w Jeleniewie, Dąbrowie, Kulce, Linowie, Sąpłatach.

Zestawienie głównej bazy noclegowej zlokalizowanej w Gminie Dźwierzuty:

Ośrodki Wypoczynkowe

- Ośrodek wypoczynkowy „Sasek Camp” Andrzej i Ewa Błaszczuk ;Dąbrowa 11, 12-120 Dźwierzuty-100 miejsc
- Ośrodek rehabilitacyjny; Sąpłaty 29, 12-120 Dźwierzuty
- Ośrodek Wypoczynkowy Piotr Messerschmitt; Szczepankowo 32 - 50 miejsc całorocznie

Pensjonaty

- Pensjonat „Dąbrówka ” Stanisław Trzeciński Dąbrowa 13 A, (12-120 Dźwierzuty) 50 miejsc

Kwatery agroturystyczne

- Gospodarstwo Agroturystyczne „Jeleniewo”; Jeleniewo 40, 12-120 Dźwierzuty
- Gospodarstwo agroturystyczne i pole namiotowe, Antoni Olszewik, Orzyny 19, 12-120 Dźwierzuty
- Gospodarstwo agroturystyczne, Teresa Frączek, Rańsk 20, 12-120 Dźwierzuty
- Gospodarstwo agroturystyczne, Anita Elbruda, Rańsk 29/1, 12-120 Dźwierzuty
- Gospodarstwo Agroturystyczne HEBELIUS, Monika Hebel, Rańsk 4, 12-120 Dźwierzuty
- Gospodarstwo Eko – Agroturystyczne „RELKA”, Dariusz i Aurelia Lorenz, Sąpłaty 61, 12-120 Dźwierzuty
- Gospodarstwo Agroturystyczne GAJÓWKA, Aleksander Pepłowski, Sąpłaty 89, 12-120 Dźwierzuty
- Gospodarstwo Agroturystyczne PATATAJ, Renata i Tomasz Maleccy, Jabłonka 43, 12-120 Dźwierzuty
- Agroturystyka „Nostalgia przy kurhanie”, Jan Czeszel, 12-120 Dźwierzuty ul. Polna 12

Pokoje do wynajęcia

- Pokoje do wynajęcia, Antoni Olszewik, Orzyny 19, 12-120 Dźwierzuty
- Pokoje do wynajęcia, Kazimiera Kobuszeńska, Rutkowo 4, 12-120 Dźwierzuty





Domki letniskowe

- Państwo Kalinowscy, 3 całoroczne domki, Sąpłaty
- Dariusz Lepczak, Orzyny
- Małogrzata Śmieciuch, Rańsk

Pola namiotowe

- Antoni Olszewik, Orzyny 19

3.4 ROLNICTWO

Obszary użytkowania rolniczego są widoczne w całej gminie. Główne obszary koncentracji produkcji rolniczej występują w miejscowościach: Dźwierzuty, Rумы, Łupowo.

Użytki rolne na terenie Gminy stanowią około 60 % jej powierzchni (15 885 ha). Analiza struktury użytków rolnych na terenie gminy wskazuje, że największą ich część (ok. 41 %) zajmują grunty orne, następnie pastwiska i łąki (odpowiednio po 11 % i 5 %), co stanowi blisko 56 % użytków rolnych.

Poniżej w tabeli przedstawiono wielkość poszczególnych użytków rolnych w 2012 r.

UŻYTKI ROLNE		
POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH		
OGÓLEM	ha	15 885
GRUNTY ORNE	ha	10 907
SADY	ha	11
ŁĄKI	ha	1 287
PASTWISKA	ha	2 834
GRUNTY ROLNE ZABUDOWANE	ha	754
GRUNTY POD ROWAMI	ha	92

[ŹRÓDŁO: URZĄD GMINY DŹWIERZUTY, 2012 R.]

➤ Produkcja rolna

Produkcja rolna w gospodarstwach indywidualnych jest wielokierunkowa, mało wyspecjalizowana i skierowana głównie na potrzeby produkcji zwierzęcej oraz produkcji zbóż i rzepaku. W uprawie zbóż dominuje pszenica, pszenżyto, jęczmień oraz żyto. Hodowla bydła to głównie bydło mleczne oraz opasowe. Z roku na rok następuje spadek pogłowia trzody chlewnej, co jest spowodowane głównie spadkiem opłacalności produkcji rolniczej. Wprawdzie po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej sytuacja rolników uległa poprawie, m.in. dzięki dopłatom do upraw, to nadal udział rolnictwa w produkcji lokalnej jest niski. W





produkcji rolnej gospodarstwa zacierają w kierunku poprawy wskaźnika opłacalności produkcji z uwzględnieniem optymalizacji kosztów poprzez wzrost wydajności jednostkowych.

➤ Gospodarstwa rolne

Struktura wielkości gospodarstw rolnych w Gminie Dźwierzuty charakteryzuje się wysokim udziałem gospodarstw najmniejszych do ha. Stanowią one ok. % ogółu, natomiast gospodarstwa duże, o powierzchni powyżej 20 ha mogące skutecznie konkurować na rynku produktów rolnych, stanowią jedynie ok. %. [DANE Z GUSU NIE CHCIAŁY MI SIĘ ZAŁADOWAĆ Z SERWERA]

➤ Podsumowanie

Rolnictwo na terenie Gminy z uwagi na strukturę użytkowania terenów ma duże znaczenie w budowaniu budżetu. Z uwagi na ilość mieszkańców, dla których rolnictwo jest podstawą utrzymania niezbędne jest zapewnienie temu sektorowi właściwych warunków rozwoju. Samorząd w tym zakresie powinien:

- podejmować próby ściągnięcia na tereny wiejskie inwestorów, którzy byliby zainteresowani tworzeniem przedsiębiorstw związanych z przetwórstwem żywności bądź z innymi branżami, dającymi zatrudnienie mieszkańcom
- współpracować z instytucjami i organizacjami w procesie aktywizacji i szkoleń dla osób odchodzących z rolnictwa, które chciałyby podjąć działalność gospodarczą na własny rachunek
- promować metody produkcji zdrowej i ekologicznej żywności oraz wspierać agroturystykę jako formę uzyskiwania dodatkowych dochodów przez rolników

3.5 LEŚNICTWO I PRODUKCJA DRZEWNA

Tereny leśne zajmują około 25 % powierzchni Gminy Dźwierzuty. Łączna powierzchnia lasów wynosi 6471 ha (Nadleśnictwa Korpele, Strzałowo, Wipsowo i Spychowo) z czego 22% stanowią lasy do 40 lat, a rezerwaty stanowią 18%. Zasoby leśne są niewielkie i nie generują dużej produkcji leśnej, przekłada się to bezpośrednio na zatrudnienie w tej gałęzi gospodarki. Uprawy leśne prowadzone są w stopniu ograniczonym.

3.6 FINANSE GMINY I GŁÓWNE INWESTYCJE



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



Na koniec roku 2012 wynik finansowy Gminy Dźwierzuty był ujemny i wyniósł -3 335 019,62 zł, deficyt budżetowy zostanie pokryty przychodami pochodzącymi z kredytów w kwocie 2 507 846,56 zł, oraz z pożyczek na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE w kwocie 827 173,06 zł.

Z zaplanowanych na rok 2012 wydatków wydano 28 054 033,32 zł, zaś dochód Gminy wyniósł 24 719 013,70 zł.

W porównaniu z rokiem 2010 nastąpił wzrost wydatków ogółem o 11,6 %. Wzrosły również dochody Gminy o 5 496 013,7 zł, tj. 28,6 %.

W roku 2012 wydatki inwestycyjne wyniosły 11 426 819,84 zł, co stanowiło 40,7 % wszystkich wydatków w Gminie.

W roku 2010 wydatki inwestycyjne były niższe i wynosiły 7 663 100 zł. Stanowiło to 30,5 % wszystkich wydatków w tym roku.

W stosunku do roku 2010 wzrost wydatków na inwestycje wynosił blisko aż 33 %.

Wydatki inwestycyjne Gminy zostały przeznaczone tylko i wyłącznie na priorytetowe inwestycje. Było to związane ze znacznymi zobowiązaniami Gminy (spłaty kredytów i pożyczek) zaciągniętymi w latach poprzednich na realizację priorytetowych inwestycji z zakresu ochrony środowiska – przydomowe oczyszczalnie ścieków, modernizacji drogi gminnej w Nowych Kiejkutach, a także na inwestycje kilkuletnie polegające na budowie parkingu przy Przychodni Zdrowia w Dźwierzutach oraz wykonanie kanału przelewowego pomiędzy stawami w Miętkich.

Wśród głównych wydatków inwestycyjnych zrealizowanych w 2012 r. należy wyróżnić:

- budowa Sali gimnastycznej w Orzynach na kwotę 500 000zł
- budowa parku wraz z budową amfiteatru w Dźwierzutach na kwotę 850 000zł
- budowa kanalizacji na terenie gminy Dźwierzuty na kwotę 5 399 900zł
- rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków w Dźwierzutach na kwotę 2 895 000zł

Gmina sukcesywnie realizuje swą politykę inwestycyjną, głównie w oparciu o wyznaczone w Strategii Rozwoju cele oraz analizy bieżące stanu Gminy i wynikające z nich potrzeby.

Obszary priorytetowe wymagające rozwoju w najbliższych latach to:

- Rozwój i modernizacja komunikacji drogowej
- Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenach wiejskich





-
- Poprawa bazy sportowo-rekreacyjnej i turystycznej
 - Ochrona lokalnego dziedzictwa kulturowego
 - Poprawa jakości stanu środowiska przyrodniczego poprzez monitoring i racjonalne wykorzystywanie obszarów szczególnie tych cennych przyrodniczo
 - Wspieranie działalności kulturalnej w Gminie
 - Modernizacja lokalnych zasobów mieszkaniowych
 - Poprawa bezpieczeństwa
 - Podniesienie jakości nauczania i funkcjonalności w gminnych jednostkach oświatowych (sale informatyczne, narzędzia dydaktyczne, baza sportowa przyszkolna)

W Gminie Dźwierzuty zauważa się, iż znaczącym źródłem finansowania inwestycji są środki finansowe z programów Unii Europejskiej. Zaliczyć tu można Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich czy Europejski Fundusz Społeczny. Środki pozyskane z budżetu Unii Europejskiej wydawane są głównie na poprawę i ochronę środowiska, poprawę warunków bytowych w szkołach oraz inwestycje w dobra kulturowe regionu.

Efektywne pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych w tym przede wszystkim funduszy strukturalnych Unii Europejskiej umożliwi wzrost poziomu zainwestowania w Gminie, poprawę jakości życia mieszkańców, a także przyczyni się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego na obszarze Gminy Dźwierzuty.

3.7 KOMUNIKACJA, INFRASTRUKTURA TECHNICZNA, GOSPODARKA KOMUNALNA

3.7.1 UKŁAD DROGOWY

Podstawowy układ komunikacyjny Gminy Dźwierzuty o znaczeniu regionalnym i lokalnym tworzą:

- droga krajowa nr 57 Bartoszyce – Biskupiec – Szczytno – Pułtusk. Docelowa klasa drogi G (której długość wynosi 188,00 km, a na terenie Województwa Warmińsko – Mazurskiego wynosi 112,994 km)
- droga wojewódzka nr 600 Mrągowo – Szczytno poprzez drogi krajowe nr 59 i nr 57 umożliwi połączenie Wielkich Jezior Mazurskich z południową częścią kraju. Docelowa klasa drogi Z (której długość wynosi 43,611 km)

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY**



- drogi powiatowe (w tym także część ulic miejskich), głównymi drogami powiatowymi są:

NR	PRZEBIEG	DŁUGOŚĆ [KM]
1462N	DR. NR 1430 N (KIERŻLINY) – LESZNO – RUMY – RUSEK WLK. (DR. NR 1464 N)	9,9
1476N	PASYM-DŹWIERZUTY	12,1
1488N	DR. KRAJ. NR 57 – POPOWA WOLA	4,5
1490N	DR. NR 1509 N – DR. NR 1507 N	1,4
1492N	SZCZEPANKOWO – TARGOWO	8,8
1494N	SĄPLATY – DŹWIERZUTY	5,6
1496N	DŹWIERZUTY – ORZYNY – DR. KRAJ. NR 58 – ŚWIĘTAJNO	27,8
1500N	DĘBÓWKO – KOBYŁOCHA – TRELKÓWKO – DR. WOJ. NR 600	10,9
1507N	DR. KRAJ. NR 57 (RUDZISKA) – KOBUŁTY – ROGALE – DR. NR 1498 N (JELENIEWO)	9,8
1509N	MŁYNOWO – MRĄGOWO – GAŻWA – ZYNDAKI – CHOSZCZEWO – BORKI WLK. – KOBUŁTY – POPOWA WOLA - KAŁĘCZYN	8,8
1647N	DR. KRAJ. NR 57 – NOWE KIEJKUTY	6,5
1649N	RUTKOWO – KAŁĘCZYN – JABŁONKA – DR. WOJ. NR 600	14,2
1651N	RUMY – DŹWIERZUTY	8,7
1653N	MIĘTKIE – MARKSEWO	3,9
1967N	NOWE KIEJKUTY – DR. KRAJ. NR 58 (STARE KIEJKUTY)	2,2

[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH ZARZĄDU DRÓG POWIATOWYCH W SZCZYTNIE]

W trakcie realizacji jest dokumentacja projektowa na przebudowę następujących dróg:

- nr 1476N Pasym – Dźwierzuty
- nr 1488N Gisiel – Popowa Wola

Uzupełnieniem układu komunikacyjnego dla zapewnienia bezpośredniej obsługi gminy są drogi gminne oraz ogólnodostępne drogi wewnętrzne przebiegające przez teren Lasów Państwowych.

Wykaz dróg i ulic gminnych na terenie gminy Dźwierzuty wraz z przebiegiem

LP.	NR DROGI	PRZEBIEG DROGI
1.	195001N	GR. GM. (RASZAĞ) – RUMY – RUMY KOL. – ŁUPOWO – DR. GM. NR. 195013 N
2.	195002N	(DR. WEWNĘTRZNA) – RUMY – RUMY KOL. – DR. GM. NR. 195001 N
3.	195003N	RUMY – (DR. WEWNĘTRZNA)
4.	195004N	GR. GM. - RUMY
5.	195005N	SĄPLATY KOL. - SĄPLATY
6.	195006N	GR. GM. (NERWIK) – DR. GM. NR. 195007 N
7.	195007N	GR. GM. (NERWIK) - SĄPLATY
8.	195008N	DR. GM. NR. 195007 N – RUSEK MAŁY
9.	195009N	RUSEK MAŁY – MAŁSZEWKO – GR. GM. (GRZEGRZÓŁKI)
10.	195010N	MAŁSZEWKO KOL. - MAŁSZEWKO



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



11.	195011N	DR. POW. NR. 1494 N - MAŁSZEWKO
12.	195012N	RUMY – DR. GM. NR. 195013 N - LAURENTOWO
13.	195013N	DR. POW. NR. 1462 N (SĄPLATY) – ŁUPOWO KOL. – ŁUPOWO - SZCZEPANKOWO
14.	195014N	RUMY KOL. - GISIEL
15.	195015N	DR. GM. NR. 195001 N - SZCZEPANKOWO
16.	195016N	DR. GM. NR. 195015 N - ŁUPOWO
17.	195017N	DR. GM. NR. 195015 N - ŁUPOWO
18.	195018N	DR. POW. NR. 1494 N - ŁUPOWO
19.	195019N	DŹWIERZUTY KOL. – DŹWIERZUTY – DŹWIERZUTY KOL.
20.	195020N	DR. POW. NR. 1476 N – GR. GM. (ŁYSA GÓRA)
21.	195021N	DR. POW. NR. 1476 N - MAŁSZEWKO
22.	195022N	DŹWIERZUTY – MIROWO – DR. GM. NR. 195023 N
23.	195023N	DR. GM. NR. 195022 N - DĄBROWA
24.	195024N	DĄBROWA KOL. – DR. KRAJ. NR 57
25.	195025N	DR. GM. NR. 195024 N – DR. KRAJ. NR. 57
26.	195026N	LINOWO KOL. - LINOWO
27.	195027N	LINOWO – DR. KRAJ. NR. 57
28.	195028N	GR. GM. - RUTKOWO
29.	195029N	DR. KRAJ. NR. 57 - RUTKOWO
30.	195030N	DR. POW. NR. 1488 N (GISIEL) – DR. GM. NR. 195029N (RUTKOWO)
31.	195031N	GR. GM. - RUTKOWO
32.	195032N	DR. POW. NR. 1488 N (RUTKOWO) – (TORY KOLEJOWE)
33.	195033N	SZCZEPANKOWO – DR. POW. NR. 1496 N
34.	195034N	DR. POW. NR. 1496 N – DŹWIERZUTY KOL. – DR. GM. NR. 195022 N (MIROWO)
35.	195035N	DŹWIERZUTY – DR. GM. NR. 195034 N
36.	195036N	DR. KRAJ. NR. 57 – STANKOWO - JABŁONKA
37.	195037N	LINOWO - OLSZEWKI
38.	195038N	STANKOWO – DR. GM. NR. 195037 N (LINOWO)
39.	195039N	STANKOWO – OLSZEWKI – DR. POW. NR. 1649 N (TARGOWO)
40.	195040N	DR. POW. NR. 1496 N - ORZYNY
41.	195041N	(STACJA PKP) - JABŁONKA
42.	195042N	GR. GM. (TRELKOWO) – JABŁONKA – DR. WOJEW. NR. 600
43.	195043N	NOWE KIEJKUTY - KULKA
44.	195044N	DR. POW. NR. 1649 N – PRZYTUŁY
45.	195045N	TARGOWSKA WOLA – TARGOWSKA WOLA KOL.
46.	195046N	DR. POW. NR. 1649 N – TARGOWSKA WOLA
47.	195047N	TARGOWSKA WOLA – TARGOWSKA WÓLKA
48.	195048N	TARGOWSKA WOLA . DR. GM. NR. 195033 N (ZAZDROŚĆ)
49.	195049N	DR. GN. NR. 195048 N - TARGOWO



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



50.	195050N	GR. GM. - ROGALE
51.	195051N	GR. GM. - ROGALE
52.	195052N	ROGALE - PRZYTUŁY
53.	195053N	PRZYTUŁY – DR. GM. NR. 195054 N
54.	195054N	DR. POW. NR. 1507 N – GRĄDY – DR. WOJEW. NR.600 (RAŃSK)
55.	195055N	ROGALE – DR. POW. NR. 1507 N
56.	195056N	DR. GM. NR. 195054 N (RAŃSK) – (JEZ. BABIĘTY)
57.	195057N	RAŃSK – (JEZ. BABIĘTY)
58.	195058N	KALĘCZYN - ZALESIE
59.	195059N	DR. POW. NR. 1496 N (TARGOWO) – DR. WOJEW. NR. 600
60.	195060N	ORZYNY – GR. GM. (MARKSOBY)
61.	195061N	DR. WOJEW. NR. 600 - MIĘTKIE
62.	195062N	DR. POW. NR. 1498 N - MIĘTKIE
63.	195063N	RAŃSK (LEŚNICZÓWKA) – JELENIEWO – GR. GM.
64.	195064N	DR. POW. NR. 1498 N (RAŃSK LEŚNICZÓWKA) - MIĘTKIE
65.	195065N	DR. POW. NR. 1498 N (RAŃSK LEŚNICZÓWKA) – DR. GM. NR. 195064 N
66.	195066N	JELENIEWO – DR. POW. NR. 1653 N
67.	195067N	JELENIEWO – GR. GM.
68	195068 N	DŹWIERZUTY UL. GÓRNA
69	195069 N	DŹWIERZUTY UL. GRUNWALDZKA
70	195070 N	DŹWIERZUTY UL. KOŚCIELNA
71	195071 N	DŹWIERZUTY UL. KRÓTKA
72	195072 N	DŹWIERZUTY UL. KWIATOWA
73	195073 N	DŹWIERZUTY UL. MAZURSKA
74	195074 N	DŹWIERZUTY UL. PIASKOWA
75	195075 N	DŹWIERZUTY UL. PODLEŚNA
76	195076 N	DŹWIERZUTY UL. POLNA
77	195077 N	DŹWIERZUTY UL. PRZELOTNA
78	195078 N	DŹWIERZUTY UL. SŁONECZNA
79	195079 N	DŹWIERZUTY UL. STRAŻACKA
68	195068 N	DŹWIERZUTY UL. GÓRNA
69	195069 N	DŹWIERZUTY UL. GRUNWALDZKA
70	195070 N	DŹWIERZUTY UL. KOŚCIELNA
71	195071 N	DŹWIERZUTY UL. KRÓTKA
72	195072 N	DŹWIERZUTY UL. KWIATOWA
73	195073 N	DŹWIERZUTY UL. MAZURSKA
74	195074 N	DŹWIERZUTY UL. PIASKOWA
75	195075 N	DŹWIERZUTY UL. PODLEŚNA
76	195076 N	DŹWIERZUTY UL. POLNA



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



77	195077 N	DŹWIERZUTY UL. PRZELOTNA
78	195078 N	DŹWIERZUTY UL. SŁONECZNA
79	195079 N	DŹWIERZUTY UL. STRAŻACKA

*[ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH URZĘDU GMINY DŹWIERZUTY,
LISTOPAD 2012 R.]*

Stan techniczny sieci drogowej gminy nie odpowiada wymaganym standardom, zwłaszcza w sytuacji wciąż narastającego ruchu kołowego, tak osobowego jak i ciężarowego. Dotyczy to zarówno jakości nawierzchni, szerokości i wyprofilowania pasów drogowych oraz kolizyjności z siecią kolejową i innymi drogami.

Znacznym zagrożeniem dla bezpieczeństwa samochodowego ruchu osobowego oraz ruchu pieszego i szybko rozwijającej się turystyki rowerowej jest tranzyt ciężarowy i autobusowy o znacznym nasileniu, zwłaszcza na drodze krajowej Nr 57, która przebiega przez całą Gminę Dźwierzuty i jest głównym szlakiem komunikacyjnym relacji północ – południe w powiecie szczycieńskim. Natężenie ruchu w ciągu roku waha się w przedziale 1787-3002 pojazdów/dobę. Także stan techniczny drogi wojewódzkiej Nr 600, będącej szlakiem komunikacyjnym między Szczytnem, a Mrągowem stanowi istotne zagrożenie dla poruszających się pojazdów. Natężenie ruchu na tym odcinku wynosi 494 pojazdy/dobę.

Cała sieć drogowa gminy wymaga znacznych nakładów finansowych na remonty i modernizację. Drogę krajową nr 57 należy doprowadzić do parametrów klasy G (główna).

3.7.2 KOLEJ

Przez teren Gminy Dźwierzuty przebiegała lokalna linia kolejowa nr 262 łącząca stację Szczytno ze stacją Biskupiec Reszelski. Linia została zamknięta w 1992 r. dla ruchu pasażerskiego, a w 2002 r. także dla pociągów towarowych.

3.7.3 ZAOPATRZENIE W WODĘ

Występujące na terenie Gminy Dźwierzuty warunki hydrologiczne są korzystne dla zaopatrzenia w wodę pitną ludności i oraz gospodarstw rolnych.

Źródłami zaopatrzenia w wodę mieszkańców Gminy Dźwierzuty są ujęcia:

Wykaz ujęć wody na terenie Gminy Dźwierzuty

Lp.	Nr Ujęcia	Nazwa Ujęcia
1.	1770038	WODOCIĄG WIEJSKI 1
2.	1770039	WODOCIĄG WIEJSKI
3.	1770040	PGR 1
4.	1770041	OŚRODEK W CZASOWY SILESIA 1
5.	1770042	PGR 2
6.	1770043	PGR 1



STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY DŹWIERZUTY



7.	1770044	WODOCIĄG WIEJSKI D. PGR
8.	1770045	PGR 1
9.	1770046	WODOCIĄG WIEJSKI D. PGR
10.	1770047	GORZELNIA 2
11.	1770048	MLECZARNIA 2
12.	1770049	WODOCIĄG WIEJSKI
13.	1770050	POSTERUNEK ENERGETYCZNY 1
14.	1770051	PGR 1
15.	1770052	INSPEKTORAT PGR 1
16.	1770053	PRZEM MATER BUDOWL 1
17.	1770054	PGR 1
18.	1770057	PGR 1
19.	1770058	OŚRODEK WZASOWY TELKOM 1
20.	1770059	ZLEWNIA MLEKA 1
21.	1770060	OŚRODEK WZASOWY BUD SOCJAL 1
22.	1780017	WODOCIĄG WIEJSKI (D. PGR)
23.	1780019	PGR 2
24.	1780022	WODOCIĄG WIEJSKI D. PGR
25.	1780023	PGR 1
26.	1780026	WODOCIĄG WIEJSKI (D. ZAKŁ EKSPŁ KRUSZ)
27.	1780027	WODOCIĄG WIEJSKI D. PGR
28.	1780028	PGR 2
29.	1780029	WODOCIĄG WIEJSKI
30.	1780030	OSM 1
31.	1780031	WODOCIĄG WIEJSKI D. ZAKŁAD ROLNY
32.	1780032	WODOCIĄG WIEJSKI 1
33.	1780033	STACJA PKP 1
34.	1780034	WODOCIĄG WIEJSKI 1
35.	1780038	STUDNIA PUBLICZNA
36.	1780040	RYBACZÓWKA 1
37.	1780043	OSADA PRAC LEŚNYCH 1
38.	2150018	KOMBINAT ROLNY 3
39.	2150019	WODOCIĄG WIEJSKI
40.	2160001	WODOCIĄG WIEJSKI 1
41.	2160017	LEŚNICZÓWKA 1

[ŹRÓDŁO: CENTRALNA BAZA DANYCH HYDROGEOLOGICZNYCH PAŃSTWOWEJ SŁUŻBY HYDROGEOLOGICZNEJ, PAŹDZIERNIK 2012R.]

Długość sieci wodociągowej w Gminie Dźwierzuty wynosi 104,00 km, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje wynik 15,91 km. Długość sieci wzrosła o 67% w porównaniu do 2002 roku. [Źródło: Urząd Gminy Dźwierzuty]

Odsetek ludności korzystającej z instalacji wodociągowej plasuje Gminę Dźwierzuty na 4 miejscu w Powiecie Szczycieńskim oraz na 92 w Województwie Warmińsko – Mazurskim.

Konieczna jest rozbudowa istniejącej sieci wodociągowej. Wybudowanie infrastruktury wodociągowej podnosi standard życia mieszkańców gminy, a także przyczynia się do rozbudowa bazy turystyczno – rekreacyjnej. Niezbędna jest także modernizacja stacji uzdatniania wody. Zwiększone w przyszłości zapotrzebowanie na wodę wymagać będzie budowy nowych stacji uzdatniania oraz magistrali przesyłowych.





3.7.4 GOSPODARKA ŚCIEKOWA

W Gminie Dźwierzuty funkcjonuje dwie oczyszczalnie. Sieć kanalizacyjna nie obejmuje całej gminy, ale jest ona sukcesywnie rozbudowywana. Długość sieci kanalizacyjnej w 2008 r. wyniosła 8,30 km, tym samym wzrosła o 89% w stosunku do 2002 roku. [Źródło: Urząd Gminy Dźwierzuty]

Ludność gminy obsługiwana przez oczyszczalnię ścieków w 2010 roku wyniosła 33,6%, niestety aż 41 dm³ ścieków wymagających oczyszczenia odprowadza się do wód i do ziemi.

W wielu małych gospodarstwach indywidualnych ścieki bytowe i gospodarcze odprowadzane są do przydomowych zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków. Ich niedostateczny stan techniczny, a tym samym brak sieci kanalizacyjnej, w wielu przypadkach może skutkować przesączaniem ścieków do gruntu, a nawet ich odprowadzaniem do naturalnych cieków i rowów melioracyjnych.

W efekcie braku kanalizacji istnieje realne zagrożenie pogorszenia się stanu wód podziemnych i powierzchniowych oraz wzrostu eutrofizacji jezior.

3.7.5 GOSPODARKA ODPADAMI

Odpady komunalne z terenu gminy są wywożone na rejonowe wysypisko śmieci we wsi Linowo gm. Szczytno, które administrowane jest przez Zakład Oczyszczania Miasta Szczytna. Na terenie wysypiska są składowane śmieci z miejscowości z terenu całego Powiatu Szczytno (z wyjątkiem Rozóg). Powierzchnia wysypiska wynosi 3,3 ha z czego do czynnego składowania przeznaczona jest niecka o pow. 1 ha i wysokości składowania 60 m.

Należy jednak pamiętać, że pod wysypiskiem śmieci w Linowie zlokalizowane są wody podziemne, dla których istniejące wysypisko jest realnym zagrożeniem. Skutki skażenia wód podziemnych mogą być nieodwracalne.

Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu 2010 roku wynosiły 740,3 tony. [Źródło: GUS, dane za 2010 rok]

3.7.6 ELEKTROENERGETYKA

Gmina Dźwierzuty jest zaopatrywana w energię elektryczną z punktu zasilania 15/15 kV (PZ Dźwierzuty) zlokalizowanego na północno-zachodnich obrzeżach miejscowości Dźwierzuty.



- Do PZ - Dźwierzuty wprowadzone są trzy linie SN 15kV z GPZ Szczytno i trzy linie j.w. z GPZ Biskupiec. Poza tym wyprowadzone jest pięć ciągów SN zasilających poszczególne miejscowości gminy.
- Zasilanie w energię elektryczną istniejących „obiektów” (odbiorców) odbywa się przez rozbudowaną magistralną sieci średniego napięcia SN 15 kV, za pośrednictwem stacji transformatorowych 15/0,4/0,231 kV.
- Linie nn 0.4 kV wyprowadzone są z wyżej omawianych stacji transformatorowych generalnie napowietrznych (za wyjątkiem kilku stacji murowanych) i rozprowadzone wzdłuż ulic i dróg poszczególnych miejscowości (wiosek) oraz doprowadzone także do zabudowań mieszkalnych rozrzuconych po tak zwanych „koloniach” oddalonych od zabudowań zwartych.
- Gospodarstwa domowe - rolne są zasilane przede wszystkim przyłączami napowietrznymi z w/w sieci rozdzielczych niskiego napięcia 0,4/0,231 kV.
- Przez teren gminy przebiegają dwie linie wysokiego napięcia, trasy linii WN 110 kV i 220 kV oraz sieci średniego napięcia SN 15 kV i stacje transformatorowe 15/0,4 kV
Program rozwoju :
- Ludność gminy w oparciu o ostatnie dziesięciolecie utrzymuje się na tym samym poziomie.
- Przyrost usług i handlu zaznacza się w bardzo małym stopniu.
- Przewiduje się wzrost rekreacji indywidualnej jak i zorganizowanej przez utworzenie ośrodków wypoczynkowych i pensjonatów.
- Z uwagi na powyższe uwarunkowania nie przewiduje się wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną dla drobnych odbiorców, jedynie nie znaczny wzrost w granicach 15 % dla nowych inwestycji.
- W przypadku wystąpienia budowy nowych obiektów o charakterze publicznym (szkoły, przychodnie) lub usługowym jak parkingi tirów z zapleczem warsztatowym i noclegowym o znacznym zapotrzebowaniu na energię elektryczną może być zaspokojone przez wymianę transformatorów w istniejących stacjach transformatorowych lub budowę nowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV zasilanych z magistralnej sieci rozdzielczej SN 15kV.
- Dla odbiorców wymagających szczególnie dużej pewności zasilania z uwagi na zagrożenie dla życia ludzkiego lub proces technologiczny (szpitale, oczyszczalnie



ścieków, wylęgarnie drobiu) należy dążyć do instalowania dla nich lokalnych agregatów prądotwórczych lub przewidzieć możliwość podłączenia agregatów prądotwórczych przewoźnych.

Prognoza zapotrzebowania na energię elektryczną:

- W oparciu o demografię oraz o rozwój usług i rzemiosła nie przewiduje się znacznego zwiększenia zapotrzebowania na energię elektryczną.
- Stąd wynika, że istniejące urządzenia elektroenergetyczne sieci SN i stacje zapewnią dostawę energii elektrycznej.

WNIOSKI

- Istniejący system zasilania gminy w energię elektryczną poprzez PZ Dźwierzuty oraz rozbudowany układ sieci przesyłowych i magistralnych SN 15 kV zaspokaja całkowicie zapotrzebowanie na energię elektryczną oraz zapewnia rozwój gminy w tym zakresie na długie lata.
- W wypadku pojawienia się Inwestora z bardzo dużym zapotrzebowaniem na energię elektryczną jest możliwość przebudowy istniejącego PZ 15/15 kV na główny punkt zasilania GPZ 110/15 kV wykorzystując przebiegającą po terenie gminy linię wysokiego napięcia 110 kV.

3.7.7 GAZOWNICTWO I CIEPŁOWNICTWO

Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia PN 6,3 MP, Dn 150 mm relacji Szczytno – Mrągowo o długości 15,71 km, co w 2008 roku stanowiło 2,4 km sieci gazowej na 1000 mieszkańców. Na terenie gminy brak stacji redukcyjnych oraz sieci gazowej średniego ciśnienia .

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od PGNiG S.A. w Warszawie na terenie gminy projektowana jest budowa drugiej nitki gazociągu w/c PN 6,3 MP, Dn 300 relacji Szczytno - Mrągowo, która przebiegać będzie równolegle do gazociągu istniejącego w odległości 7-10 metrów (na obecnym etapie trudno określić po której stronie gazociągu istniejącego będzie przebiegał gazociąg planowany, dlatego też należy zarezerwować teren po obu stronach istniejącego gazociągu)

Mieszkańcy korzystają wyłącznie z gazu płynnego propan – butan w butlach lub rzadziej ze zbiorników zewnętrznych. Mazowiecka Spółka Gazowa w swoich planach przewiduje gazyfikację terenów północnych i wschodnich gminy, decyzję jednak uzależnia od finansowego zaangażowania ze strony samorządów.





Większość budynków mieszkalnych i usługowych, zwłaszcza na terenach wiejskich, korzysta z indywidualnych źródeł ciepła, najczęściej opalanych węglem. Wszystkie stare budynki wymagają zabiegów termoizolacyjnych i wymiany części złej stolarki okiennej. Coraz więcej gospodarstw domowych korzysta z bardziej ekologicznych źródeł energii takich jak olej opałowy lub eko-groszek.

Gmina Dźwierzuty poważnie rozważa wybudowanie biogazowni w miejscowości Julianowo, jednak na obecnym etapie nie można jednoznacznie powiedzieć, że inwestycja ta będzie zrealizowana.

3.7.8 TELEKOMUNIKACJA

Teren Gminy posiada bardzo dobrze rozwiniętą, nowoczesną sieć telekomunikacyjną, opartą na centrali automatycznej, która umożliwia uzyskanie szybkiego i sprawnego połączenia telefonicznego.

Pomimo bardzo wysokiego rozwoju telekomunikacji (tak w odniesieniu do ilości abonentów jak i jakości połączeń), nadal bardzo istotnym problemem pozostaje szeroki i względnie tani dostęp do Internetu.